nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo Cena 70 lir

TRST, nedelja, 15. februarja 1970

Leto XXVI - Št. 39 (7533)

Nekaj vprašanj

(Po odgovoru notranjega ministra in po zadnji razpravi v tržaškem občinskem svetu glede rabe slovenščine)

V ZADNJIH nekaj tednih smo bili priča nekaterim javnim nastopom in izjavam številnih političnih in drugih predstavnikov glede nadaljnje zagotovitve uživanja naših narodnostnih pravic.

Predvsem naj omenimo odgovor notranjega ministra slovenskemu poslancu A. Škerku in senatorju P. Semi, v katerem se poudarja, da so upravne in sodne oblasti dolžne spoštovati rabo slovenskega jezika. Ministrov odgovor je tem bolj važen, ker ga je dal v imenu predsedstva vlade sklicujoč se pri tem na čl. 5 posebnega statuta londonskega memoranduma, katerega izvajanje mora nadzorovati prefektura.

Nadaljnje važne izjave glede rabe slovenščine smo slišali na seji tržaškega občinskega sveta v petek zvečer 6. februarja, pri čemer je bila razprava v tesni zvezi s poročilom tržaškega župana o programu levosredinskega odbora tržaške občine, v katerem je potrdil že pred leti prevzete obveze do slovenskega prebivalstva ter med drugim obljubil, da bo občinska uprava namestila v uradih, kjer jih še ni, uslužbence, ki povsem obvladajo slovenski jezik. To je poudaril župan že na seji 23. jan. lanskega leta, medtem ko je na seji 6. t.m. tržaški podžupan v svojem odgovoru na vprašanje glede slovenskih prizivov na občinsko davčno komisijo, slovensko odgovoril, da imajo slovenski občani v tržaški občini pravico uporabljati v svojih zasebnih in uradnih odnosih z vsemi občinskimi uradi in organi slovenščino, občina pa mora poskrbeti, da se bo to načelo tudi v praksi izvajalo. Prav tako nedvoumno jasno je na isti seji govoril v imenu demokrščanskih občinskih svetovalcev in v imenu svoje stranke vodja demokristjanske skupine v tržaškem občinskem svetu, ki je primer slovenskih davčnih prizivov, ki so bili zavrnjeni zaradi tega, ker so bili pisani v slovenščini, označil kot žalosten in reven primer nekaj članov davčne komisije, ki so poslušali samo glas «svobodnega» in fašistične vesti». Poleg svetovalca Slovenske skupnosti dr. Dolharja je komunistična svetovalka Jelka Gerbčeva na isti seji še prav posebej poudarila vsebino odgovora notranjega ministra poslancu Škerku in sen. Semi ter dodala, da je treba vprašanja, ki zadevajo slovensko prebivalstvo reševati v celoti stvarno, korenito in ne epizodično ter Slovencem priznati vse pravice. Socialistični svetovalec pa je poudaril: «Pozitivno se bomo spoprijeli s primeri, ki se nam bodo predstavili». Tudi predstavnik socialdemokratov je citiral odgovor notranjega ministra in izrazil upanje, da ga bosta upoštevali prefektura in vladni komisariat, ter izrecno poudaril: «Jasno je, da priznavamo Slovencem pravico rabe slovenščine, ki v Trstu ni tuj jezik. V prid slovenskim pravicam je govoril tudi predstavnik PSIUP, nato pa še dva demokristjanska svetovalca. Nasprotoval je samo predstavnik fašistične MSI.

Kronist te seje je v tržaškem italijanskem dnevniku naslednjega dne sicer z zgražanjem v podnaslovu svojega poročila zapisal: *«Prvič v zgodovini Trsta je občinski odbor smatral, da se lahko v slovenščini pisani prizivi predlagajo.»* Toda sam odgovorni urednik istega lista je že v naslednji številki kar z uvodnim člankom to zgražanje razveljavil s sledečimi stavki: «Da imajo italijanski državljani, pripadniki slovenske manjšine pravico predlagati občini, v kateri živijo priziv — davčni ali pa drugačen — v svojem materinem jeziku, je dejstvo, ki je več kot samo po sebi razumljivo in ki prav gotovo ne potrebuje komentarjev ali obrazložitev. Kvečjemu je treba povedati, da bi morala taka možnost že dolgo časa veljati brez čakanja, da se uzakoni, na sedemdeseta leta in ne da bi zavzela, kot se je zgodilo, videz iztrgane koncesije v brk tistim, ki tega ne marajo. Lahko rečemo, še več: če je Italija v resnici moderna in demokratična dežela, z različnimi etničnimi manjšinami v svojih mejah, bi morala veljati takšna možnost za vse in po odstranitvi neizogibnih birokratskih in tehničnih težav, veljati na vsem nacionalnem ozemlju..»

Če se ob branju teh treh stavkov spomnimo, da jih je napisal isti, ki je pred leti sprožil in več mesecev vodil šovinistično gonjo proti vstopu socialističnega svetovalca slovenske narodnosti v tržaški občinski odbor, potem šele lahko v celoti ugotovimo velikansko razliko med pisanjem tržaškega italijanskega dnevnika danes in pisanjem od njegovega nastanka tako rekoč do dneva pred objavo citiranih besed v omenjenem uvodnem članku. Mnenja smo, da te razlike niso mogli odstraniti niti tisti stavki, ki so citiranim stavkom v uvodnem članku sledili, saj je bil njihov namen prav tak, kakršnega ima sredstvo dano za lažjo prebavo od šovinizma obolelemu bralcu.

In ko že naštevamo razne izjave in stališča, ne moremo ob tej priliki niti mimo resolucije, ki jo je po dolgi razpravi izglasoval na svoji zadnji seji v lanskem letu z ogromno večino glasov goriški občinski svet in v kateri je rečeno med drugim:

«...enotnost pravic slovenske manjšine, kot posameznikov in kot skupnosti mora temeljiti na primernih ukrepih vsebovanih v italijanski ustavi, upoštevajoč zahteve manjšine, da se na vsedržavni ravni sprejmejo ukrepi, ki bodo zagotovili priznanje svobodne rabe slovenskega jezika v odnosih s političnimi, upravnimi in sodnimi oblastmi in v krajevnih imenih; državljanom slovenskega jezika je potrebno s šolskimi in ukrepi kulturnega značaja zagotoviti ohranitev in razvoj značilnosti skupnosti, z gospodarskimi in družbenimi ukrepi pa zagotoviti obstoj in napredek slovenske skupnosti v obmejnem področju v korist plodnega sožitja in vzajemnega sodelovanja; na deželni ravni narekuje nujnost, da se v načrtih gospodarske-

S. R.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Danes otvoritev novega bazovskega kulturnega doma

Odprt bo vsem vaškim organizacijam

Kulturne in gospodarske organizacije v naši vasi niso imele še nikoli lastne strehe, se pravi lastnega sedeža, vedno so se morale posluževati javnih lokalov in privatnih hiš pri svojem društvenem delovanju. Kako nerodno je bilo imeti seje, sestanke, občne zbore in celo prireditve po gostilnah. Pevske vaje smo jmeli po privatnih hišah in celo v skednjih. Pri tej priliki se moram tu v imenu pevskega zbora zahvaliti v prvi vrsti tov. Mariji Pečar, lastnici hiše, kjer je zbor vadil dolga leta. Po koncu druge svetovne vojne pa je zbor vadil pri družini Zofije Kalc, ki je zboru brezplačno dala na razpolago sobo in imela pevce v nadlego v hiši. Obema družinama se pevci prav iz srca zahvaljujemo. Res, mlada generacija bo prosteje posegala po novih prijemih pri kulturnem in gospodarskem izživljanju. Slovenska kulturno - gospodarska zveza, Slovenska prosvetna zveza, prostovoljni prispevki domačinov in prostovoljno delo naših mladincev so pripomogli, da smo si zgradili dom, ki nam bo nudil lepe, svetle in udobne prostore. Stavba ni velika. Žal, gledaliških predstav ne bomo mogli prirejati v njej, a kljub temu, čeprav majhen, je dom naš, bazovski. V njem se bomo shajali in hiša nas bo družila. Zaradi tega smo domu na široko odprli vrata, da se vanj vstopile vse vaške organizacije, ki žele skupnega dela in skupne pomoči.

Dom ima v pritličju vežo z barom, malo sobico in pritikline, v prvem nadstropju pa dvorano in sejno sobo, pred dvorano je prostorna terasa. Za stavbo je dvorišče. Dom je v centru vasi kar je zelo važno, ker v vasi ni druge zazidalne površine.

Danes ga otvarjamo in ga izročamo našim domačim društvenikom, da se bodo počutili bolj trdni in samozavestni.

Nismo pozabili padlih vaških borcev. V vežo smo vzidali kamnito ploščo s posvetilom:

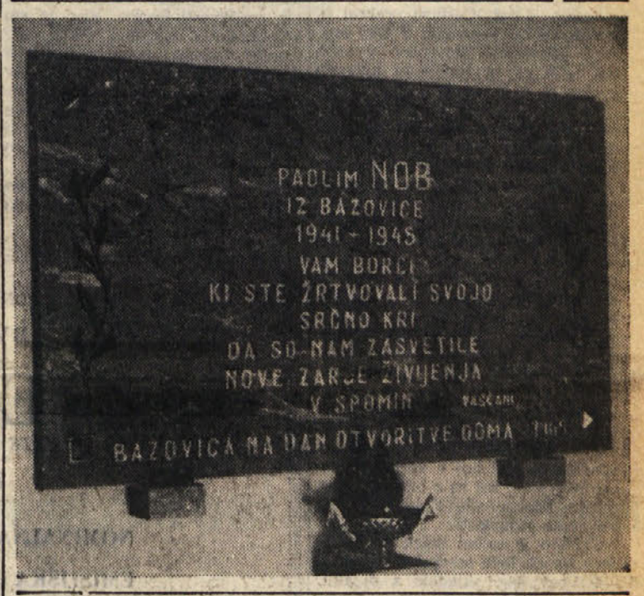

Ob tej priliki se gradbeni odbor tovariško in iskreno zahvaljuje našim organizacijam Slovenski kulturni - gospodarski zvezi v Trstu in Slovenski prosvetni zvezi v Trstu, ki sta s tehtnim prispevkom omogočile zidavo hiše, nadalje, srčna hvala vsem dobrotnikom v vasi, ki so z ljubeznijo priskočili na pomoč, krepka hvala mladini za prostovoljno delo, kamnoseku F. Križmančiču (Plescu) za izdelavo plošče postavljene v veži, kakor tudi vsem marljivim mizarjem za notranjo izgotovitev.

Naj bodo oči vseh vaščanov obrnjene v hišo iz katere naj žarijo besede, ki nas bodo učile, da bomo postali vredni člani slovenskega naroda v naši lepi Bazovici, ki je najbližja soseda naše matične domovine.

Vabimo vse vaščane, da se slovesne otvoritve gotovo udeležijo.

GRADBENI ODBOR ZA GRADNJO PROSV. DOMA V BAZOVICI

POLOŽAJ NA BLIŽNJEM VZHODU ŠE VEDNO NAPET

Izraelska vlada grozi Siriji

Tiskovna konferenca kralja Huseina o položaju v Jordaniji

JERUZALEM, 14. — Še se ni poleglo ogorčenje nad napadom izraelskih letal na civilno tovarno pri Kairu, ko je Izrael danes zagrozil Siriji, da bo nosila vse posledice za njeno «odkrito podporo gverilskim organizacijam Arabcev». To grožnjo vsebuje sporočilo izraelskega zunanjega ministrstva, v katerem je rečeno, da je Damask priznal, da politično in materialno podpira «arabske teroristične organizacije».

Izraelsko «opozorilo» Siriji se sklicuje na «politiko, ki jo je Sirija vodila v letih pred šestdnevno vojno in ki je privedla do vojne».

Izraelsko zunanje ministrstvo pri tem poudarja, «da si Sirija, v trenutku ko prevzema odgovornost za pomoč terorističnim organizacijam, hkrati tudi prevzema odgovornost za posledice, ki lahko sledijo tej pomoči».

V Kairu so egiptovske oblasti sporočile, da bo tovarna, ki so jo Izraelci bombardirali in v kateri je bilo 70 delavcev mrtvih in več kot sto ranjenih, čez mesec dni ponovno obratovala.

Med tem pa je egiptovsko notranje ministrstvo sprejelo stroge ukrepe za civilno zaščito. Opozorilo je 5 milijonov prebivalcev Kaira, naj bodo izredno previdni, ker pričakujejo, da bodo Izraelci še nadalje metali tempirane bombe na Egipt. Ministrstvo opozarja prebivalce, naj ob primeru, da pade kaka bomba v bližino kraja, kjer stanujejo in ni eksplodirala, takoj zapustijo stanovanja in naj se oddaljijo. Notranje ministrstvo je nadalje odredilo z današnjim dnem popolno zatemnitev mesta. Avtomobili pa morajo imeti luči prebarvane z modro barvo.

V zvezi z zaostritvijo položaja na Bližnjem vzhodu je glavni tajnik OZN U Tant sinoči ločeno sprejel ameriškega in sovjetskega predstavnika pri Združenih narodih in se z njima dlje časa, razgovarjal. Pričakujejo, da bo U Tant kmalu sprejel tudi francoskega in britanskega predstavnika.

V Rimu pa je načelnik tiskovnega urada egiptovskega veleposlaništva v Italiji poslal vsem listom in tiskovnim agencijam pismo, v katerem obrazložuje nastali položaj na Bližnjem vzhodu zlasti po bombardiranju civilne tovarne v kairskem predmestju. Potem ko v pismu ponavlja, da je bilo pri tem izraelskem napadu več kot 170 delavcev mrtvih in ranjenih, ugotavlja, da Izrael skuša zvrniti odgovornost za žalost, ki je zajela vse egiptovsko prebivalstvo in vse miroljubne narode sveta na enega pilota.

V pismu nadalje poudarja, da se Izrael moti, če misli, da bo na ta način vsilil Arabcem svoje pogoje, jih premagal in s tem uresničil svoje ekspanzionistične ambicije. Nadalje je v pismu rečeno, da se egiptovsko ljudstvo s ponosom spominja na junaške boje evropskih narodov, v katerih so prelili toliko krvi, da so premagali Hitlerjev nacizem. Ob spominu na te boje, je rečeno v pismu, je egiptovski narod našel spodbudo za nadaljevanje svojega odpora proti novemu sionističnemu nacizmu. Nato se egiptovski predstavnik s hvaležnostjo spominja na izraze solidarnosti in žalovanja italijanskih uradnih krogov, italijanske javnosti, parlamentarcev in sindikalistov ob poboju egiptovskih delavcev v Abu Zaabalu.

Po drugi strani pa je izraelsko veleposlaništvo v Rimu polemično odgovorilo na brzojavki, ki ju je CGIL poslala egiptovski in izraelski organizaciji glede bombardiranja civilne tovarne v predmestju Kaira. Izraelsko veleposlaništvo ponavlja izgovor svoje vlade, da je bil napad izvršen «po pomoti» in da je izraelski vojski naročeno, da napada samo «vojaške objekte». Nato očita italijanski sindikalni organizaciji, da «pozablja» na teroristično delovanje palestinskih organizacij».

Izredni opolnomočeni predstavnik ZAR v Vatikanu je imel danes razgovor s tajnikom sveta za javne zadeve katoliške cerkve msgr. Casarolijem. Ta mu je sporočil, izraze sožalja papeža za žrtve bombardiranja ter mu izrazil občutke solidarnosti s prizadetimi družinami.

V Amanu je imel danes jordanski kralj Husein tiskovno konferenco, na kateri je poudaril, da se je položaj v deželi normaliziral. Kralj je sporočil, da se bodo v najkrajšem času začeli razgovori za stalno rešitev vprašanja gverilskih organizacij v Jordaniji, da se mobilizirajo vse sile za boj proti Izraelu, ter v korist in obrambo bodočnosti Jordanije. Poleg tega je kralj Husein kritiziral nedavne predloge ZDA za vzpostavitev miru na Bližnjem vzhodu, ki so tesno povezani s pošiljanjem orožja Izraelu. Kralj je dejal, da so sedaj perspektive za mir vedno manjše.

Na seji odbora za zunanje zadeve sabora Hrvaške

Pozitivna ocena odnosov med Italijo in Jugoslavijo

ZAGREB, 14. — Odbor za zunanje zadeve sabora Hrvaške je včeraj pozitivno ocenil stanje odnosov med Jugoslavijo in Italijo in izrekel polno podporo delovanju zveze in republike, usmerjene k nadaljnjemu razvoju teh odnosov. Ta ocenitev je bila rezultat večurne razprave, ki se je razvila po informaciji, ki jo je članom odbora in zastopnikom delovnih organizacij podal jugoslovanski veleposlanik v Rimu Srdja Prica in njegovi sodelavci. Odbor je kot osnovno značilnost jugoslovansko-italijanskih odnosov ocenil pozitivni razvoj sodelovanja na političnem, gospodarskem in kulturnem področju. Po mišljenju odbora je v obojestransko korist, da se nadalje razvija to, kar je pozitivno in da se postopoma odstranjuje vse, kar obremenjuje medsebojne odnose.

B. B.

Tito v Keniji

NAIROBI, 14. — Predsednik republike Tito je bil danes s Krstom Crvenkovskim na lovu na področju Kikoroko na jugu Kenije kjer se začenja sloviti nacionalni park Serengeti. Predsednik Jugoslavije se bo vrnil s soprogo v Nairobi šele v torek.

Medtem pa so danes sodelavci obeh predsednikov v Nairobiju nadaljevali z razgovori o možnosti napredka medsebojnega gospodarskega sodelovanja.

Premiera Slovenskega gledališča

Prizor s sinočnje premiere v Kulturnem domu. Obširno poročilo objavljamo v tržaški kroniki

SEJA DEMOKRŠČANSKEGA VODSTVA O VLADNI KRIZI

Tudi v sami KD nasprotstva glede programa bodoče vlade

Glavni kamen spotike med štirimi strankami je problem amnestije

RIM, 14. — Kandidat za sestavo vlade levega centra Rumor je za en dan prekinil posvetovanja s predstavniki PSI, PSU in PRI ter se udeležil seje vodstva KD, na kateri so razpravljali o sedanji vladni krizi in o programu nove vlade. V stranki relativne večine so prišla do izraza znatna nasprotstva glede osrednjih problemov, ki karakterizirajo sedanjo krizo, tako glede amnestije v zvezi z dogodki, do katerih je prišlo med sindikalno jesenjo, s problemom omejitve večine in s problemom krajevnih ustanov.

Poročilo, ki so ga na seji vodstva soglasno odobrili, je po svoji vsebini zelo skopo: bežno omenja «široko razpravo, med katero so bile dane smernice o politični programski liniji za sestavo nove vlade» ter se pri tem sklicuje na rezultate sestankov med tajniki štirih strank leve sredine ter na prejšnje seje vodstva. V dokumentu se dalje izraža želja, da bi bilo delovanje kandidata za sestavo nove vlade uspešno. Izvoljena je bila tudi delegacija, ki bo sodelovala na pogajanjih in v kateri so politični tajnik, predsednik vsedržavnega sveta, predsednika parlamentarnih skupin, strankina podtajnika ter voditelj osrednjega urada za program.

Po razgovorih, ki jih je imel včeraj Rumor z delegacijami štirih strank leve sredine, izhaja, da je glavna sporna točka prav amnestija, ki bi morala po mnenju socialistov zajeti dejanja, do katerih je prišlo med sindikalno jesenjo, medtem ko sam Rumor in demokrščanska desnica, predvsem pa socialdemokrati, predlagajo kompromisno rešitev splošne amnestije, ki naj bi jo razglasili ob priliki stoletnice italijanske združitve. Današnji «L'Avanti» odločno zavrača to rešitev, sam tajnik PSI De Martino pa je izjavil, da smatra amnestijo kot pogoj za socialistično sodelovanje v novi vladi.

Medtem ko KD na seji vodstva odloča o reševanju vladne krize, objavljajo druge stranke na svojih glasilih stališča glede sedanjega političnega momenta. Tako na primer jutrišnji «L'Avanti» objavlja uvodnik Franca Gerardija, ki vsebuje dokaj kritične pripombe o demokrščanski desnici in o socialdemokratih. Tako med drugim piše, da je edina resnična politična alternativa štiristranski vladi, in sicer vlada med KD in PSI, v tem trenutku nemogoča zaradi notranjih razkolov v večinski stranki, ki še vedno vztraja pri stališču «nevtralnosti» med PSI in PSU.

Član vodstva PSI Paolo Vittorelli pa v «Lavoro Nuovo» objavlja uvodnik z naslovom «Tudi v vladi mora PSI ostati z delavci», v katerem piše, da je naravna kolokacija socialistične stranke na strani delavskega gibanja in da bi zato PSI ne mogel sodelovati v vladi, ki bi jo prisilil, da bi se odrekla temu stališču. Vittorelli zahteva vzpostavitev novih odnosov med vlado in opozicijo v parlamentu ter poudarja pravico PSI, da ustanavlja odbore z drugimi delavskimi strankami v deželah, kjer bi bila drugačna večina nemogoča in kjer ne bi obstajali številčni ali politični pogoji za levo sredino.

Med zahtevami — piše dalje Vittorelli — katerim se PSI ne more odreči, je tudi amnestija za jesenske dogodke, za katere se socialisti čutijo politično in moralno soodgovorne.

V zvezi z vladno krizo objavlja jutrišnji «L'Unità» intervju s tajnikom KPI Luigijem Longom, ki se kritično izraža o poskusu prenovitve vlade levega centra. V tem vidi Longo poskus ustavitve procesa prenovitve in napredka, ki je prišel do izraza v nedavnih delavskih bojih.

Glede možnosti predčasnih volitev Longo meni, da gre le za poskus, da bi izjalovili vse dosedanje zakonodajno delo, poleg tega pa so se volivci že jasno izrazili pred manj kot dvema letoma, na političnih volitvah 1968, ko se je pokazala nujnost odločnega premika na levo. Kriza, ki tare državo, je po mnenju Longa odvisna prav od dejstva, da ni bila nujnost upoštevana.

IZ TRŽAŠKE KRONIKE

TISKOVNA KONFERENCA FEDERACIJE KPI

Novi resoluciji o boju za priznanje narodnih pravic slovenske skupnosti

Na konferenci so spregovorili tajnik Cuffaro, posl. Škerk in sen. Sema - Napovedali so tudi zakonski osnutek o zahtevah Slovencev, ki ga bodo predložili v parlamentu

Včeraj je bila v prostorih tržaške federacije KPI v Ul. Capitolina tiskovna konferenca, ki so jo sklicali tajništvo in tržaška parlamentarca KPI. Tema konferenca je bila: «Vprašanje dvojezičnosti in narodne pravice Slovencev.» Ob tej priliki so seznanili časnikarje tudi z dokumentom v zvezi z vprašanji slovenske narodne manjšine. Na konferenci so spregovorili zapovrstjo tajnik inž. Cuffaro, poslanec Škerk in senator Sema.

Inž. Cuffaro je dejal, da je tržaška federacija po razpravah na več sejah o vseh vprašanjih, ki se tičejo slovenske narodne manjšine, in o nalogah vse partije za uresničenje smotrov demokracije in svobode, sprejela dve resoluciji. Tega ni storila zaradi kakšne nove usmeritve v odnosu do pravic Slovencev, saj se je pravzaprav že vse od svoje ustanovitve bojevala za priznanje teh pravic. V teh resolucijah so predvsem analizirati novi položaj in v zvezi s tem nakazali naloge partije. Pri tem je Cuffaro omenil položaj, ki je nastal po odgovoru ministra Restiva na vprašanje poslanca Škerka in sen. Seme o zavrnitvi slovenskega priziva na občinski davčni komisiji. Zatem pa je napovedal, da bosta Škerk in Sema predložila v parlamentu zakonski načrt o priznanju pravic slovenski manjšini na podlagi členov 3 in 6 ustave ter člena 3 posebnega deželnega statuta, upoštevajoč, da je naša dežela dobila posebno avtonomijo ravno zaradi navzočnosti Slovencev v njej.

Zatem je inž. Cuffaro prebral in orisal obširni resoluciji. V njej pravijo, da je boj Slovencev v vseh teh letih za uveljavljenje njihovih pravic in v katerem so bili komunisti vedno v prvih vrstah, imel nekaj pozitivnih učinkov, ki odpirajo ugodne perspektive in možnosti za nova odprtja. Okrepila se je enotnost slovenskih delavcev ter se v novih plasteh italijanskega prebivalstva ustvarila zavest o nujnosti mirnega sožitja med Italijani in Slovenci in s tem tudi zavest, da je treba Slovencem priznati pravice, ki jim gredo. Nadalje se je utrdila tudi enotnost slovenskih in italijanskih množic v boju za demokratično preobrazbo države. Večina Slovencev namreč pripada delavskemu razredu, ki se bojuje za nove življenjske in delovne razmere. Pri tem je boj za ozdravitev gospodarske krize v Trstu in za razvoj gospodarstva tudi boj v korist slovenske manjšine, saj se z izseljevanjem mlade delovne sile slabi tudi moč slovenske skupnosti.

Cuffaro je zatem dejal, da se izjave strank leve sredine o pravicah Slovencev niso skladale z dejanji, saj so zavračali njihove zakonite zahteve. Komunisti pa si niso ni koli lastili izključne pravice zaščite slovenske etnične skupine ter so vedno delovali na tem, da bi dosegli čimvečjo enotnost okrog smotrov slovenske skupnosti in pozivali vse demokratične in antifašistične politične sile, naj podprejo pravične zahteve Slovencev.

Za njim je spregovoril poslanec Škerk, ki je dejal med drugim Predstavnike tiska seznanjam z drugo važno pobudo. Pred nekaj dnevi je naša federacija izdelala v glavnih obrisih osnutek zakona, ki ga nameravamo predložiti parlamentu. V tem osnutku so v glavnem zajete, po našem mnenju, najnujnejše zahteve, ki jih postavlja slovenska narodna skupnost v Italiji. Ta pobuda ima za podlago čl. 3 in čl. 6 republiške ustave in člen 3 posebnega statuta Furlanije - Julijske krajine. S tem osnutkom, ki še ni spopolnjen, hočemo doseči uzakonitev predvsem sledečih manjšinskih pravic: popolno priznanje enakopravnosti vsem pripadnikom slovenske manjšine v vseh dejavnostih, ki so v skladu s sedanjo zakonodajo; ureditev številnih vprašanj slovenskega šolstva; vzdrževanje osrednjih kulturnih in športnih manjšinskih ustanov; uzakonitev uporabe slovenščine v vseh javnih uradih in na sodiščih v krajih, kjer živijo pripadniki slovenske manjšine; vzpostavitev izvirnih imen vseh naših krajev; vrnitev izvirne oblike priimkov.

Omeniti je treba še, da hočemo s tem zakonskim predlogom doseči uzakonitev zaščite etničnih in drugih značilnosti krajev, kjer že stoletja prebiva manjšina. Poleg omenjenih vsebuje osnutek še vrsto drugih vprašanj, o čemer bo javnost seznanjena. Po spopolnitvi osnutka v naši sredi bomo povabili k sodelovanju tudi druge politične sile, ki jim je pri srcu usoda naše slovenske skupnosti.

Na koncu je poslanec Škerk omenil še odgovor Restiva in dogodke s tem v zvezi.

Zadnji je spregovoril sen. Sema, ki je v bistvu ponovil v italijanščini to, kar je povedal v slovenščini poslanec Škerk. Med drugim je tudi dejal, da je na primer, v zvezi s sestavo zakonskega predloga precej zapleteno vprašanje odnosov med državo in deželo. Po njegovem mnenju bi morala država pooblastiti deželo za resevanje vrste vprašanj slovenske manjšine.

Sledila so vprašanja časnikarjev. Bogo Samsa je najprej kot tajnik SKGZ pozdravil konferenco v imenu njenega odbora, nato pa kot časnikar postavil tri vprašanja. Prvo se je nanašalo na odnos KPI do SKGZ, drugo na odnos KPI do pobud za skupen nastop Slovencev za rešitev njihovih vprašanj, v tretjem pa je prosil Cuffara, naj pojasni, kaj je menil, ko je govoril o «razširitvi področja» in o odprtju KPI za izdelavo predloga v enotnem smislu.

Cuffaro se je zahvalil za pozdrav SKGZ. Rekel je, da sodelujejo komunisti individualno v njej, da priznavajo njeno avtonomnost, se bojujejo za uresničenje pravic Slovencev, da pa se pri tem seveda ne odrekajo svoji ideologiji in političnim stališčem. Strinjajo se s stališči, ki jih je enotna nakazala večina slovenske skupnosti.

Glede morebitnih skupnih stališč in ustreznih pobud, ki so jih nakazali z raznih strani, pristajajo komunisti z veseljem nanje ob jasni opredelitvi stališč in zastopstev, ki postavljajo te zahteve in potrebe. Komunisti se strinjajo z vsemi pobudami za širše sodelovanje, toda se ne morejo odreči svojim značilnostim in sprejeti stališča, ki so proti njihovi liniji ter se odreči svojim stališčem proti svojim nasprotnikom.

Cuffaro je še dejal, da imajo, kar se zastopstva tiče, za komuniste veliko veljavo izvoljeni predstavniki. Seveda pa ne more partija pooblastiti drugih sil, da jo zastopajo, kot na primer sindikate in druge.

Nekaj vprašanj

(Nadaljevanje s 1. strani)

ga in urbanističnega razvoja zavrne vsaka oblika umetnega in škodljivega spreminjanja etničnih, ambientalnih in gospodarskih značilnosti področij, ki Slovenci na njih prebivajo; v skladu s pristojnostmi izvajati na občinski ravni obvezo, ki jo je že začela občinska uprava, da se sprejmejo dejanski ukrepi na upravnem, kulturnem in družbenem področju, ki bodo zajamčili rabo jezika in priznali enakost storitev, zlasti po vaseh; začeti postopek za najširše sodelovanje meščanov v javnem življenju z ustanovitvijo mestne konzulte, za vprašanja, ki zadevajo slovensko narodno skupnost, ki bo delovala kot posvetovalni in koordinacijski odbor občinskih pobud na tem področju.»

Po vsem tem seveda nikakor ni težko uganiti kaj naš dnevnik lahko v 25. letu svojega izhajanja iz vsega zgoraj povedanega zaključi, in sicer:

1. da zagovarjajo danes v Italiji izvajanje narodnostnih pravic Slovencev v Italiji vse italijanske stranke, razen desničarskih, kar pomeni 90 odstotkov članov današnjega italijanskega parlamenta;

2. da se kljub temu narodnostne pravice Slovencev še vedno v celoti ne izvajajo;

3 da za takšno stanje ne more več veljati izgovor, češ da izvajanje naših narodnostnih pravic preprečujejo še vedno močne desničarske, s šovinizmom prežete plasti krajevnega prebivalstva, saj je kapituliral — kot smo videli — celo tisti, ki je kot «poslednji Mohikanec» takšno šovinistično gonjo vodil in podpihoval.

Spričo teh treh ugotovitev pa se v isti sapi sama po sebi postavljajo sledeča vprašanja:

1. Kdaj bo volja 90 odstotkov predstavnikov italijanskih strank (glede naših pravic) spremenjena v meso in kri?

2. Kdaj bodo oblastveni organi prenehali deliti Slovence v Italiji na tri kategorije glede uživanja narodnostnih pravic?

3 Kdaj bo v tem pogledu doseženo vsaj tisto, kar je najbolj nujno: da bodo namreč otroci slovenskih staršev v videmski pokrajini imeli vsaj nekaj ur pouka tedensko v svojem materinem jeziku?

VAL SLABEGA VREMENA NAD TRŽAŠKO OKOLICO

Sneg je pobelil okoliške vasi

V mestu je pihala burja, ki jo je spremljal dež

Včeraj popoldne je zajel tržaško okolico val slabega vremena, ki je povzročil nekoliko zastoja v prometu, čeprav niso zabeležili hujših zaprek. Približno ob 16. uri je začelo v okoliških vaseh snežiti, zvečer pa se je sneg začel prijemati tal in kmalu ga je zapadlo za več centimetrov. Na Opčinah je bila snežna odeja že ob osmih zvečer debela od 4 do 5 centimetrov, okoli enajste ure pa je snežni metež prenehal. Zapadlo je približno sedem centimetrov snega. Zaradi gostega sneženja v velikih kosmih so avtomobili morali voziti počasi, neprilik pa ni bilo, razen na cesti s Peska v Bazovico, kjer je nekaj avtomobilov zdrsnilo na spolzki cesti, ne da bi pri tem prišlo do nesreč. Pozno zvečer na Pesku ni več snežilo, snega se je nabralo za dva centimetra, ponekod pa so bili zameti, ki jih je nanosil veter, visoki do pol metra.

S Kozine smo dobili vest, da je sicer zapadlo 15 centimetrov snega, cesti za v Ljubljano in na Reko pa sta odprti, čeprav je promet otežkočen. Ob enajstih zvečer ni več snežilo, na cestah pa je obvezna za vozila zimska oprema, poleg tega pa ni dovoljen promet s prikolicami. Na Koprskem dežuje.

V PRIHODNJIH DNEH

Anketa o prometu v mestu in okolici

V preteklih dneh je tržaska občina poverila družbi SOMEA nalogo, da izvede anketo o mestnem prometu. Posebna komisija, ki se je do sedaj ukvarjala s tem vprašanjem in ki jo je vodil župan Spaccini, je že izvršila vrsto študij, debat in srečanj Družba SOMEA pa bo stopila v stik z meščani in od njih poskušala zvedeti za dejanske potrebe in probleme.

Ker bi bilo nemogoče poslušati mnenja vseh prebivalcev, je komisija sklenila, da stopi v stik samo z nekaterimi od teh, ki jih bo izžrebala. Pravilno razmerje za Trst naj bi predstavljalo vsaj 9000 oseb, to je približno 3200 družin. Imena so izžrebali na osnovi anagrafskih podatkov in to tako, da so po seznamu izbrali vsako 27. družino. Predstavniki družbe SOMEA bodo stopili do izžrebancev in jih izpraševali glede prometnih potreb in problemov, ki jih imajo pri tem, tako v mestu samem, kakor v okolici. Dalje bodo zbirali podatke o vzrokih premikanja in navad meščanov. Predstavniki SOMEA se bodo predstavili z izkaznico, ki jo je podpisal župan. Potrebno bi bilo, da izžrebanci skušajo sodelovati in pomagati kolikor je v njihovih močeh, da bodo lahko odgovorne oblasti rešile ali vsaj skušale rešiti kočljivo vprašanje v zvezi s prometom.

Nov zakonski osnutek za razvoj industrije na gorskih področjih

Deželni zakon št. 35 o spodbudah za razvoj industrije na gorskih področjih je imel ugodne posledice. Komaj nekaj mesecev velja in že je prejela dežela 22 prošenj za prispevke, na podlagi katerih naj bi naložili v industrijo 11 milijard lir in zaposlili 2.000 delavcev. Dežela lahko daje podjetjem na gorskih področjih enkratne prispevke v višini 20 odstotkov za nova poslopja, naprave in stroje. Dežela je z zakonom določila za štiri leta 1 milijardo prispevka, kar pa ne bo zadostovalo. Zato je deželni odbornik za industrijo Dulci predlagal nov zakonski osnutek, s katerim bi lahko dali eno milijardo izrednega prispevka že samo letos. Deželni odbor je že odobril zakonski osnutek. Z njim bodo lahko ugodili vsem prošnjam.

Tržaški župan je odločil, naj bo parkirišče za avtomobile ob pločniku med številkami stavb št. 57 in 67 v Miramarskem drevoredu, omejeno na vhod občinskega avtoparka in cesto proti Rojanu. V ta namen je odločil, naj se vzpostavi ob pločniku parkirišče v rebrasti obliki za 11 motociklov.

PONUDBA OBČINSTVU ZA 125 MILIJARD LIR

OBVEZNIC PO 7% 1970-1985

E N E L

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA

ZAJAMČENIH PO DRŽAVI

NOMINALNA VREDNOST OBVEZNIC 1000 LIR

EMISIJSKA CENA 977,50 LIR

POPREČNI EFEKTIVNI DONOS 7,90 %

(upoštevajoč denarne nagrade in višjo povračilno vrednost)

Užitek: 1. 1. 1970. Dospetek zadnjega povračilnega obroka: 1. 1. 1985. Poprečno trajanje: 9 let in 3 mesece.

SVEŽNJI: 100, 500 in 1000 lir obveznic.

IZPLAČEVANJE OBRESTI: posticipirano 1. januarja in 1. julija.

POVRAČILO: samo na osnovi letnih žrebanj, od 1. januarja 1971 do 1. januarja 1985. Zavod si pridržuje pravico, da delno ali v celoti predhodno povrne kapital od 1. januarja 1977.

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA (ENEL), javnoupravna ustanova s sedežem v Rimu, v skladu s sklepi, ki jih je sprejel njen upravni odbor na zboru dne 28. januarja 1970 in v skladu z določbami člena štev 6. Statuta, ki je bil odobren z dekretom predsednika republike štev. 1720 z dne 21 decembra 1965, razpisuje 7%-tno obvezniško posojilo z naslovom «ENEL 7% 1970 - 1985 za 125 milijard lir». Posojilo sestoji iz 125 milijonov obveznic z nominalno vrednostjo 1000 lir vsaka, razdeljenih v 125 serijo po 1.000.000 obveznic vsaka. Obveznice ponuja občinstvu Konzorcij bank, ki mu načeluje MEDIOBANCA, z užitkom 1. januarja 1970, po navedeni ceni in s poravnavo obresti.

Obveznice so:

zajamčene po državi za povračilo kapitala in plačevanje obresti;

oproščene vsakovrstnih taks, davkov in dajatev, sedanjih in bodočih, v korist države ali krajevnih ustanov, vključen dohodninski davek kat. A na obresti ter davek na obveznice po členih 86 in 156 enotnega besedila zakonov o neposrednih davkih, ki je bil odobren z dekretom predsednika republike štev. 645 dne 29. januarja 1958;

izenačene z občinskimi in pokrajinskimi listinami blagajne za vloge in posojila in so zato: *vključene* med vrednostne papirje, na katere sme Emisijski zavod dajati predujme, *dovoljene* kot jamstveni pologi pri javnih upravah; *vključene* med vrednostne papirje, v katere so kreditne, zavarovalne in podporne ter moralne ustanove pooblaščene, tudi mimo zakonskih predpisov, pravilnikov ali statutov, vlagati svoja razpoložljiva sredstva; zakonito kotirane na vseh italijanskih borzah.

NAGRADE V GOTOVINI

Za vsako serijo po 1.000.000 obveznic bodo izžrebane naslednje nagrade:

12. oktobra 1970 2 nagradi po 2,500.000 lir vsaka
11. " 1971 2 nagradi " 2,500.000 " "
9. " 1972 2 nagradi " 2,000.000 " "

Skupno bo torej za vseh 125 serij obveznic izžrebanih:

v letu	1970	250	nagrad	po 2,500.000 lir	vsaka,	to je	625.000.000 lir
" "	1971	250	"	" 2,500.000 "	"	" "	625.000.000 "
" "	1972	250	"	" 2,500.000 "	"	" "	500.000.000 "
							1,750.000.000 lir

VEČJA POVRAČILNA VREDNOST

V letih od 1974 do 1985 bo povračilna vrednost glavnice povečana s posebnim dodatkom, tako da bo vsota, ki jo bo obvezničar prejel za izžrebane obveznice, po procentnem deležu na nominalno vrednost, ustrezala naslednjim meram:

101%	v letih	1974, 1975 in 1976;	skupna vrednost premij	200.000.000 lir
102%	v letih	1977, 1978 in 1979;	" " "	480.000.000 "
103%	v letih	1980 in 1981;	" " "	570.000.000 "
104%	v letih	1982 in 1983;	" " "	840.000.000 "
105%	v letih	1984 in 1985;	" " "	1,250.000.000 "
				3,340.000.000 lir

Prednaročila bodo od 16. do 26. februarja 1970 sprejemali obi čajni bančni zavodi, do izčrpanja razpoložljivih efektov pri vsakem zavodu.

POMEMBEN PRIMER «EVROPEIZMA»

Kaj se skriva za kulisami odloga sestanka o protosinhrotronu?

Sestanek za izbiranje kraja, kjer naj bi postavili protosinhrotron, so zopet odložili, kar pa je slabše: odložili so ga za nedoločen čas. Novica je že uradna, znano pa je tudi, da je za odlog prosilo zunanje ministrstvo Zvezne republike Nemčije, ki je že prej zavirala pogajanja, s tem, da je postavljala kot pogoj za svoje finančno sodelovanje za gradnjo, kraj Drensteinfurt.

Seveda je pri tem dobro, da spoznamo tudi ozadje te zadeve. Nemška zahteva po odlogu se je izoblikovala v Bonnu 24. in 25. januarja ob koncu sestanka treh belgijskih ministrov, bivšega prvega ministra Andreja Coolsa, zunanjega ministra Pierra Harmela in ministra za znanstveno programacijo Edmonda J. I. Leburtona, z dvema nemškima ministroma: zunanjim ministrom Walterjem Scheelom in ministrom za vzgojo in znanost Hansona Leussinkom.

Kaj se je takrat zgodilo in zakaj so se Belgijci in Nemci srečali? Če logika ni paradoks, je jasno, da sta Bonn in Bruxelles menila, da je vprašanje protosinhrotrona njuna posebna zadeva, če sta mislila, da lahko problem rešita z dvostranskimi pogovori. V resnici se je srečanje končalo slabo za Nemce, saj niso dobili od Belgijcev takih zagotovil, kakršne so si želeli in zaradi tega so objavili uradno sporočilo, v katerem je bilo rečeno, da bosta «Zvezna republika Nemčija in Belgija nadaljevali s srečanji za izbor kraja. Obe državi — se je nadaljevalo sporočilo — bosta iskali kar se tiče znanstvene raziskave rešitev v okviru evropske politike.» Zares čuden način interpretacije evropske politike! Dejstvo je, da so Nemci, potem ko jim je šlo srečanje z Belgijci po zlu, prosili za odlog skupnega sestanka.

Vendar, kaj je bilo krivo za neuspeh pogodbe med Nemci in Belgijci? Zdi se, da je bila tega kriva Francija, ki se je pred tem obvezala, da bo podpirala kandidiranje belgijskega kraja Focant in se zaradi tega odrekla kandidiranju svojega kraja. To obvezanost naj bi Francija sprejela že februarja 1968 v zameno za belgijski nakup 105 nadzvočnih letal vrste «Mirage» in dovoljena za odstop 50 odst. kapitala družbe SABCA (Societé Anonyme Belge des constructions Aeronautiques) francoski družbi «Aeronautique Marcel Dassault». To je precej skrivnostna zadeva, ki jo potrjuje «Le Monde», po mnenju katerega naj bi belgijska vlada imela v posesti pismo, ki zagotavlja francosko podporo Focantu. To pismo pravi «Le Monde», pa ni poslala francoska vlada.

Če to že ni fantastika, je fantapolitika: vzpodbuden primer poleg vsega, kako so upoštevali evropskega duha v načrtu, ki bi moral biti simbol evropeizma.

K temu ni manjkalo odziva v Nemčiji: nemški radio je poročal, da se bodo med srečanjem z Belgijci pojavili globoki nesporazumi. Glasnik bonske vlade je zanikal, da obstajajo nesporazumi, kljub temu pa je omenil, da «Bundestag in nemško javno mnenje bi ne razumela odločitve, ki bi ne izbrala kraja, katerega je predlagala Nemčija.» Glasnik je dodal, da je «kraj Drensteinfurt na podlagi objektivnih elementov presoje vsaj enakovreden drugim predlaganim krajem.»

Angleški «Times» je z nevtralne pozicije izjavil 26. januarja, da je belgijsko - nemško srečanje, ki je temeljilo na postopku dvostranskih posvetovanj, že potrdilo domnevo, da je izbira omejena na belgijski kraj Focant in nemški Drensteinfurt in da je zaradi tega postala ta izbira nekakšna privatna zadeva teh dveh držav. Nemško prizadevanje — ki ostro kontrastira z organizacijo in duhom CERN — uradno motivirajo s sledečim argumentom: Nemčija ima pravico doseči, da bodo protosinhrotron zgradili na njenem ozemlju, ker si bo morala oprtiti večji del izdatkov (35,82 odst. proti 30,6 odst. Francije in 19,83 odst. Italije). V Bonnu tudi poudarjajo, da Nemčija nima na svojem ozemlju še nobene mednarodne organizacije. Kljub temu ne manjka hudobnejših razlag: nemški znanstveniki naj bi bili nasprotni realizaciji načrta, češ da bo podvržen hudim kritikam. Mogoča bi bila tudi razlaga, ki bi poudarjala nemško željo po uveljavitvi v duhu «večvrednosti», ki se še ni polegel v tevtonski duši.

Nemški zahtevi pa z druge strani nasprotuje argument nepripravljenosti kraja Drensteinfurt, zaradi podtalne vode in zemeljskega plina. Vsaj kar se tega tiče, ni mogoče govoriti o nemški «večvrednosti».

Toda vrnimo se k Italiji. Na katere karte naj se zanese pri tej partiji pokra v petih, ki jo igrajo s pištolami v žepu? V kolikšni je mogoče verjeti izvedencem, so predvsem geološki in ambientalni pogoji Doberdoba menda najugodnejši za gradnjo velikega stroja. Poleg tega že več časa obstaja pogodba o tihem podpiranju med Italijo in Avstrijo za kraje teh dveh držav; ta pogodba verjetno daje prednost Italiji, ker kaže, da leži Doberdob na boljšem mestu kot avstrijski Göpfritz.

Treba pa je tudi poudariti odstoj drugega «blaga za izmenjavo», v okviru mnogih verjetnih dvostranskih pogajanj, za katere se zdi, da so nadomestile skupno pogajanje. Kar se tiče Nemcev, bi mogli upoštevati argument televizije. Da bo bolj jasno: Italija mora še izbrati patent, ki naj bi ga uporabila za barvno televizijo in izbira še vedno poteka med sistemom PAL — ki je nemški — in francoskim patentom SECAM. Torej nemške barve na malem ekranu proti protosinhrotronu. Zakaj pa ne?

Dejali smo: partija se vrši brez izjeme prepovedanih udarcev. To je mogoče obžalovanja vredno, mogoče je udarec s pestjo v obraz evropeistične vesti, (vesti ki so jo z besedami tako povzdigovali) v dejanjih pa tako zanemarjali), vendar «à la guerre comme à la guerre». Če smo pojasnili, kaj se dogaja za kulisami, smo to storili predvsem zaradi tega, da bi si mim sebi razložili, kako je vsako očitanje vesti odveč in da bi prilagodili obnašanje Italije obnašanju drugih držav. Ta nasvet polagamo na srce tistim, ki so odgovorni za italijansko politiko, v upanju da bi delovali z vso potrebno energičnostjo in če je to potrebno tudi z zvitostjo, ne da bi se prepuščali nerodovitnim evropeističnim romantičnostim da bi ne bili manj kot Nemci, Francozi in Belgijci.

Še zadnji nasvet: pri načrtu, ki se je pokazal za tako težkega in drznega, upamo, da bodo tisti, ki so odgovorni za vojaške zadeve, razumeli prejšnjo lekcijo in dokončno odstranili — če tega ne niso storili — anahronistične «strateške» rezervate, ki so v preteklosti že kompromitirali Doberdob.

MARIO DEZMANN

šport šport šport

MS 1970 FIS VYSOKE TATRY

SVETOVNO PRVENSTVO KLASIČNIH SMUČARSKIH DISCIPLIN

V nastopu na srednji skakalnici 1. Napalkov, 2. Kasaja, 3. Grini

Danes tek na 30 km in skoki za kombinacijo

ŠTRBSKE PLESO, 14. — Predsednik Mednarodne smučarske zveze Marc Holder je danes v Štrbskem Plesu odprl svetovno smučarsko prvenstvo klasičnih disciplin. Slovesnosti — kateri je prisostvovalo 50 tisoč gledalcev — se je udeležil tudi predsednik Češkoslovaške general Ludvik Svoboda.

DANES

Nedelja, 15. februarja

SPORED

09.00 tek na 30 km — moški
13.00 skoki za kombinacijo

TV

15.00 tek na 30 km — moški

JUTRI

Ponedeljek, 16. februarja

SPORED

09.00 tek na 5 km - ženske
10.00 tek na 15 km za kombinacijo

TV

14.00 tek na 15 km za kombinacijo

Svečani mimohod je opravilo 500 tekmovalcev iz 25 držav. Športno prisego je izrekel češkoslovaški skakalec Jiri Raška. V okviru slovesnosti je predsednik organizacijskega odbora Josef Lukac poudaril, da poteka to prvenstvo 25 let po dnevu, ko so Češkoslovaško osvobodile čete sovjetske Rdeče armade

Takoj po slovesnosti se je začelo tekmovanje na srednji skakalnici. Prvo zlato medaljo tega prvenstva je osvojil 21-letni Sovjet Garij Napalkov, ki je opravil dva brezhibna skoka in je tudi dosegel drugo daljavo dneva. Veliko presenečenje je pripravil Japonec Kasaja, ki je osvojil drugo mesto in je tudi dosegel najdaljši skok dneva. Razočaral je — po prvem odličnem skoku — Sovjet Belusov, kateremu se je ponesrečil drugi skok. Slabo so skakali tudi Raška, Wirkola in Queck.

Lestvica:

1. Garij Napalkov (SZ) 240,6 (78,5 - 84)
2. Yukio Kasaja (Jap.) 237,7 (84,5 - 79)
3. Lars Grini (Nor.) 234,6 (81 - 81,5)
4. R. Hohnl (ČSSR) 233,4 (81,5 - 79)
5. K. Johansson (Šve.) 231,9 (84 - 79)
6. V. Belusov (SZ) 231,8 (81,5 - 75,5)
7. S. Aoči (Jap.) 231,6 (81 - 79)
8. J. Raška (ČSSR) 230,8 (78,5 - 78,5)
9. I. Mork (Nor.) 230,2 (82 - 76,5)
10. J. Zehnder (Švi.) 229,8 (79,5 - 80)
11. J. Bjorneby (Nor.) 229,5 (78 - 81)
12. T. Pawlusiak (Pol.) 227,1 (82,5 - 77,5)
13. B. Wirkola (Nor.) 225,9 (77 - 78,5)
14. T. Kayhko (Fin.) 222,7 (77 - 79)
15. T Fujisawa (Jap.) 221,8 (76 - 76)

Jutri bo na sporedu tek na 30 km, v katerem je glavni favorit Norvežan Martinsen. Poleg njega bo v norveški ekipi nastopilo še več drugih odličnih tekačev: Tyldum, Myrmo itd. Švedi bodo imeli glavno orožje v Halvarssonu, Finci v 32-letnem veteranu Laurili, Sovjeti v Vedeninu, vzhodni Nemci v Grimmerju. Italijani so imeli svojega močnega moža v Nonesu, toda ta je v teh dneh zbolel in tako niti ni gotovo, če bo sploh lahko startal

V KRANJSKI GORI

Študenti na smučeh

V Kranjski gori se je pričelo včeraj mednarodno študentsko tekmovanje v alpskih disciplinah Sodeluje nad sto študentov in študentk iz Italije, Avstrije, Francije, ZDA, Švice, Kanade, Zahodne Nemčije in Jugoslavije. Danes je bil na sporedu slalom. V obeh konkurencah so prvo mesto zasedli Avstrijci.

Rezultati:

Moški

1. Köhler (Av.) 89"1
2. Raisin (Fran.) 89"2
3. Schnell (Av.) 91"

Najbolje uvrščeni Jugoslovan je bil Ponikvar, ki je zasedel 13. mesto s časom 97"9.

Ženske

1. Hacker (Avst.) 89"0
2. Pirnat (Jug.) 89"4
3. Strauss (It.) 99"1

OBVESTILO

SPDT sporoča, da bodo letošnje zimske športne igre v nedeljo, 1. marca, in sicer za začetnike in naraščajnike ter v teku v Sv. Antonu pri Trbižu, za člane in članice pa v Trbižu.

Ostale podrobnosti bodo objavljene kasneje.

ODBOJKA

V ženski B ligi so odigrali naslednji srečanji:

BOR — FARI PADOVA 3:1 (15:6, 17:15, 12:15, 15:5)
BREG — SOKOL 3:1 (15:1, 11:5, 15:3, 15:5)

NAMIZNI TENIS

V ekipnem naraščajniškem prvenstvu miznoteniškem prvestvu so dosegli včeraj v Gorici naslednje rezultate:

Sokol — Dom Gorica 3:0
Julia — Dom Gorica 3:1
Sokol — Julia 3:0

Tekme so veljale za A skupino tega prvenstva.

KOŠARKA — V TEKMI Z NANOSOM

Dobra igra Petra Starca za barve Bora v Postojni

Pri mladincih so «plavi» zagrešili vrsto napak

V petek so Borovi košarkarji (mladinci in člani) gostovali v Postojni. Borovi člani so povsem nepričakovano premagali domačine, med tem ko so naši mladinci bolj medlo zaigrali in so tako morali prepustiti zmago živahnejšim domačinom.

Člani:

BOR — NANOS 57:53 (23:22)

BOR: Adrijan Zavadlal 8, Igor Sancin 5, Boris Fabjan 2, Branko Lakovič 10, Peter Starc 21, Aleksander Sirk 10, Silvan Ambrožič 1.

NANOS: Jurca 3, Mislej 2, Tomič 17, Olbič 15, Srebotnjak 8, Bratovž 1, Žmak, Persolja, Gerželj 7.

SODNIK: Pelsskier (Postojna).

KAZENSKI METI: Bor 9:20, Nanos 7:16.

«Plavi» so že v uvodnih potezah vzeli vajeti igre v svoje roke in spravili v težave domačine s točnimi meti do daleč in z učinkovitimi prodari. Tudi tokrat je bil najboljši strelec v Borovih vrstah Peter Starc, ki je sam zbral 21 točk in je ujel precej odbitih žog. Sploh pa so bili borovci «privilegirani» — zaradi večje telesne višine (zlasti pri lovljenju odbitih žog) in so lahko razvili več protinapadov, kjer se je izkazal Igor Sancin.

Domačini so dobro prodirali in so točno metali od daleč. V poslednjih minutah igre pa so nekoliko popustili, kar so «plavi» seveda izkoristili in so tudi zmagali.

Srečanje je bilo tehnično na zadovoljivi ravni. Domačini so branili v coni in na moža, medtem ko so borovci stalno branili v coni (2-3-2).

Po tej zmagi borovci gledajo z večjim zaupanjem na današnje odločilno srečanje proti moštvu Mercheri iz Bologne.

* * *

Mladinci:

NANOS — BOR 42:36 (18:19)

NANOS: Klemens, Čuk 7, Vogrin 12, Brezec 2, Paternost 9, Šimčič, Černac 10, Burger, Rupnik, Furlan, Filipčič 2, Žmak.

BOR: Sandi Pertot 10, Renato Škerkelj, Mladen Škerlj 4, Danijel Pavadlal, Valter Hrvatič 5, Marko Kralj 15, Stojan Hrvatič 2

SODNIKA: Tomič in Olbič (oba iz Postojne).

Borovi mladinci so si dejansko pravili tekmo. Zagrešili so mnogo napak pri podajah, zaigrali so neorganizirano in počasno. Domačini so bili sicer znatno nižji od borovcev, so prikazali žihavno igro. Borovci so metali od daleč, prestregli so žoge in (neverjetno!) lovili so tudi odbite žoge pod ob ma koši.

Torej povsem zaslužena zmaga domačinov. Za borovce na upanje, da bodo danes proti Servolani bolje zaigrali.

HOKEJ NA LEDU

GALATI, 14 — Na svetovnem hokejskem prvenstvu v Galatiju v Romuniji, je v skupini C, Italija premagala Belgijo z 8:2 (1:2, 5:0, 2:0).

Klavirski trio bratov Lorenz (Tomaž — violina, Primož — klavir, Matija — čelo)

V ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI V KOPRU

Pregledna razstava o življenju in delih pesnika S. Gregorčiča

Razstavljen je tudi doslej še neznani oljnati pesnikov portret

Za slovenski kulturni praznik osmi februar, je Študijska knjižnica v Kopru priredila v veži poslopja, kjer ima svoj sedež, razstavo iz življenja pesnika Simona Gregorčiča, njegovih del in razprav o njegovih pesmih. Razstavljeni so tudi prevodi Gregorčičevih pesmi v druge jezike, uglasbitve in upodobitve pesnika. Razstava je zelo pregledno urejena, posamezne knjige in literarne revije, ki so objavljale Gregorčičeve pesmi, so opremljene s tiskanimi pojasnili, ki obiskovalcu še bolj približajo pesnika in čas, v katerem je živel. Prireditelju razstave gre vse priznanje za zamisel in tako pregledno ureditev razstave.

V časih, ko na našem knjižnem trgu srečujemo pesniške zbirke nekaterih pesnikov, ki še sami ne vedo, kaj pišejo in kaj njihove pesmi pomenijo, so Gregorčičeve pesmi še vedno zelo brane in bodo tudi v bodoče tista nepogrešljiva poezija, ki vzbuja občutje lepote, narodne zavesti in ponosa, ljubezni in navezanosti na to zemljo, ki smo jo — spodbujeni z njegovo poezijo — osvobajali z brigadami, med katerimi je bila tudi brigada z imenom Simon Gregorčič.

Na razstavi je pesnikovo življenje prikazano na dveh panojih na steni od rojstva 15. oktobra 1844 do smrti 24. novembra 1906. Z letnicami so poudarjena posamezna važnejša obdobja njegovega življenja, tako obiskovanje osnovne šole doma, šolanje v Gorici, izidi prvega in naslednjih treh zvezkov njegovih Poezij itd. Vse to zelo pregledno dopolnjujejo njegove slike in slike prijateljev: Frana Erjavca, Ignacija Gruntarja Josipa Stritarja, Frana Levstika, Dragojile Milekove, Frana Levca, Ivana Vrhovnika, Antona Aškerca, škofa Pogačarja. Vmes so razstavljene slike iz rojstnega kraja, Vrsno, Sv. Lovrenc, rojstna hiša, pogreb v Kobaridu, Rihenberg in druge.

V stoječih vitrinah ob steni pod panojem so razstavljeni vezani letniki Janežičevega Glasnika, Stritarjevega Zvona, Ljubljanskega zvona in še druge leposlovne revije, v katerih so objavljene Gregorčičeve pesmi. Tako vidi obiskovalec v Janežičevem Glasniku iz leta 1864 daljšo pesnitev Iskrice domorodne. V drugih letnikih je objavljenih še več pesmi, ki imajo pečat domoljubnega čustva. Pesnik jih je zložil v času narodnostnega prebujenja na Goriškem.

V zvezi z Gregorčičevim sodelovanjem v Stritarjevem Zvonu leta 1870, je po sto letih zanimivo kratko pismo, ki ga je pesnik poslal uredniku. V pismu je med drugim zapisal:

«Zvonov prijetni glas je zbudil tudi mene iz dolgega spanja. Opravim se, da v svetišče hitim s pohlevnim šopičem v rokah, kateri na darilnik položim.

So li cvetice po godu, z veseljem bom drugih nabiral, če pa ne, tudi voljno vrednejšim in lepšim prostor pustim, da venčajo novi Zvon.»

Stritar je dve izmed poslanih pesmi objavil v 14. številki Zvona dne 15. julija 1870. V listnici uredništva je takrat zapisal pomenljive besede: «To je vendar enkrat prava poezija!»

Te Stritarjeve besede pohvale so našle velik odmev po vsem takratnem slovenskem prostoru. Preprosto ljudstvo je to «pravo poezijo» sprejelo za svojo, sprejelo jo je kot izredno dragoceni dar pesnika, ki so ga narodu poklonile podkrnske skalnate strmine.

Vsa dolga stoletja, odkar so prišli Slovenci v te kraje, je krnsko skalovje molčalo. Drugod so se oglašali pevci in pisatelji in govorili narodu v lepem domačem jeziku, v dolini Soče pa je bilo vse zavito v molk. Šele ko je Pomolčev Simon kot pastir začel neumorno vriskati in prepevati svoji čredi ovac, so prisluhnili skalnati grebeni Krna in drugih vrhov. Ovce, ki so mulile sočno travo po — «...v dolino napetih lazovih», kot je zapisal Ivan Pregelj, so imele rade svojega veselega pastirja. Za vsa pastirska doživetja in kasnejša spoznanja se jim je pesnik kasneje lepo oddolžil s pesmijo Veseli pastir. Partizani smo med NOB zložili inačico tej pesmi, ki začenja:

Nabasano puško v roki
pištolo in bombe za pas,
partizan v planini visoki
na boj sem pripravljen vsak čas.

S to inačico smo na mitingih navduševali ljudi za borbo proti okupatorju. Naš primorski človek je še bolj razumel pomen te inačice in je partizanom dajal zavetje, hrano in moralno pomoč.

Ko je Stritarjev Zvon začel po petletnem presledku ponovno izhajati, je Gregorčič postal njegov najboljši pesnik in s tem tudi vodilni pesnik takratnega časa. Leta 1881 je začel v Ljubljani izhajati nov leposlovni list Ljubljanski zvon, ki so ga urejevali: Josip Jurčič, Janko Kersnik, Fran Levec in dr. Ivan Tavčar. Urednik Fran Levec je v vabilu naročnikom zapisal, da bo med sodelavci tudi — «Znani Zvonov X.» — to je bil Simon Gregorčič, ki se je v Stritarjevem Zvonu podpisoval s psevdonimom X. Gregorčič je bil «Mož beseda», kot po domače pravimo. Že za prvo januarsko številko Zvona, ki je izšla prvega januarja 1881 je napisal daljše posvetilo v verzih, ki je bilo objavljeno na prvi strani Zvona. V posvetilu je zapisal tudi tele pomembne verze:

«Ti duh oživljaj, povzdiguj,
Srce nam blaži, navdušuj.

A vedno — kakorkoli poj —
Naj čist in polen glas bo tvoj!»

Zdi se, da še po 90 letih, odkar je Gregorčič napisal te verze, ne spoštujemo njegovega opozorila. Še vedno uporabljamo pri pisanju številne tujke in premalo mislimo na Gregorčičevo opozorilo:

«Naj čist in polen glas bo tvoj!»

Ljubljanski zvon je v drugem letniku 1882 sporočil svojim bralcem izredno novico:

«Krasne piruhe prejme slovenski narod za letošnjo veliko noč. Sloveči naš pesnik X izdal bode namreč te dni prvih deset pol obsežni zvezek svojih poezij.»

Napovedani izid prvega zvezka Gregorčičevih Poezij je bil eden največjih kulturnih dogodkov takratnega časa. Od 1880 izvodov je bilo že v 14 dneh prodanih 1100 izvodov. Takratni književni ocenjevalci so kar tekmovali v pohvalah.

Bilo pa je med kritiki tudi nekaj takih, ki so Gregorčičeve pesmi sprejeli z odklanjajoče kritiko. Med temi je bil najbolj grob Anton Mahnič, ki je udaril po pesniku z naravnost uničevalno kritiko. Zaverovan in neprodušno zaprt v klerikalni kalup, iz katerega ni mogel jasno pogledati v takratni čas, je v svojem Rimskem katoliku mahnil po pesniku z očitki, da pohujšuje mladino. Gregorčič je odgovarjal v vezani in nevezani besedi. V Slovanu je v pesmi Prijateljem zapisal:

«Krivica ta je v dno me duše spekla,
saj človek sem in rahel čut imam;
A naj me peče, solza ne bo tekla,
Naj tare me, upognit se ne dam.
Stal bom ji v bran, ko da bi bil iz jekla,
Stal tem trdneje vedoč, da nisem sam.»

Vsi napadi na pesnika pa so sčasoma potihnili. Gregorčičeva čista, lepa, naša pesem — je zmagala. Kot v odgovor na vse kritike, je že tri leta po izidu prvega zvezka Poezij izšel pomnoženi natis prvega zvezka. Drugi zvezek Poezij je izšel 1888. leta, tretji pa leta 1902.

Na tem mestu moramo poudariti, da je izide II. III. in IV. zvezka Poezij denarno podprl Josip Gorup, plemeniti Slavinjski, eden največjih slovenskih ladjarjev 19. stoletja v Trstu. Gorup je bil doma iz Slavine pri Prestranku. Od leta 1895 do leta 1897 je bil celo direktor ogrske družbe za pomorsko ladjarstvo «Oriente» v Trstu. Kot zaveden Slovenec je s tem, da je denarno pomagal pri izidu Gregorčičevih Poezij, igrati odločno nastopil proti takratnemu slovenskemu klerikalnemu konservatizmu.

Obiskovalec razstave si lahko ogleda tudi umetniške upodobitve pesnika, uglasbitve nekaterih njegovih pesmi, prevode v druge je-

A. Pagon - Ogarev

Gregorčičev portret v olju (delo slikarja Antona Čeha)

(Nadaljevanje na 5. strani)

Razprava o jeziku zamejskih Slovencev

Profesor padovanske univerze Giambattista Pellegrini je v drugem zvezku zbornika razprav posvečenih italijanskemu jezikoslovcu Vittoreju Pisaniju (Studi linguistici in onore di Vittore Pisani, II, Editrice Paideia Brescia, 1969) objavil razpravo «Contatti linguistici slavo-friulani» (str. 761-776). Krajši tekst je bolj informacija in sprico bibliografskih podatkov vodilo k poglobljenim študijam problema jezikovnih razmer pri zamejskih Slovencih predvsem v videmski pokrajini. Profesor Pellegrini že uvodoma poudarja značilnost ozemlja Furlanije, kjer je stičišče treh evropskih narodnostnih skupin (Romani, Germani in Slovani), Kanalska dolina pa je prav tipičen primer jezikovnih mešanj. Verjetno so bili Slovani tu najstarejši in najbolj razširjeni, kasneje je nanje pritiskal germanski element, danes pa so pod neizogibnim pritiskom italijanščine in furlanščine. Najbolj poučen primer za jezikoslovne raziskave posebno problematike «languages in contact» pa je gotovo Beneška Slovenija. Avtor razprave ugotavlja, da se slovenski jezik vtaplja v italijanski in kot le jezikoslovno prizadeti znanstvenik ugotavlja nujnost raziskav, da ne bi tradicije utonile v pozabo. Omenja prizadevanja za furlanski zgodovinsko - jezikovno - geografski atlas, v katerega so vključeni tudi predeli s slovensko govorečimi prebivalci. Omenja že nekaj krajevnih raziskav, ni znano po katerem ključu je sodelavec omenjenega atlasa preiskoval kraški Zgonik, poleg nekaterih krajev v Beneški Sloveniji, Kanalski dolini in Reziji. Pri proučevanju beneškoslovenskega govora poudarja profesor Pellegrini prizadevanja slovenske znanosti, prav tako pa tudi italijanskih raziskovalcev, med katere šteje tudi Ivana Trinka (italo-sloveno). Delo za atlas poteka, načrt je zelo natančen, saj naj bi raziskava obsegla najmanjša naselja, rezultati pa bi se objavili kot monografija in lingvistične karte. Razdelitev slovenskih govorov povzema po Slovencu prof. Ramovšu, vendar pri tem zajame celotno manjšinsko ozemlje vzdolž jugoslovansko-italijanske meje. Ugotavlja 6 narečij, polegziljskega, rezijanskega, terskega in nadiškega še briško in kraško, slednji vključuje tudi Goriško in Trst (Ramovš pozna tudi zahodno kraško). V nadaljevanju razprave podaja več primerov jezikovnih vplivov in z navajanjem teh za nekatere slovenske kraje na Tržaškem svojo razpravo konča. Sklepna Pellegrinijeva ugotovitev je, da more poglobljeni študij slovansko govorečih predelov dežele Furlanija - Julijska krajina prinesti koristi tudi za boljše poznavanje besednjaka starejših dob italijanskega dialektalnega področja.

Jezikoslovec Pellegrini obravnava le jezikoslovne probleme, zato bomo v razpravi zaman iskali katerekoli druge ugotovitve izven konstatacij o jeziku. Moti profesorjevo imenovanje slovenskih krajev v Italiji, imenuje jih «aree slavofone». Od Kanalske doline do Trsta bivajo Slovenci na svojem, na slovenskem narodnostnem ozemlju, tudi zato ne more biti njihova govorica nič drugega kot del, nerazdružljiv del celotnega slovenskega jezika. Duha takšne povezave pa v Pellegrinijevi študiji ne zasledimo.

B. Marušič

PREJELI SMO

MLADIKA — št. 1 — januar 1970.

RODNA GRUDA — januar 1970.

SOCIALIZAM — Decembra 1969 — br. 12.

DOMETI — br. 12 — decembar — 1969.

Valerio Sisto Comar — IL VILLAGGIO — Edizioni Umana.

ŠE EN KONCERT V JUBILEJNI SEZONI GM

Trio Lorenz iz Ljubljane v petek v Kulturnem domu

Klavirski trio bratov Lorenz zavzema med slovenskimi komornimi ansambli vodilno mesto - Na sporedu dela Beethovna, Ramovša in Dvoraka

V okviru jubilejne sezone Glasbene matice bomo v petek, 20. t.m. poslušali v Kulturnem domu znani klavirski trio bratov Lorenz iz Ljubljane, ki zavzema med slovenskimi komornimi ansambli pomembno mesto.

Lorenz Primož — klavir, Tomaž — violina in Matija — čelo, so končali glasbene študije na Akademiji za glasbo v Ljubljani. V letu 1967-68 pa so svoje znanje še izpopolnili pri prof. Agostiju na Akademiji sv. Cecilije v Rimu.

Kot bratje so imeli možnost, da so že zgodaj pričeli s skupnim muziciranjem, kar je prav gotovo tudi pripomoglo, da so se razvili v odlično umetniško telo. Pripravili so koncerte v raznih kulturnih središčih Jugoslavije, njihova umetniška pot pa jih je ponesla tudi v Italijo, Avstrijo, Belgijo, Francijo in Zapadno Nemčijo.

Njihov repertoar obsega vsa pomembnejša dela, ki so jih klasiki, romantiki in zastopniki novejših glasbenih smeri napisali za klavirski trio. Pri tem pa redno uvrščajo v svoje koncertne sporede tudi skladbe slovenskih glasbenih ustvarjalcev, med njimi dela Danila Švare, L. M. Škerjanca, Primoža Ramovša in Lebiča. Svoj koncertni spored izvajajo mladi umetniki redno na pamet.

Glasbeni kritiki doma in v tujini ne štedijo s pohvalami o njihovem umetniškem izvajanju. Tako na pr. glasbeni kritik «Naših razgledov» iz Ljubljane ocenjuje njihov koncert med drugim z besedami *«...njihove izvedbe so privlačne zaradi mladostnega impulza in doživetja, poglobljenega muziciranja pri čemer kažejo mladi izvajalci poseben smisel za izvedbe del novejših glasbenih avtorjev. Naravnost presenečajo izvrstne interpretacije zahtevnih skladb Martinuja in Ramovša, ki jih bratje Lorenz predstavijo s tehnično brezhibno, virtuozno igro...»*

In še glasbeni poročevalec neapeljskega časopisa «Roma» *«...dovršena tehnika in izrazit čustven zanos so odlike tega čudovitega slovenskega ansambla ki preseneča in osvoji poslušalca z neobičajno dovršenostjo in popolno skupno igro...»*

Trio Lorenz si je izbral za koncert v Trstu dela Beethovna, Ramovša in Dvořaka. Ludvig van Beethoven, čigar 200-letnico rojstva praznujemo letos, je velik del svojega ustvarjanja posvetil komorni glasbi. Poleg znamenitih godalnih kvartetov zavzemajo pomembno mesto tudi klavirski trii, posebno še, ker je bil Beethoven tisti, ki je dal vsem trem inštrumentom samostojnost in enakovrednost. Pri Haydnovih klavirskih triih na mnogih mestih zasledimo podrejenost violine in še bolj violončela (napram klavirju), ki na mnogih mestih igrata to, kar je že napisano v desni, oziroma levi roki klavirskega parta. Prav zaradi tega je Beethovnovo delo na tem področju še pomembnejše. Med klavirskimi trii zavzema eno najvidnejših mest trio št. 5 v d-duru, op. 70 imenovan tudi «duhovni trio» (Geistertrio). Začetnemu, živahnemu in kontrastnemu prvemu stavku (Allegro con brio e vivace) sledi skrivnostno - romantični počasni drugi stavek (Largo ed espressivo), po katerem je dobil trio vzdevek «duhovni». V tretjem — zaključnem stavku — (Presto) pa je razpoloženje spet vedro in optimistično.

Primož Ramovš predstavlja danes enega najpomembnejših slovenskih glasbenih ustvarjalcev. «Kontraste» za klavirski trio je napisal julija 1961 prav za trio bratov Lorenz. Vsebinska osnova kompozicije je podana v naslovu samem. V tehničnem pogledu pa je skladba grajena na 12-tonski seriji, ki je s svojimi variacijami, obrati in transpozicijami arhitekturni format «Kontrastov».

Spored petkovega koncerta obsega še znameniti «Dumky» trio skladatelja Antonina Dvořaka, ki ga je češki glasbeni ustvarjalec napisal februarja 1891 malo pred odhodom v Združene države Amerike. V tem klavirskem triu op. 90, imenovanem «Dumky», je vsak od šestih stavkov dumka v formi in karakterju — vsak je tematsko odvisen in različen. Vendar ima ciklus enoten gradbeni material in notranjo formalno enovitost. Melanholična razpoloženja se izmenjavajo z žarečo veselostjo in vrtečimi plesi. Trio ni slučajna zveza šestih odvisnih stavkov ali karakterističnih kompozicij, ki jim primanjkuje notranje strukturne logike in zamišljenega obravnavanja materiala. Med ostalimi tremi dumkami samo eden od osnovnih elementov prevlada v četrtem in petem stavku; mirna melanholika v četrtem, živahen ritem v petem stavku. Vsebina šestega spominja na uvodni stavek, v katerem je sonatna forma nadomeščena s trojno rondojsko formo. Karakter četrte dumke jasno kaže na počasni stavek, peti je neke vrste scherzo, šesti stavek pa izpolnjuje delo kot finalni rondo.

g. d.

revije

«GALEB» ŠT. 4

Pred nami je januarska, 4. številka mladinske revije «Galeb». Ni kaj reči, že njeno redno izhajanje samo, je dokaz resnih prizadevanj, vsebina pa to resnost le še potrjuje. Tudi ta številka je vsebinsko bogata, pestra in lepo urejena. Na uvodnem mestu je objavljen Prešernov sonet «Memento mori» z Justinovo ilustracijo velikega poeta, takoj nato pa sledi Hlavatyjevo posvetilo Milanu Jerebu s preprosto pesmico «Galebi» in odgovarjajočo ilustracijo Franjo Roš nadaljuje svojo zgodbo «Jok in smeh v Temaniji», Valentin Polanšek in Danilo Gorinšek pa vsak svojo pesmico.

V rubriki «Tržaški pesniki in pisatelji» sta tokrat na vrsti Miroslav Košuta in Filibert Benedetič, ki ju predstavlja na otrokom dojemljiv način Lojze Abram. V dopolnilo kratkemu orisu življenja in dela sta objavljeni od vsakega po ena pesem: Košutova «Nikar se ne oziraj» iz zbirke «Pesmi in zapiski» ter Benedetiča «Devin» iz zbirke «Razpoke». «Starka zima» je naslov pesmice Stane Vinšek, ki jo je uglasbila Breda Ščekova (priobčene so tudi note). Seveda ni mogel «Galeb» mimo pusta; počastil ga je z objavo Mijotine pesmi v svetoivanskem narečju «Pust mandrjarskih utruk» z ilustracijo Tončke Kolerič. Angelo Cerkvenik objavlja lepo napisano ukrajinsko pravljico «Mama je bila najlepša» z ilustracijami Roberta Hlavatyja, Bine Rogel pa je ilustrator spisa Mire Jaworczakowe, «Najbolje, da poveš gospodični učiteljici», ki ga je prevedel še pokojni Milan Jereb. Pesmici Metě Rainerjeve «Na ledu» in risanki «Avguštin in njegova svetilka», sledi poučni prirodoslovni del, v katerem Vlado Firm piše o dveh krilatih prijateljih, grilčku in poljskem škrjančku, in po dveh pesmicah (Gorinšek — Pust, Vojan Arh — Ura) filatelistična rubrika, ki je tokrat posvečena živalim na znamkah. V rubriki «Naši mladi sodelavci» je najprej spis Janka Samca in Dušana Grgiča iz sred. šole «Sv. Cirila in Metoda» «Lajkina smrt», nato pesmica Gustava Strniše «Kadar muce ni doma» in Frana Roša spis «Pojedla je kvas». Nato se zvrsti kar lepo število kratkih dopisov šolskih otrok s Katinare, iz Šempolaja, z Opčin, iz Rojana in s Proseka, med katerimi pa žal ni nobenega iz Gorice. Ali je to znak, da «Galeb» med goriško šolsko mladino nima čitateljev in prijateljev? Številka se kot vedno zaključuje z ugankami.

j. k.

PINGUENTINI O NAREČJU KRAŠEVCEV

Škodljiva jezikoslovna vnema

V Trstu je nedavno izšla knjižica izpod peresa Giannija Pinguentinija z naslovom «Neolatino (friulano, veneto, triestino) e germanico nello sloveno del Carso (Edoardo Marini Editore, Trieste 1969). Že na prvi pogled se nam ta spis zazdi nekaj nenavadnega, saj najdemo ponavadi podobne sestavke le v zbornikih, letopisih in biltenih.

Tako pisanje o romanskih in germanskih izrazih, ki naj bi jih Kraševci sprejeli v svoje narečje, postane kaj lahko kočljiva stvar, čim se ga loti Tržačan italijanske narodnosti. Je pač tako. Trst je še vedno mesto velikih protislovij. Kdor bo bral Pinguentinijevo razpravico, si bo verjetno takoj mislil, da stojijo v ozadju propagandno-politični nameni. Pisca smo doslej poznali predvsem po njegovih dveh slovarjih tržaško-italijanskega narečja (zanj jemlje oznako «dialetto triestino», pri čemer pa ne upošteva slovenskega narečja). No, zdaj je Pinguentini švignil še na Kras ter razkril, da nasproti Kraševcem ni ravno tenkočuten. Toda, pojdimo k stvari!

Pinguentini je pravilno ugotovil, da so germanske izposojenke v narečju Kraševcev starejšega datuma od romanskih. Iz te ugotovitve bi lahko potegnil še nekaj zelo zanimivih zaključkov, vendar pa ni šel dlje od rečenega. V svojem spisu trdi, da je našel na ozemlju, ki leži nekako med Sv. Martinom in Lokvijo, pri čemer je Komen nekako v središču, 850 besed romanskega in 430 besed germanskega izvora. Ob koncu svoje razpravice vse te besede tudi našteje. Njegov spis bi bil brez dvoma se veliko bolj zanimiv, če bi bil pri raznih izrazih navedel tudi nahajališča. V tej zvezi pa vemo le, da se je opiral na italijanskega jezikoslovca Goidànicha, nadalje našega Karla Štreklja (razprava iz leta 1887) in pa na nekega duhovnika, doma iz Ponikev («un sacerdote nativo di Poniqua, comune di Auber del Carso», str. 2). Zato si lahko mislimo, da je Pinguentini le malo popotoval po Krasu. Pokazal pa je vendar veliko vnemo, da bi čimbolj namnožil število besed, ki naj bi jih Kraševci sprejeli od sosedov. Pri vsem tem pa je še očitno, da ni dovolj upošteval dejstva, da izhajajo mnoge slovenske, italijanske in nemške besede iz prastarega skupnega korena. Našteli bomo najprej nekaj izrazov iz narečja Kraševcev, za kotere Pinguentini trdi, da so romanskega izvora. Poleg slovenske knjižne besede bomo navedli v oklepajih še izraz, kot ga je zapisal Pinguentini, in v nekaterih primerih dodali odgovarjajočo besedo v makedonščini. To smo storili zaradi tega, ker nimajo Makedonci nikakršnega ozemeljskega stika z Italijani.

Po piščevem mnenju naj bi bile romanskega izvora tudi naslednje besede: golob (galùb, maked.: golob), gibanica (gobàna), grmada (gromàda ali hermàda, maked.: gromàda), kadilnica (kädivnca), lož (loš), mešanica (mašča, miéšanca, maked.: mešanica), méd (met, maked.: med), pastir (pestiér, maked.: pastir), planjava (plaňava), previdnost (previdnost), robida (räbida), reja (réja), rosa (rosa), sanjati (saňat, maked.: sanùvati), seja (seja), srp (srp, maked.: srp), sirk (sièrk), staja (stàja, maked.: staja), trma (trma), trta (trta), vdova (wduòva, maked.: vdova), ostuda (wostùda, maked.: ostuda) itd.

Naj naštejemo tudi nekaj besed, ki naj bi bile germanskega izvora: blisk (blìsk, maked.: blisk) gòst (gòstje, maked.: gost), jesen (jesièn, maked.: jasen), južnati (južnat, maked.: užnati ali južnati), junček (junček, v maked.: junica=junica), seme (sième, maked.: seme), svinja (svàne, maked.: svinja), vrednost (vriédnost, maked.: vrednost) itd.

Kot že rečeno, avtorja ne zanima kaj preveč, kdaj so si posamezne tuje besede utrle pot k Slovencem na Krasu. Zato pa stojijo v njegovem slovarčku besede, ki so si jih Kraševci izposodili na pr. pred 1000 leti in čez skupaj s tistimi, ki so se na Krasu razširile v času fašizma, ko Slovenci na Primorskem in v Istri niso imeli več svojih šol. Prav te besede pa nas še posebej zanimajo. Iz Pinguentinijevega slovarčka bi jih lahko izluščili kar precej. Naj omenimo le nekatere: komisar (komasàr), kontrakt (kontràt), svinčnik (làpeš), vojak (miltàr), prodajalnica (nagòcjo), plača (paga), dovoljenje (prmèš), aretacija (rešt), štipendija (štepèndjo), nožiček (temperìn), tarifa (terifa), parnik (vapòr), počitnice (wokànce) itd. Kdor ne pozna zgodovine Kraševcev (pa tudi Slovencev nasploščno!), si bo nemara celo mislil, da je bila razširjevalec germanskih in romanskih izrazov med njimi zgolj neka močnejša kultura. To pa seveda ne drži.

V svoji veliki vnemi prišteva Pinguentini k izposojenkam tudi nekatera osebna imena (Lucija, Neža itd.), ki so si jih Kraševci izposodili. Tu pa naj vendarle vsaj bežno omenimo, da je prišlo pri Slovencih do važne prelomnice v zvezi z uporabo osebnih imen sredi 14. stoletja. V tistem času jih je katoliška cerkev pridobila za to (morda pa jih je tudi prisilila!), da so začeli uporabljati svetniška imena. To je pač narekovala kultura gospodujočih. In tako smo bili Slovenci oropani tudi po tej plati.

Pinguentini našteva tu in tam tudi nekatere zanimivosti. Med njimi je vsekakor narečni izraz «sowtar» (poljski čuvaj), ki naj bi ga pisec našel tudi na Proseku, a nastal naj bi iz besede «saltarius», ki se večkrat omenja ne samo v tržaških, ampak tudi v koprskih statutih iz 14. in 15. stoletja. Prav v tem primeru bi bilo zelo na mestu, če bi Pinguentini povedal, iz katerih kraških ust je slišal ta izraz.

No, v zvezi s Pinguentinijevo razpravico in slovarčkom ne gre zgolj za en spodrsljaj ali dva, marveč za mnogo več. Vse to spravija ves njegov spis v precej temno luč. Kraški duhovnik, ki je piscu tako blagohotno pomagal (1959), prav gotovo ni predvideval, kaj se bo iz stvari izcimilo. Nemara danes ni več niti med živimi. Pinguentini pa je čakal na objavo razpravice in besedišča kar precej let.

S. V.

MARIBORSKO KULTURNO PISMO

V OSPREDJU GLEDALIŠČE IN FILM

Razstava čudovitega norveškega slikarja in grafika Edvarda Muncha, ki je privabila izredno mnogo ljubiteljev likovne umetnosti, bo kmalu zaključena. Prav tako skupna razstava umetniških del Bogdana Čobala in Gustava Gramuša v razstavnem salonu Rotovž.

V Študijski knjižnici je prof. Janko Glazer pripravil zanimivo razstavo ob stoletnici smrti Antona Janežiča in Simona Jenka. V počastitev stoletnice smrti pomembnega koroškega kulturnega delavca in urednika Slovenskega glasnika Antona Janežiča pa je podružnica Slavističnega društva pedagoške akademije priredila spominsko svečanost, na kateri so dijaki brali nekaj njegovih del.

Ob še nekaterih manjših kulturnih prireditvah, ki so kot pisani kamenčki popestrili kulturni mozaik mesta Maribora, sta bili v ospredju kulturnega dogajanja predvsem dramski premieri mariborskega Slovenskega narodnega gledališča in pa dolgo pričakovani mednarodni jugoslovanski film režiserja Veljka Bulajića «Bitka na Neretvi».

Dramski premieri Edwarda Albeeja «Vrt» in Petra Ustinova «Komaj do srednjih vej» sta si sledili v enotedenskem presledku v 14 dneh, tako da so prišli neučakani ljubitelji dramske umetnosti v resnici na svoj račun; zlasti še, ker sta z vedro vsebino popestrili ponovoletno razpoloženje, čeprav nekaj pikrih in trpkih na račun sodobne družbe v obeh delih ne manjka.

«Vrt» Edwarda Albeeja, znanega ameriškega dramatika, čigar dela so v zadnjem desetletju precej uprizarjana na slovenskih in jugoslovanskih odrih kot «Zoološki vrt», «Kočljivo ravnovesje», «Kdo se boji Virginije Wolf», prikazuje tipično meščansko ameriško družino, ki živi v lastni hiši z vrtom in avtomobilom. Vendar jim to še ni dovolj. Hlastanje po denarju, ki pomaga k blagostanju, ustvarja atmosfero v družini brez predsodkov časti, ponosa in človeških čustev. Družinski vrt se kmalu spremeni v rastlinjak, katerega korenine izpodkopavajo družbeno moralo. Podrejenost denarju vodi spodobno Richardovo družino v boljšo družbo prostitutk žena njihovih znancev. Celo umor dobrega prijatelja Jacka, ki se je ovedel njihovega umazanega početja, je tej družbi nekaj povsem umevnega.

Predstava je bila pod režijskim vodstvom Andreja Hienga do pedantne potankosti dobro pripravljena. Omogočila je nastopajočim, zlasti še glavnima protagonistoma Antonu Petjetu in Bogdani Bratuževi interpretacijo razsežnih možnosti, katerim se je nekam skrivnostno, vendar oblastno pridružila še Milena Muhičeva v osebi zvodnice gospe Toothe.

Teden dni zatem je bila uprizorjena v režiji Dušana Jovanovića duhovita Ustinova komedija «Komaj do srednjih vej». Vsestranski gledališki in filmski umetnik Peter Ustinov je na slovenskih odrih dober in priljubljen znanec. Vsa njegova dosedanja dela «Ljubezen štirih polkovnikov», «Trobi kakor hočeš», «Romanov in Julija» in «Komaj do srednjih vej», uprizorjena v slovenskih gledališčih, so doživela lep uspeh. Razen imenovanih del je bilo uprizorjenih v svetu še več njegovih dram, in če omenim, da je napisal doslej nič manj kot 17 odrskih del, je dokaz njegove izredne plodovitosti, če pri tem pomislimo, da je njegov poklic v glavnem igralski in režijski. Bil je torej skrajni čas, da je tudi mariborska Drama predstavila svojemu občinstvu slovitega mnogostranega umetniškega tvorca.

V komediji «Komaj do srednjih vej», ki je blizu bulvarke, vendar polne satiričnih puščic, se Ustinov na ironičen in tudi ljubezniv način ponorčuje z življenjskimi problemi mladih in starejših, ki jih je v njihovo življenje vnesel sedanji čas. V tem duhu se je odvijala predstava v iznajdljivi režiji Dušana Jovanoviča, ki ni zakrivala erotičnih drznosti na nekaj mestih v odkritem poudarjanju laži in hinavščine tako imenovane boljše angleške družine. V igralskem ansamblu je s svojo sproščeno mladostjo in igralskim talentom ves čas potrjevala svojo navzočnost pred vsemi Sonja Blaževa v vlogi mladostno izzivalne Helge v kateri je ponovno izpričala že večkrat potrjeni igralski talent. Filozofsko izražena misel, ki pre veva komedijo in ji s tem daje ceno, je najbolj izražena z avtorjevimi besedami, ki jih izreče predstavnik starejše generacije general Fitzbutres v izvrstni interpretaciji Arnolda Tovornika: «Zlezemo lahko še tako visoko zmeraj prilezemo komaj do srednjih vej.»

Čeprav sta bili imenovani

Emil Frelih

(Nadaljevanje na 5. strani)

Vreme včeraj: najvišja temperatura 8,4 stop., najnižja 3,4, ob 19. uri 3,4, zračni tlak 994,2 pada, vlaga 86 odst., veter 27 km vzhodnik, sunki burje 65 km, nebo pooblačeno, morje razburkano, temperatura morja 8,3 stop., dežja je padlo 7,9 mm.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 15. februarja JORDAN
Sonce vzide ob 7.08 in zatone ob 17.31. — Dolžina dneva 10,23. — Luna vzide ob 11.36 in zatone ob 3.44.
Jutri, PONEDELJEK, 16. februarja DANILO

ČETRTA PREMIERA SEZONE SG V KULTURNEM DOMU

«Prigoda ubogega kristjana» veliko delo v lepi uprizoritvi

Premiersko predstavo je s svojim obiskom počastil sam avtor Ignazio Silone in bil skupno z igralci in režiserjem deležen toplega aplavza občinstva - Številni ugledni gostje iz Ljubljane, Kopra, Nove Gorice in drugod

Sinočnja, četrta premiera letošnje sezone Slovenskega gledališča v Kulturnem domu z uprizoritvijo drame odličnega italijanskega pisatelja Ignazija Siloneja, «Prigoda ubogega kristjana», je bila iz več razlogov dogodek izjemnega kulturnega pomena. Predvsem smo bili priče prve izvedbe tega dela v slovenščini, ki ga je nalašč za uprizoritev v našem gledališču prevedel Mirko Mahnič. Tako se je naše gledališče tudi v sedanji sezoni oddolžilo svojemu načelu, da z uprizarjanjem italijanskih del bogati naše poznavanje italijanske sodobne literarne in dramske ustvarjalnosti. Potem je gotovo velikega pomena in v posebno priznanje našemu gledališču, da je sinočnjo premiersko uprizoritev počastil s svojim obiskom sam pisatelj Silone. Tretjo pomembnost predstavlja prvo gostovanje Andreja Hienga, enega najvidnejših slovenskih režiserjev v našem gledališču in gostovanje prvaka ljubljanske Drame Jožeta Zupana v glavni vlogi.

V tem sodelovanju z gledališkimi umetniki iz matične domovine je potrdilo naše življenjske nuje da se povezujemo v enotni slovenski kulturni prostor, kar je očitno tudi v zavesti uglednih predstavnikov kulturnega in javnega življenja v matični domovini, ki so prihiteli na sinočnjo predstavo. Med njimi smo videli predsednika CK ZKS Franca Popita, člana CK ZKJ in predsednika komisije za mednarodna vprašanja Vinka Trčka, predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josipa Vidmarja, predsednico komisije za manjšinska vprašanja pri SZDL Slovenije, predsednika komisije za verska vprašanja pri IS Slovenije Pavla Bojca, sekretarja ZK obalne konference Franca Bezlaja, mariborskega pomožnega škofa Vekoslava Grmiča, številne druge osebnosti iz kulturnega življenja Ljubljane in drugih bližjih slovenskih mest, zlasti Nove Gorice, Kopra, Postojne, ter zelo številne predstavnike slovenskega javnega in kulturnega življenja iz Trsta, med katerimi predsednika SKGZ Gorazda Vesela, predsednika začasnega odbora za upravo Kulturnega doma dr. Tončiča in druge.

V prvi vrsti pa je velik kulturni pomen sinočnje premiere v vrednosti uprizorjenega dela samega. Ignazio Silone je s svojo «Prigodo ubogega kristjana» ustvaril veliko literarno delo, kateremu je dal dramaturg Valerio Zurlini verno odrsko obliko. Tema, dileme, ki jih posreduje Silone z močjo svojega literarnega genija, so vznemirljive do takšne mere, da gledalca zaposlijo s totalnim razumskim angažiranjem. V zgodovinskem spopadu med papežema Celestinom in Bonifacijem, o tem kakšno je pravo krščanstvo in o metodah cerkve, o tem ali naj vlada s političnosilo institucije ali z duhovno vsebino evangelijskega nauka, z mečem ali vestjo, se gotovo ne odsevajo samo notranji nemiri v krizi pokoncilske cerkve, temveč kriza družbe, v kateri živimo na splošno, da, celo krize posameznikov. Prav je dejal režiser Hieng ko je dejal, da moremo aktualnost Silonejevega dela videti v enaki meri v sedanjih pretresih cerkve kot v krizi socializma kot oblasti, ki si išče v potu hudih spopadov svoj pravi humanistični obraz in meče raz sebe spačeno podobo. Za spopad dveh svetov, dveh naziranj in tako rekoč v vsaki izrečeni besedi, predvsem pa v dialogih med Celestinom in Bonifacijem moremo najti primerjavo za sedanji čas. In tudi odgovor...

Uprizoritev v našem gledališču je bila na visoki umetniški ravni. Režiser Hieng je globoko dojel Silonejevo vsebinsko poslanico in svojo režijo zasnoval, tako, da je odrske efekte omejil na najnujnejše in postavil vso težo na dialog, kajti v njem je nosilna moč dela samega. V takem asketsko zamišljenem konceptu, kateremu se je sijajno prilagodila tudi scena Svete Jovanoviča, so se gibali tudi vsi akterji v okrepljenem ansamblu SG in ustvarili povsem odgovarjajoče vloge.

V nosilnih vlogah velikih antagonistov Celestina in Bonifacija sta izstopala kot gost član ljubljanske Drame Jože Zupan in Rado Nakrst, ki sta svojima obsebnostima dala izrazito zunanjo in notranjo podobo, medtem ko so vsi ostali nastopajoči bistveno prispevali k ubranosti celotne predstave.

Občinstvo je delo in njegovo izvedbo spremljalo s pozornostjo in zbranostjo zlasti ob najbolj intenzivnih idejnih spopadih med Celestinom in Bonifacijem in vse izvajalce nagradilo po vsaki sceni, zlasti pa ob zaključku predstave, z dolgotrajnim ploskanjem in obilnim cvetjem. Posebno prisrčnih aplavzov pa je bil deležen avtor Ignazio Silone, ko se je pojavil med igralci na odru in se z njimi rokoval.

V dopoldanskih urah se je pisatelj Ignazio Silone srečal z igralci in režiserjem Andrejem Hiengom tudi na prijateljskem pomenku v barskih prostorih Kulturnega doma.

j. k.

Sindikat pekov CGIL javlja, da bo v ponedeljek ob 18. uri v Ul. Pondares sestanek delavcev, med katerim bodo razpravljali o ukrepih zaradi prekinitev pogajanj za obnovitev dodatne pokrajinske pogodbe.

ACEGAT javlja, da zaradi stavk, ki bodo v ponedeljek in četrtek, ne bo mogla izvesti morebitnih popravil na distribucijski mreži. Acegat zaradi tega naproša potrošnike, da štedijo, posebno v večernih urah, z elektriko.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUSTVO TABOR — OPČINE
PRIREDI

PREŠERNOVO PROSLAVO

DANES, 15. T. M. OB 16.30 V PROSVETNEM DOMU NA OPČINAH

Spored:
— Otroški pevski zbor Glasbene matice z Opčin — vodi Janko Ban,
— harmonikarja in kitaristka, gojenci Glasbene matice,
— Dr. F. Prešeren, življenje in delo z recitacijami,
— solistka Ljuba Bercè-Košuta ob spremljavi dr. Gojmira Demšarja,
— domači moški pevski zbor — vodi Svetko Grgič.

VABLJENI!

DANES, 15. FEBRUARJA OB 16. URI BO V BAZOVICI

OTVORITEV NOVEGA PROSVETNEGA DOMA

V Slovenskem klubu bo predaval v torek, 17. februarja ob 20.30 univerzitetni profesor astronom dr. FRAN DOMINKO o temi

ZADNJA POMEMBNA ODKRITJA NA NEBU

Predavanje bo predavatelj obogatil z vrsto zanimivih diapozitivov.

Na zanimiv torkov večer našega priznanega predavatelja in znanstvenika, vljudno vabljeni!

PROSVETNO DRUSTVO PROSEK - KONTOVEL

priredi v petek, 20. februarja ob 20.30 v prosvetnem domu na Proseku

Prešernovo proslavo

Vljudno vabljeni vsi!

PROSVETNO DRUSTVO V ŠKEDNJU

V četrtek, 19. t. m. ob 20.30 bo v društvenih prostorih

proslava Simona Jenka

Gostovali bodo člani prosvetnega društva Ivan Cankar s pevskim zborom, recitacijami in govorom.

Vstop prost.

Vljudno vabljeni vsi!

Glasbena matica — Trst

V petek, 20. februarja ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega doma

koncert tria Lorenz
iz Ljubljane

PRIMOŽ LORENZ — klavir
TOMAŽ LORENZ — violina
MATIJA LORENZ — čelo

Spored obsega skladbe Beethovna, Ramovša in Dvoraka.

PROSVETNO DRUSTVO FRANCE PRESEREN

v Boljuncu priredi v četrtek, 19. t. m. ob 20.30

Prešernovo proslavo

v prostorih domače šole.

Nastopajo učenci osnovne šole, člani Slovenskega gledališča in društveni mešani pevski zbor.

Ob tej priliki bodo razdeljena Gallusova odlikovanja.

Vljudno vabljeni!

PROSVETNO DRUSTVO «SLOVENEC» — BORST

vabi na

Prešernovo proslavo

ki bo v soboto, 21. februarja ob 20.15 v srenjski hiši.

Nastopajo:
domači pevski zbor,
osnovnošolski otroci z recitacijami in petjem ter
članici Slovenskega gledališča v Trstu — Leli Nakrstova in Zlata Rodoškova.

Gledališča

VERDI

Danes se bo pri gledališki blagajni, ki bo odprta od 9.30 do 13. ure, začela prodaja vstopnic za drugo predstavo Manninove opere «Upanje» (La speranza). Predstava, ki bo v torek ob 20«30, je za abonente reda C za parter in lože ter B za balkon in galerije.

POLITEAMA ROSSETTI

Danes ob 16.30 ponovitev drame Vica Faggia in Luigija Squarzine «Peti dni v pristanišču».

Kino

Nazionale 14.30 «Goodbye, Mr. Chips». Peter O'Toole, Petula Clark, Sir Michael Redgrave. Panavision. Metrocolor.

Eden 14.30 «Il primo premio si chiama Irene». Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Fenice 14.30 «Gli avvoltoi hanno fame». Shirley MacLaine, Clint Eastwood. Technicolor. Panavision.

Grattacielo 14.00 «Candy». Marlon Brando, Richard Burton, E. M. Salerno. Technicolor. — Prepovedano mladini pod 18. letom.

Excelsior 15.00 «Fiore di cactus». Ingrid Bergman, Walter Matthau, Goldie Hawn, Jack Weston. Technicolor. Zadnja predstava ob 22.10.

Ritz 15.00 «Cuori solitari». Ugo Tognazzi, Senta Berger. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Filodrammatico 14.30 «Nel labirinto del sesso». Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Alabarda 14.30 «Amarsi male». Susan Scott, Gianni Macchia Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Aurora 14.30, 19.00 in 21.45 «La tenda rossa». Peter Fynch, Claudia Cardinale, Sean Connery. Technicolor.

Cristallo 15.00 «James Bond, agente 007 al servizio segreto di sua Maestà». Technicolor.

Capitol 14.00 «Il prof. dott. Guido Tersilli, primario della clinica Villa Celeste, convenzionata con le mutue». Alberto Sordi. Technicolor.

Moderno 14.00 «Bullitt». Steve Mc Queen, Robert Vaugham. Technicolor.

Impero 16.00 «Nell'anno del Signore». Technicolor.

Vittorio Veneto 14.30 «Petulia». Julie Christie, George Scott. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Ideale 14.00 «Paperino show». Technicolor.

Abbazia 16.00 «Meglio vedova». Virna Lisi, Peter McEnery, Gabriele Ferzetti, Lando Buzzanca. Technicolor.

Astra 15.00 «Vedo nudo». Nino Manfredi. Technicolor.

KINO NA OPČINAH

danes ob 15. uri Super Panavision Technicolor lep in zanimiv film:

L'ORO DEI MACKENNA

Igrajo: Gregory Peck, Omar Sharif in drugi.

KINO «IRIS» PROSEK

danes ob 16. uri Cinemascope barvni dramatični film:

CUSTER IL RIBELLE

Igrajo: Wayne Maunder, Slim Pickens, Mary Ann Amboley.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» vabi moške pevce, ki jih zanima zborovsko petje, da se udeležijo pevske vaje, ki bo v ponedeljek, 16. februarja, ob 20,30 v društveni dvorani, Ulica Montecchi 6. Vljudno vabljeni vsi pevci.

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» obvešča, da bo v ponedeljek, 16. t.m., ob 20.30 uri odborova seja.

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» obvešča, da bo pošolski pouk za osnovnošolske otroke vsak torek in četrtek od 15. do 16. ure v društvenih prostorih, Ulica Montecchi 6.

Izleti

Prosvetno društvo «Slavko Skamperle» pri Sv. Ivanu obvešča vse ljubitelje na VELIKO PLANINO, da bo avtobus odpeljal danes, 15. februarja točno ob 6,30 izpred cerkve pri Sv Ivanu. Avtobus se bo pet minut kasneje ustavil še pri Rossetijevem spomeniku in pri Portičih.

SPDT priredi danes, 15. t. m. avtobusni izlet v Trbiž ob priliki smučarskega tečaja. Cene: 1200 lir člani, 1400 lir nečlani. Vpisovanje v Ul. Geppa 9, tel. 31-119.

ETSI - CISL priredi danes, 15. t. m. smučarski izlet na Nevegal z odhodom ob 5,30 s Trga Oberdan. Cena 1.400 lir. Za vpisovanje se je treba obrniti na ETSI v Ul. Carducci 35. tel. 734320 in 734323.

Prosvetno društvo France Prešeren v Boljuncu priredi v nedeljo, 1. marca enodnevni smučarski izlet na Vogel. Vpisovanje pri Tatjani Turšič in Gabrijeli Zerjal. Po telefonu od 17. do 19. ure na št. 228114.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Emila Gornika daruje družina Vinko Gornik 5.000 lir za prosvetni dom v Bazovici. Namesto cvetja na grob pok. Emilije Ostrouške daruje Angela Vremec por. Hrovatin 3.000 lir za športno društvo Polet. Pevski zbor s Proseka-Kontovela daruje namesto cvetja na grob pok. Andreja Daneva 5.000 lir za spomenik partizanom na Proseku in 5.000 lir za popravilo partizanskega spomenika na Kontovelu.

Ob 10. obletnici smrti nepozabne sestre Malke Kocjančič roj. Vitez se je spominjajo: sin, sestri in brata ter poklanjajo 2.500 lir za p.d. Ivan Cankar in 2.500 lir za SZ Bor.

Namesto cvetja na krsto pok. Amalije Furlan daruje družina Stopar 1.000 lir za p.d. Skedenj.

Namesto cvetja na grob tragično preminulega Karla Sancina darujeta Erika in Pavel Fonda 2.000 lir za p.d. Skedenj in 2.000 lir za Dom v Škednju.

Namesto cvetja na grob pok. očeta g. ravnatelja Stanka Škrinjarja darujejo nekateri učitelji dolinskega ravnateljstva 6.000 lir za Marijanišče.

Namesto cvetja na prerani grob Manuele Mustachi darujejo Karla, Milica in Andrej Cok 3.000 lir za p.d. Skamperle in 3.000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina pok. Avgusta Coka daruje Anton Gombač 1.000 lir za prosvetno društvo Lonjer-Katinara. V počastitev spomina pok. Avgusta Coka daruje Marija Ruzier 1.500 lir za SZ Bor. V počastitev spomina pok. staršev Andreja in Josipine Cok daruje Viktorija Cok 2.000 lir za Dijaško matico.

ZAHVALA

Vsem, ki so na kateri koli način sočustvovali z nami ob bridki izgubi naše drage

Emilije Gherdevich
por. Meneghetti

se najlepše zahvaljujemo.

Mama, mož, sinovi in hčerka ter brat z družinami

Trst, Boljunec, Melbourne, 15. februarja 1970.

Na današnji dan so pred desetimi leti položili v temni grob našega dragega in nepozabnega očeta, tasta in nonota

Srečka Ražma

Ob tej priliki se globoko klanjamo njegovemu spominu.

Družini Pečar in Ražem

Bazovica, 15. febr. 1970.

GOVOR ARNALDA PITTONIJA V OBČINSKEM SVETU

Stališče PSI do «preveritve» večine in odnosa do Slovencev

V polemiki s komunistko Gerbčevo je zagovarjal načelo postopnega reševanja perečih vprašanj slovenskega prebivalstva

V uvodnem delu svojega krajšega posega v razpravo o proračunu, je vodja socialistične svetovalske skupine Pittoni obžaloval, ker so nekateri predstavniki v občinskem svetu polemizirali s PSI in se pri tem grobo vmešali v notranje zadeve stranke.

Sporazum je bil sklenjen po preveritvi sodelovanja med levosredinskimi strankami, ki so jo zahtevali socialisti na osnovi listine pokrajinskega komiteja stranke z dne 30. 9. 1969, je dejal, kmalu po izstopu socialdemokratske skupine iz PSI. Preverjanje je potekalo, kar zadeva PSI, brez vsakršne «mitizacije formule», je poudaril, ob upoštevanju gole vsebinske in programske vsebine. Pri tem je PSI vodila skrb, da se Trstu prihrani zlo komisarske uprave, ki je nihče ne želi, upoštevala pa je tudi možnosti drugih sorazmerij sil med posameznimi komponentami. Glede tega je v zaključnem delu, po ostri polemiki z zmernimi silami v levosredinski koaliciji, ki so po Pittonijevem mnenju poleg demokrščanske desnice tudi republikanci in socialdemokrati s svojo «protiljudsko politiko», omenil možnost tesnejšega sodelovanja med KD in PSI tudi v okviru sedanje koalicije in izrazil upanje, da bo prišlo s tem v zvezi do širšega sodelovanja.

PSI bo v bodoče zasledovala ustvarjanje naprednejšega političnega ravnotežja, ki naj ustreže obnovitvenemu pritisku iz delavskih vrst. S tem v zvezi je poudaril predvsem nov odnos občinske uprave do sindikatov in pa pripravljenost za dialog z opozicijo, nasprotovanje socialistov vsakršnemu omejevanju sicer samostojne in samozadostne večine. Ovira je pri tem stališče KPI, je dejal in njena nepripravljenost za dialog (z izjemo govora svetovalca Calabrie). Očital ji je tudi, da ne upošteva razmerja sil v občinskem svetu.

Glede bistvenih vprašanj je bil dosežen sporazum, toda ostajajo po Pittonijevem mnenju tudi razlike med levosredinskimi strankami. Med temi je megleno omenil delavske zadruge in obljubil večini, da se bo PSI držala upravnega dogovora o izvolitvi novega vodstva ustanove, da pa ohranja politično samostojno mnenje, po katerem se morajo zadruge (kot odločno zahteva leva opozicija) vrniti v roke članstva, čeprav morajo krajevne javne ustanove ohraniti svoja mesta.

Drugi del govora je Pittoni, predvsem v ostri polemiki s komunistko Grbčevo, katere poseg v razpravo smo v izvlečku objavili pred tednom dni, posvetil vprašanju slovenske narodnostne manjšine, točneje odnosu socialistov do teh vprašanj.

«Posebno moram poudariti izjavo občinskega odbora, da bo do tega vprašanja zavzela odprto in demokratično stališče», je dejal, «potrdila je obveze iz leta 1969 o občinskem osebju, toponomastiki, rajonskih konzultah in drugih zahtevah, ki jih bo mogoče rešiti».

Obsodil je izpad Grbčeve v polemiki z odnosom odbora do vprašanja zavrnjenih davčnih prizivov v slovenščini in zavrnil obtožbe proti odborniku Hreščaku.

Predvsem pa je zavrnil obtožbe PSI, da strumentalizira slovenska vprašanja z namenom prikriti tiho, nebolečo asimilacijo, kot «žaljive» za stranko, ki se sklicuje na delavski razred in je «po svojem izročilu internacionalistična» ter je vedno «branila interese vseh narodnostnih manjšin».

«PSI je prva načela manjšinska vprašanja stvarno», je nadaljeval, «in leta 1965 ustvarila pogoje, na osnovi katerih je sedaj možno postopno reševanje mnogih vprašanj slovenskega prebivalstva».

Skliceval se je nato na vsedržavni dokument PSI, o katerem je sodil, da je brez dvoma najboljši in postavil alternativo med zahtevami Grbčeve «vse in takoj» ter socialističnim načelom «postopnega, toda stalnega napredovanja».

V zaključnem delu Pittonijevega posega je prišlo do prerekanja s komunisti, ko mu je vodja svetovalske skupine KPI Rossetti očital, da «so potrebna dejanja in ne besede».

Pittoni: «Vsak dan se ponavljajo naša dejanja».

Rossetti: «Če je tako, naj Hreščak vstane in odgovarja na naša vprašanja v slovenščini...»

Pittoni: «So druge stvari in druga vprašanja, ki so važnejša. PSI se je zavzel za izboljšanje odnosov dežele Furlanije-Julijske krajine s Slovenijo in ustvarilo se je vzdušje, da je lahko prispel na obisk v Trst predsednik slovenske vlade Kavčič... Če pa ni ustreznih zakonov za zaščito manjšine in če so drugi zakoni, ki te pravice omejujejo, so odgovorne za to nekatere večinske sile... Vsekakor pa smo v Trstu, kar zadeva pristojnost občinske uprave, storili vse, kar je bilo mogoče storiti...»

V LJUBLJANI

Delegacija ACLI v gosteh sindikatov

Delegacija združenja katoliških delavcev pokrajine Furlanije - Julijske krajine ACLI je imela včeraj v republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije razgovor o sistemu samoupravljanja in razdelitvi dohodka v Jugoslaviji. Člani italijanske delegacije so poleg tega obiskali tovarno «Sava» v Kranju.

Brzojavka Lonze ministru Boscu

Odborniik za finance in podžupan Lonza je poslal finančnemu ministru Boscu brzojavko, s katero ga opozarja na resne posledice, ki jih bodo utrpeli davkoplačevalci in občinska uprava zaradi stavke uslužbencev davkarije. Občinski svet in odbor sta razpravljala o tem problemu in predlagalata dva ukrepa. Predvsem naj bi dali možnost davkoplačevalcem, da bi plačali prvi obrok v februarju na podlagi lanskega davka (razliko bi plačali potem), sicer bodo morali plačati dva obroka skupaj v aprilu. Poleg tega občinska uprava in občinski svet priporočata ministru, naj se sprejmejo zahteve uslužbencev, upoštevajoč njihovo delo. Zaradi stavke so v škripcih občinske finance in občinska uprava upa, ter pričakuje, da bo spor čimprej in ugodno rešen.

Sestanek odseka za obrtništvo pri SGZ

Pod vodstvom predsednika St. Boleta se je predsinočnjim sestal odsek za obrtništvo pri Slovenskem gospodarskem združenju. Na seji so razpravljali o raznih problemih s področja obrtništva in v tem okviru zlasti o skorajšnjih volitvah v pokrajinski odbor za obrtništvo in v ustrezno bolniško blagajno.

POPRAVEK

V včerajšnji številki, in sicer v članku pod naslovom «22 novih stalnih učiteljev na slovenskih osnovnih šolah» se je vrinil tiskarski škrat, kot nalašč, prav med seznam učiteljev in učiteljic, ki so zmagali na natečaju in bodo dobili stalno službeno mesto. V III. odstavku, 5. vrsta, je pravilni primek Barei (Lucija) in ne Barsi.

Slovensko gledališče v Trstu
KULTURNI DOM

Ignazio Silone

PRIGODA UBOGEGA KRISTJANA

Prvič v slovenščini

Prevajalec: Mirko Mahnič
Scenograf: Sveta Jovanovič
Kostumograf: Alenka Bartlova
Režiser: ANDREJ HIENG

Danes, 15. februarja ob 16. uri (Abonma red B — nedeljski popoldanski)
v sredo, 18. februarja ob 20. uri (Abonma mladinski — v sredo)
v četrtek, 19. febr. ob 20. uri (Abonma mladinski — v četrtek)
v soboto, 21. februarja ob 20.30 (Abonma red A)
v nedeljo, 22. febr. ob 16. uri (Abonma okoliški)

Prodaja vstopnic ob delavnikih od 12. do 14. ure in eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma, ob nedeljah in praznikih eno uro pred začetkom predstav, rezervacije po tel. 734265.

Jaka Štoka

MOČ UNIFORME

burka s petjem v treh dejanjih

V ponedeljek, 16. februarja ob 20. uri v Ilirski Bistrici
V torek, 17. februarja ob 20.30 v kinodvorani v Škednju

DOLINSKA OBČINA priredi danes, 15. t. m. ob 9.30 v dvorani občinskega sveta v Dolini, konferenco o slovenski šoli s temo
«TEŽNJE IN PRAVICA SLOVENCEV FURLANIJE - JULIJSKE KRAJINE DO POPOLNE, MODERNE IN DEMOKRATIČNE ŠOLE».
Uvodni govor bo imel ravnatelj Slovenske trgovske akademije prof. Vladimir Turina. Sledila bo razprava.

PROSVETNO DRUŠTVO «SLOVENEC» — BORST

čestita učitelju folklorne skupine Bertu Baračiču in soprogi Tanji ob rojstvu sinčka Roberta.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

14. februarja 1970 se je v Trstu rodila 11 otrok, umrlo pa je 10 oseb.

UMRLI SO: 59-letni Tiberio Di Quarto, 77-letni Antonio Covacci, 34-letni Giuseppe Cappelli, 69-letna Bruna Boschin, 79-letni Vincenzo Surian, 80-letni Carlo Martinoli, 80-letna Enrica Loser por. Presetnik, 79-letni Giovanni Del Ben, 80-letna Olimpia Spadato vd. Lipossi, 91-letna Emma Milloch vd. Ursini.

OKLICI: Novinar Francesco Franzil in uradnica Maria Eugenia Pumo, prevoznik Ezio Spazzapan in gospodinja Nives Vidrini, študent Emilio Magris in uradnica Gabriella Manzetti, industrijski izvedenec Stefano Sciortino in učiteljica Maria Grazia Sabo, upokojenec Pietro Zecchin in gospodinja Moltina Basso, industrijski izvedenec Franco Fornassaro in frizerka Liliana Crisanaz, zavarovalni agent Paolo Cergol in uradnica Liana Starz, industrijec Roberto Zippo in gospodinja Maria Grazia Nocela, častnik javne varnosti Viviano Tamasia in gospodinja Amina Avaltroni, mehanik Mario Pin in gospodinja Neva Dobric, mehanik Edoardo Umek in prodajalka Claudia Sabadin, natakar Domenico Contursi in prodajalka Nadja Lacchini, trgovec Odorico Petronio in šivilja Carmela Ulivi, delavec Silvio Rovatti in pletilja Jone Bittesnik, železničar Giovanni Rossetto in prodajalka Fiorella Brežovec, trgovec Nevio Martellani in prodajalka Livia Canciani, uradnik Pietro Di Marzo in gospodinja Crocifissa Trentacoste, višji narednik Giulio Lupini in učiteljica Giuseppina Germinara, učitelj Claudio Giorgini in uradnica Luigina Franchino, hidravlik Lodovico Placer in gospodinja Carmen Costantini, uradnik Paolo Lo Terzo in uradnica Laura Pahor, pristaniški delavec Vincenzo Marsich in delavka Silvia Pecar, mehanik Giorgio Aichholzer in šivilja Libera Pecchiari, zapriseženi čuvaj Mario Francovich in šivilja Ludmilla Caizi, težak Piero Bellafontana in prodajalka Carmela Ferluga, pleskar Mario Giuseppe Vrtovec in gospodinja Danica Giustina Ferluga, geometer Giovanni De Riz in univ. študentka Astrid Ludvik, strojni kapitan Vincenzo Illuminato in uradnica Luisa Scoccimarro, odvetnik Paolo Scotti in arheologinja Franca Maselli, uradnik Guido Gurian in uradnica Dorina Vidonis, šofer Mario Brecevic in gospodinja Giuditta Cornachin, uradnik Vittorio Fracchioni in uradnica Luciana Gelsi, strugar Giuseppe Geromella in šivilja Maria Severina Davanzo, uradnik Claudio Bacco in uradnica Emilia Batic, uradnik Gianfranco Moretti in uradnica Laura Stropnik, barist Vincenzo Mongiello in baristka Bradamanda Montecalvo, delavec Paolo Lotto in hotelirka Giuseppina Smania.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

All'Angelo d'Oro, Trg Goldoni 8, Cipolla, Ul. Belpoggio 4, Ai Due Lucci, Ul. Ginnastica 44, Miani, Drev. Miramare 117 (Barkovlje).

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.330)

Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14, Manzoni, Largo Sonnino 4, INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2, Ai Gemelli, Ul. Zorutti 19/c.

LOTERIJA

BARI	83	59	63	55	41
CAGLIARI	12	23	42	88	73
FIRENCE	37	83	18	33	32
GENOVA	34	50	1	72	79
MILAN	53	7	1	67	5
NEAPELJ	33	77	88	61	25
PALERMO	84	23	46	35	5
RIM	17	13	2	7	51
TURIN	90	2	56	68	14
BENETKE	51	1	19	3	35

ENALOTTO

2 1 X X X X 2 1 2 X 2 1

Kvote: 12 — 6.493.000, 11 — 202.900, 10 — 19.700 lir.

Razstave

V galeriji moderne umetnosti «Russo» na Korzu Italija 4, se nadaljuje razstava tržaškega slikarja Maria Chiesure. Razstava bo odprta do 15. februarja.

V umetnostni galeriji «Rossoni» je osebna razstava slikarja Luciana Corriera. Na razstavi je večje število olj.

UKANA - pretresljiv roman o slovenskem narodnoosvobodilnem boju, za katerega je avtor prejel visoko priznanje - nagrado iz PREŠERNOVEGA SKLADA

Tone Svetina
UKANA
III. del

Pohitite z nakupom!

tržaška knjigarna
TRST - Ulica sv. Frančiška 20 - Telefon 61-792

Mali oglasi

NA OTROŠKEM PUSTNEM RAJANJU, ki je bilo v nedeljo, 8. t. m. V Kulturnem domu so našli tri izgubljene rokavice in zapestno uro.

DOBRO POSLUJOČA in donosna mala industrija išče družabnika sodelavca s kapitalom. Telefonirati na št. 33-743, Trst.

«CITROEN» — mehanična delavnica Samarittani in Miceo in prodaja nadomestnih delov. Ulica Rittmeyer 4/a

ODDA SE ŽE ZNANA KROJAČNICA z vso opremo v Drevoredu XX Settembra 22, Bavčer tel. 96796.

MEDNARODNA DRUŽBA, ki deluje na zavarovalnem področju, išče za Trst, Gorico in okoliške občine resne pomožne agente ali producente, tudi če so zaposleni. Nudimo dobre ekonomske pogoje in možnosti kariere.

Pošljite življenjepis in predstavite se v ponedeljek ali torek od 15. do 18. ure «CENTRALE», Ul. Oriani 3/II, 34131 Trst.

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama in nona

OLGA PERTOT

Pogreb drage pokojnice bo jutri, 16. t.m. ob 15.30 izpred nabrežinske cerkve na domače pokopališče.

Žalujoči mož Pavel, sinova, hčerki, nevesti, zeta, vnuki ter drugo sorodstvo

Nabrežina, Sv. Križ, 15.februarja 1970.

Sporočamo žalostno vest, da je preminila naša draga mama

FRIDA GROM roj. DOLENC

Pogreb je bil na Proseku pri Trstu, 12. februarja 1970.

Najlepša zahvala č. g. župniku, pevcem za ganljivo petje in vsem, ki so jo spremili na zadnji poti. Še posebna zahvala dr. Šumijevi ter vsemu zdravstvenemu osebju onkološke klinike v Ljubljani.

Sinova BOGDAN in ZDENKO ter drugo sorodstvo

New York, Rim, Opčine, Prosek, Devinščina, Ljubljana, 15. februarja 1970.

Lep jubilej zavedne Amalije Castellanijeve

Na dan, ko bi se bili morali s temi vrsticami spomniti življenjskega jubileja Amalije Castellani, je bila v njeni družini in še posebej v njenem srcu žalost, velika žalost, kajti na mrtvaškem odru je ležal eden njenih petih sinov, Mario, ki ga je njej in vsej družini še tako mladega ugrabila neizprosna bolezen. In če se njenega 75 rojstnega dne nismo zaradi tega mogli spomniti na njen rojstni dan, ne moremo mimo tega njenega življenjskega praznika, da bi se vsaj na kratko ne spomnili te tako preproste, delavne, zavedne in požrtvovalne ženske, ki je ne poznajo, cenijo in spoštujejo le ljudje s Kolonkovca in Rovt, pač pa mnogo širšega mestnega področja, saj se je v vsem svojem dosedanjem življenju, še posebej pa v mračnih dneh fašizma in vojne izkazala kot dobra mati, dosledna Slovenka in odločna borka za pravičnejši svet.

Amalijo Castellani predobro poznamo, da bi ji peli slavospeve. Ne bi jih z zadovoljstvom sprejela. Sicer pa to tudi ni potrebno. Ker so ji moža, ki je bil v službi na financi, prezgodaj upokojili, ker ni sprejel črnega fašizma, in ker ji je vrh tega umrl, ko ji je bilo komaj 47 let ter ji zapustil pet fantov, ki jih je bilo treba spraviti h kruhu, ji življenje ni moglo biti lahko. Nasprotno, težav je bilo veliko in preveč. In vendar je Amalija Castellani zmogla vse to in pri tem vzgojila pet zavednih in naprednih slovenskih fantov, ki so se v dneh velike preizkušnje vsi vključili v Osvobodilno fronto, v kateri je sodelovala tudi sama. In po osvoboditvi je bila povsod zavzeta, kjer se je vodila borba za uveljavitev ciljev antifašistične borbe, predvsem za uveljavitev osnovnih pravic slovenskega življa pri nas in pravic delovnega človeka nasploh.

In tudi tedaj, ko je marsikdo popustil ali pojenjal, je ona nadaljevala in še druge vzpodbujala k delu za pravično stvar. In ko ji ob lepem jubileju čestitajo sinovi, snahe in vnuki, se tem iskrenim čestitkam in voščilom pridružuje tudi Primorski dnevnik, kateremu je jubilantka zvesta od vsega začetka.

PO ZAMISLI TRŽAŠKIH STROKOVNJAKOV

Kakšno bo področje ob meji pri Fernetičih po zgraditvi postajališča za tovornjake

A: carina, B: razne storitve, C: zasebne pobude - Pravočasno zaščititi pravice domačinov

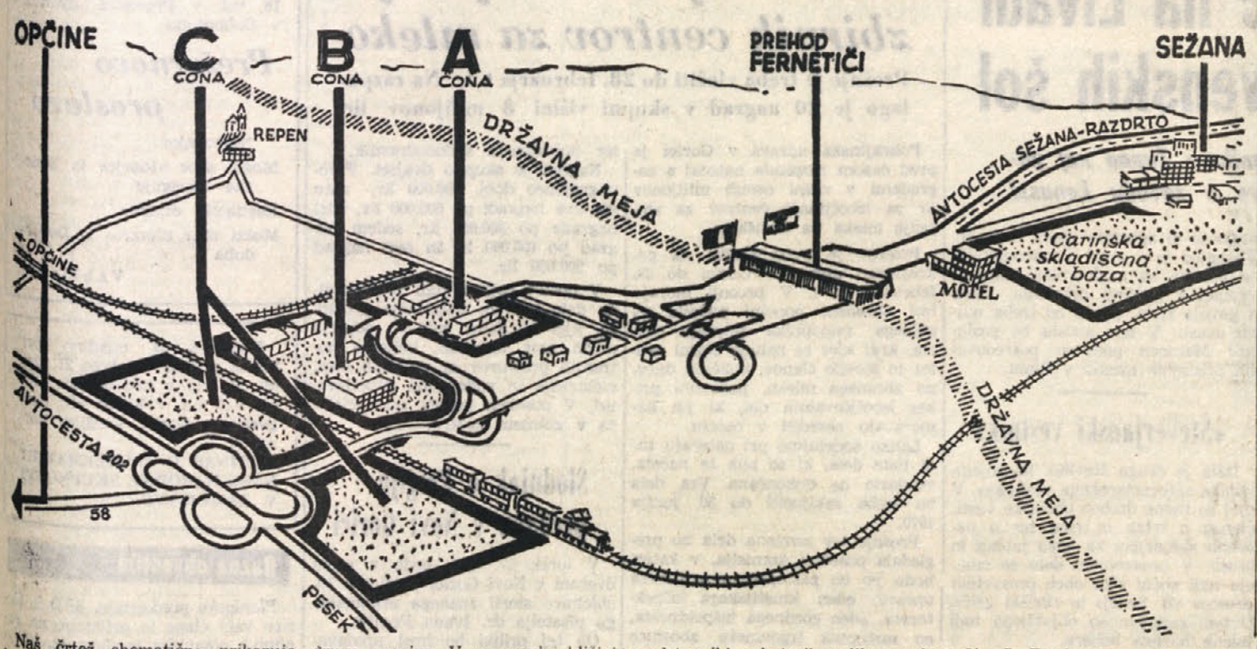

Naš črtež shematično prikazuje bodočo ureditev področja pri Fernetičih, kjer bo stalo operativno postajališče za tovornjake, kjer bo osredotočena carinska služba za blagovni promet med Trstom in Jugoslavijo in kjer se bosta spojili bodoča italijanska in jugoslovanska avto cesta. S skice je tudi razvidno, kod bo speljana do mejnega prehoda avto cesta Razdrto-Sežana, do kod bo približno segala sežansko carinsko-skladiščna baza, kje bo predvidoma stal jugoslovanski motel itd.

Kar se tiče italijanskega avtoporta, pa predvidevajo načrti naslednje: postajališče se bo raztezalo na levi strani državne ceste štev. 58, ki vodi z Občin na Fernetiče, in sicer od ceste, ki se pri Fernetičih cepi proti Repentabru, pa do železniške proge Občine-Sežana. Južno od proge in nekako do ceste štev. 202 (kamionske ceste), ki jo bodo medtem od Proseka mimo Občin in naprej proti Trebčam speljali po trasi, ki bo šla mnogo bolj na severu od današnje in ki bo prečkala sedanjo cesto Občine-Fernetiči skoraj na višini železniške proge, pa bodo uredili obširnejše področje za postavitev novih gospodarskih dejavnosti in uresničitev raznih pobud. To področje, za katero še ni pravih načrtov, in za katero tudi ni znano, koliko sveta bo zavzelo, je na naši sliki označeno s črko C.

Za področji A in B pa so ustrezni načrti že pripravljeni. Prvo bo namenjeno carinski službi in bo obsegalo 80.000 kv. metrov. Imelo bo obliko pravokotnika s stranicama 200 in 400 m. Od ceste Občine-Fernetiči bo pomaknjeno za 140-150 m navznoter, pas ob cesti pa bo po sedanjih načrtih postal rezidenčno področje. Področje A bo razdeljeno na dve polovici: ena polovica se bo ukvarjala z blagovnim prometom v smeri proti Trstu, druga pa s prometom v nasprotno smer. Povezano bo z dvema cestama z mejnim prehodom, z dvema drugima cestama s področjem B, z novim železniškim tirom pa neposredno z openško postajo. Končno bo področje A primerno povezano z državno cesto štev. 58 in z razširjeno kamionsko cesto 202. Presečišče državne in kamionske ceste bo izvennivojsko ter bo prehajanje prometa z ene na drugo žilo urejeno po sistemu «štiriperesne deteljice».

Področje, ki je na našem črtežu označeno s črko B, bo namenjeno raznim storitvam in bo obsegalo 120.000 kv. metrov. Tu bodo sčasoma vstale stavbe, v katerih bodo jedilnice, motel, informacijski in turistični urad, menjalnica, pošta, telefonski in telegrafski urad, upravne stavbe, mehanične delavnice, prajnice in parkirišča za tovornjake. To področje bo po vsem tem namenjeno ne le industrijskemu in trgovskemu prometu, ampak tudi domačemu in zlasti mednarodnemu turizmu.

Za železniški tir, razne ceste, prekladalne in podobne naprave, bodo v neposredni bližini omenjenih področij zavzeli še okoli 50 000 kv.m površine. Celotna cona je kar pravna za uresničitev omenjenih načrtov, saj je skoraj ravna (nadmorska višina gre od 318 — minimum do 327 m — maksimum), in je skoraj povsem brez značilnih kraških dolin in uval. Cona spada deloma pod repentabrsko, deloma pod tržaško občino.

Vprašanje zase predstavlja bodoča ureditev mejnega prehoda. Za osebni promet bodo uredili pred sanitarnim prehodom asfaltirano ploščad 6.000 kv.m. Prehod bo štel dvanajst cestišč, šest za promet v smeri proti Trstu in šest za promet v nasprotno smer. Na tem odseku bodo cesto štev. 58 v dolžini 1500 m razširili na 14 m, ob njej pa postavili parkirišča za osebne avtomobile in bencinske črpalke. Sedanji nadvoz, pod katerim je speljana železniška proga, bodo podrli in povsem predelali ter ga prilagodili potrebam novega kompleksa.

Strokovnjaki so izračunali, da bo celoten načrt, to je ureditev področij A in B, gradnja potrebnih stavb, cest, gradnja novega mejnega prehoda, razširitev obstoječih cest, odkup nepremičnin in ureditev raznih infrastruktur (speljava električne energije, vode itd.), zahteval izdatek 6 milijard lir, brez predvidenega področja C. ki bo poglavje zase in v okviru katerega bodo imeli namenda glavno besedo zasebni podjetniki.

Ob vsem tem pa se, kakor pri vsaki večji javni pobudi, postavlja vprašanje, kako in v kakšni meri bodo zaščitene pravice prizadetih domačinov. Po kakšni ceni bo odkupljena zemlja, koliko bodo lastniki prejeli za hiše, ki jih bodo podrli, in kako jim bo ocenjena druga imovina. V neposredni bližini mejnega prehoda so danes na primer tudi štirje poslovni prostori: gostilna, bar, trgovina z jestvinami in trgovina z mešanim blagom; kako bo zajamčeno njihovo poslovanje v prihodnje, zlasti še, če je res, da se tod okoli že pojavljajo predstavniki nekaterih velikanov iz Milana, kot sta konkretno Motta in Pavesi? Najmanj, kar lahko zahtevajo domačini, je to, da jim pristojne oblasti zagotovijo prednost pri obnavljanju starih in uresničevanju novih pobud v okviru področja B in pozneje v okviru področja C. Predvsem pa jim je treba zagotoviti pravično odškodnino za razlaščeno imetje in pa takojšnje izplačilo ustreznih zneskov. Brez denarja je namreč nemogoče začeti karkoli ne pri Fernetičih ne nikjer drugje.

E. F.

ŠE NEKAJ O LETOŠNJIH PUSTNIH PRIREDITVAH

Kraški pust se je letos uveljavil tudi po tržaških ulicah in trgih

«Kriška ohcet» je odnesla v Trstu drugo nagrado, tretji nagradi pa trebenski «Paket» in repenski «Grandi Motori»

Letošnja predpustna doba je bila zelo kratka, zato so se pustne prireditve kopičile zadnje dni in ni bilo dovolj časa na razpolago za priprave na večje prireditve. Kljub temu je tudi letos sodelovalo z alegoričnimi vozovi precej vasi na Kraškem pustu in skupin na miljskem karnevalu ter škedenjskem pustu, oziroma v sprevodu alegoričnih vozov na pustni torek po tržaških ulicah s Trga Unità do Škednja. Povorke po Trstu so se s svojimi vozovi udeležili tudi Križani, Trebenci in Repenci. Križani so odnesli drugo nagrado, dve tretji pa Trebenci in Repenci, medtem ko so Škedenjci odnesli prvo nagrado s svojim «Cirkusom». Druga nagrada, ki so jo dobili Križani v Trstu je vsekakor lepo priznanje in spodbuda. Kriški ohcetarji, ženin in nevesta, mladinska godba na pihala, priče in svatje so se pripeljali na dveh vozovih, s «konjsko vprego» in «lokomotivo». Bela konja sta jezdili dve brhki deklici, godba je neprotrgoma igrala, ženin in nevesta pa sta občinstvu metala prave konfete, kot na pravi ohceti. Prikaz ohceti v pustnem obeležju je zelo ugajal Tržačanom, ki so gledali sprevod vozov.

V Križu so se dostojno tudi poslovili od pusta. V sredo popoldne je bil, kljub slabemu vremenu, pustni pogreb. Žalostinke je zapel pevski zbor, igrala pa je tudi mladinska godba.

Tržaški župan je s posebnim odlokom preklical parkiranje v rebrasti obliki za avtomobile na Trgu Libertà pri Silosu in v zameno razporedil parkiranje v dolžinski in dvojni rebrasti obliki na posebnem parkirnem prostoru na omenjenem trgu vzdolž in ob palači Silosa.

Druga nagrada za posrečeno zamisel Križanov

Opozorilo partizanskega združenja ANPI

Nekateri bivši partizani s Tržaškega, ki so vložili zadevno prošnjo, zdaj prejemajo iz Rima sporočilo, da jim je posebna komisija priznala status partizanskega borca. Prošnje se zelo počasi rešujejo, vendar je upati, da bo zadeva stekla.

Partizansko združenje ANPI vabi vse bivše partizane, ki dobijo sporočilo o priznanju, naj se čimprej javijo na sedežu združenja — Ul. C. Battisti 8, zaradi važnih sporočil.

Deželno načrtovanje in vloga obrtništva

Deželno odborništvo za načrtovanje je začelo v pripravljalni fazi drugega razvojnega načrta Furlanije - Julijske krajine vrsto predhodnih posvetovanj z raznimi ustanovami in organizacijami. V tem okviru je bil včeraj v Trstu na deželi sestanek s predstavniki obrtnikov in sindikatov. V začetku sestanka je odbornik Stopper nakazal kriterije deželne uprave pri pripravljanju načrta, nato pa je omenil vlogo obrtništva v njem. Omenil je tudi razne zakone o obrtništvu, ki jih je sprejela dežela, ter okrepitev ustanov za razvoj obrti (ESA). Njegovemu uvodu je sledila obširna razprava, v katero so po segli številni udeleženci sestanka.

Še o «Kraškem pustu '70»

Kraški pust 70 je za nami. Iz časnikarskih dnevnih poročil o tej naši vsakoletni pustni prireditvi ni moči, naravno, oceniti ni pomena in ne prizadevanja malodane vseh naših kraških vasi za čim večji uspeh povorke in maškaradnega plesa v soboto zvečer v Prosvetnem domu na Opčinah. Rad bi poudaril, da je tudi ta četrta izvedba kraškega pusta še enkrat zbrala veliko število aktivnih pomagačev, ki so s stotinami prostovoljnih delovnih ur in denarnimi žrtvami v vaseh tekmovali za čim lepši, čimbolj duhoviti in tehnično dovršeni alegorični voz.

Tudi pustne prireditve na Opčinah, ki so izraz nekake skupinske, čeprav pustne, zavesti, so za nas pomembne, zato ker so tipično naše kraške in ker so deležne tolikšne pozornosti. Vendar pa menim, da bi bila tudi osrednja openska pustna prireditev lahko še boljša in kljub pustnemu, šaljivemu značaju vendar na višji ravni. Prvič gre za izbiro duhovitega, šaljivo satiričnega domisleka in drugič za tehnično izvedbo. Menim tudi, da se da tudi na tem področju izpričati neko kulturno stopnjo naše zmogljivosti. Vtis imam, da smo vse premalo prizadevni v izbiri vsebine in v tehnični izvedbi vozov, da ne govorim o vsakoletni zapoznelosti s pripravami vozov. Letos so prišla vsa ta dejstva še posebej do izraza. Temu je bila kriva deloma gripa v mesecu decembru in deloma kratkost pustnega časa. Toda ne le to. Morda tudi premalo zanimanja v vaseh. Mladina naj bi se že po svojem mladostnem in prešernem temperamentu oprijela, poleg vsega drugega, tudi tega enkrat letnega dela tem bolj, ker ima tekmovalni spodbudni značaj. Vedeti je treba, da pri nas gre še za nekaj več kot za samo norčijo in smeh, ki ostaneta še naprej glavno obeležje pustnih dni in vsega, s čimer je združen pustni čas. Gre tudi zato, da na primerno inteligenten in duhovit način povemo na najbolj enostaven, jasen in šaljiv način to, kar hočemo povedati.

Prav gotovo smo vsi prepričani, da ni vseeno ali se tudi s pustom predstavimo mi tako ali tako.

V prihodnjem letu bomo morali Kraškemu pustu 71 posvetiti več pažnje. Do takrat imamo za to dovolj časa.

R. H.

Pisma uredništvu

Spoštovano uredništvo,

pred kakimi desetimi dnevi se je v Vašem cenjenem listu oglasil neki moj prav tako dobri kakor skriti prijatelj.

Šifriral se je kot PODPIS. Njegov dopis je bil kratek. V njem je hotel opozoriti bralce Vašega cenjenega lista na ljubljansko literarno aferico, v katero sem vpleten. Večjega imena namreč ta reč ni vredna.

Kakšen bralec je mogoče ta dopis prezrl. Zato bom kar se da kratko povzel mozeg pisemca.

Določen polkatoliški tisk med Trstom in med Gorico je zelo pozoren, kadar gre za to, da se s kakšno pohvalo utrdi tržaška stranica Kocbekovega trikotnika, t. j., da se pohvalita Pahor in Rebula. Zakaj je torej ta tisk zamolčal članek, s katerim je Jože Javoršek, pisec knjige **Kako je mogoče**, odgovoril na kritiko, ki jo je Rebula objavil o tej knjigi v reviji Prostor in čas? Javorškov članek je izšel v ljubljanskem štirinajstdnevniku Naši razgledi pod naslovom BLAGOR FARIZEJEM.

Tako moj skriti prijatelj.

Tistim bralcem Vašega cenjenega lista, ki jih utegne zadevica zanimati, naj v imenu tega prijatelja dodam, da je v istih Naših razgledih izšel pozneje še en članek pod naslovom ISKANJE «RESNICE». Člankar je v Rebulovi kritiki ugotovil elemente perfidnosti, nemarno bezanje v privatnost, podtikanje, kvazipedagogijo in kvazipsihologijo. Avtorju, ki je tako razgalil Rebulo, je ime Borut Trekman. Ukvarja se s slovensko literarno kritiko.

S prav isto pravico, s katero je hotel PODPIS popularizirati na Tržaškem Javorškove in — domnevam — Trekmanove ljubeznivosti na moj račun, smem, mislim, opozoriti isti krog Vaših bralcev, da za pust Alojzu Rebuli niso odrezali jezika.

Te dni je poslal uredništvu štirinajstdnevnika Naši razgledi, Ljubljana, Cankarjeva 5/III, pošiljko šest gosto tipkanih strani odgovora.

Pošiljko je poslal priporočeno na openski pošti, številka poštnega odrezka 1757.

S spoštovanjem —

Alojz Rebula

Opčine, 14. februarja 1970.

S SEJE OBČINSKEGA SVETA V MILJAH

Odobren občinski proračun za 1970

Poročilo župana o delovanju dosedanjih občinskih uprav

Kakor smo na kratko že poročali, je bila v petek zvečer seja miljskega občinskega sveta, ki je z absolutno večino odobril letošnji občinski proračun. Proračun miljske občine za leto 1970 predvideva 201.912.037 lir dohodkov in 173.942.315 lir izdatkov. Primanjkljaj (173 milijonov 942.315 lir) bodo krili z dodatnimi pristojbinami (37.537.100 lir), s prispevkom vladnega komisariata (49.800.000) in s posojilom (86 milijonov 605.215 lir).

Ob zaključku razprave o proračunu je podžupan Tominez, ki je predsedoval prejšnji seji, odgovoril na vprašanja in kritične pripombe nekaterih svetovalcev, nato pa je o občinski problematiki, o proračunu in dosedanjem delovanju občinske uprave spregovoril župan Millo. Predvsem je pripomnil, da se ne razlikujejo mnogo stališča svetovalcev večine in opozicije glede osnovnih vprašanj. Danes se mnogo govori o načrtovanju, je rekel Millo, miljska občinska uprava pa se je že leta 1949 lotila načrtovanja in je v dobri meri tudi uresničila svoj program. Pri tem je omenil razmere v miljski občini pred 20 leti in navedel glavna javna dela in pobude občinskih uprav, ki so skrbele predvsem za šole, ceste, ljudska stanovanja in vodo. Leta 1949 je bila asfaltirana samo cesta Trst - Milje, zdaj so asfaltirane vse občinske ceste, šolstvo je bilo popolnoma zanemarjeno, zdaj je miljska občina glede šolskih stavb za zgled drugim, občina je dala na razpolago zemljišča, da je ustanova IACP zgradila ljudska stanovanja, popolnoma obnovljen je bil vodovod in razširjeno vodovodno omrežje, občinsko prevozniško podjetje skrbi za prometne zveze z vsemi vasmi, s Trstom je že od leta 1952 filobusna zveza itd. Občinska uprava se je močno zavzemala za ohranitev ladjedelnic Sv. Roka in Sv. Marka, za obstoj in delovanje ladjedelnice Felszegy, za namestitev novih industrijskih obratov in miljski občini, za priznanje turističnega področja, za derekvizicijo Lazareta itd. Glede občinskih prevoznih podjetij in vodovodov je Millo poudaril, da bi se znatno znižali stroški in zboljšale storitve, če bi se ustanovilo pokrajinsko prevozniško podjetje ter združile uprave občinskih vodovodov. Glede posojil je dejal, da občine nimajo na izbiro druge poti, če hočejo uresničiti svoje načrte za javna dela. Nato je omenil regulacijski načrt in poudaril, da ni mogoče izdelati podrobnih načrtov, dokler ne bo izdelan in odobren splošni deželni načrt in se ne bodo sporazumeli glede medobčinskega regulacijskega načrta. Velike težave in ovire nastajajo zaradi pomanjkanja splošnega načrta, programa za ceste, kanalizacijo in namestitev industrijskih obratov v Industrijski coni.

Z odobritvijo proračuna je občinski svet odobril tudi sklep o zvišanju nekaterih pristojbin in sklep o najetju posojila za kritje primanjkljaja.

BORŠT

Pustna doba je za nami in po veselem, razigranem razpoloženju so se vrnile vsakdanje skrbi in delo. Pusta smo primerno proslavili tudi v Borštu in Zabrežcu. V Zabrežcu je za pustne dni imel odprto osmico Niko Kosmač, ki je kmalu stočil vse vino domačim in tujim gostom. Na pustni ponedeljek, ali «zabrežanski pust», je bilo v Zabrežcu vse židane volje. Zaradi odsotnosti predsednika in gripe tajnika ter blagajnika je bil odložen občni zbor samskega društva. Širijo se zlobne govorice, da je odbor zaskrbljen glede nadaljnjega obstoja in delovanja tega društva, ker število članov zadnje čase močno upada. Marsikateri samec je namreč spoznal, da se ne splača biti sam in da je manj stroškov za poroko kot za napeljavo centralne kurjave. Nihče ne bo žaloval, če bo samsko društvo izginilo in bomo imeli več porok in več otrok v vasi.

Omenimo naj še, da je zelo lepo uspela kulturna prireditev ob priliki praznika našega vaškega patrona sv. Antona (17. januarja) in da je bil postavljen prometni znak na pokrajinski cesti, kjer se odcepi pot na brežanska polja. Želeli pa bi ponovno poudariti našo željo, da bi se razširil in uredil prostor pred pokopališčem in popravile notranje poti po Zabrežcu.

BRIŠČIKI

Zadnja pot Alojzija Jerača

V nedeljo smo spremili na njegovi zadnji poti našega vaščana Alojza Jerača. Hudo nam je ob smrti vsakega našega rojaka, še huje pa če umre marljiv in zaveden mož v starosti 50 let, kot naš Lojze. Dokler se ga ni lotila huda bolezen, je bil zelo delaven tako v kamnolomu, kjer je služil kruh zase in za družino, doma in tudi v naprednih organizacijah, v katerih je požrtvovalno sodeloval v vsej povojni dobi. Rodil se je v številni družini in je že iz svojih mladih let moral pomagati očetu, da se je družina lahko preživljala. Kmalu po vojni se je poročil in razmere so se izboljšale. Žena mu je povila dve hčerki, toda ni jima bilo prisojeno, da bosta srečno živela in skrbela za družino. Pri prometni nesreči je žena dobila hude poškodbe in nato umrla v bolnišnici. Prenesel je tudi ta hud udarec in skrbel za hčerki ter svojega očeta, dokler ga ni prijela zahrbtna bolezen. Hudo prizadetima hčerkama Nadji in Anici, očetu in sorodnikom izražamo globoko sožalje. Dragemu Lojzetu naj bo lahka domača zemlja.

PREGLEDNA RAZSTAVA

(Nadaljevanje s 3. strani)

zike, saj je bil Gregorčič poleg Prešerna, Župančiča in Aškerca najbolj prevajani pesnik. Omenimo naj tudi serijo razglednic pesnikovega pogreba v Gorici in pri Sv. Lovrencu in pisemske ovitke z Gregorčičevimi znamkami. Te dragocene dokumente je ohranil dr. Fran Jurišević.

Verjetno je na tej razstavi izredno presenečenje oljnati portret Gregorčiča na platnu v velikosti 100x70 cm. Ta portret je izdelal portretist Anton Čeh iz Ljutomera. Za časa narodnega prebujanja in čitalnic je Čeh obiskoval kraje, kjer so bili rojeni naši kulturni velikani in po naročilu izdeloval njihove portrete. Tako je prišel tudi v Koper, kjer je takrat delovala Slovenska hranilnica in posojilnica. Ni znano, kdo je za prostore posojilnice naročil portreta Franceta Prešerna in Simona Gregorčiča. Dejstvo je, da sta vse do začetka fašističnega uničevanja naših kulturnih in gospodarskih društev, visela v prostorih hranilnice. Pred uničenjem po fašistih je oba portreta rešil računovodja hranilnice Dominik Grča. Portreta sta kasneje prešla v last njegove hčerke. Sedanji lastnik Gregorčičevega portreta je dr. Fran Jurišević.

Vse do te razstave ta portret ni bil znan v javnosti. Slikar Čeh je portret izdelal po fotografiji, kjer je Gregorčič slikan skupaj z Aškercem. Tako smo prav v dneh, ko so naši časopisi obširno pisali o do sedaj nepoznani fotografiji Franceta Prešerna, dobili še portret pesnika Gregorčiča.

Naj še omenimo, da so za ureditev razstave pripomogli z nekaterimi eksponati Študijska knjižnica in Muzej iz Nove Gorice, Slovanska knjižnica iz Ljubljane in nekateri zasebniki.

Razstava bo odprta za ogled do 28. februarja 1970.

Mariborsko pismo

(Nadaljevanje s 3. strani)

dramski premieri mariborskega narodnega gledališča v ospredju kulturnih dogodkov, moram vsaj omeniti izredno zanimanje mariborskega občinstva za Bulajičev film «Bitka na Neretvi». Na predstave je izreden naval in je že doslej prekosil vse dosedanje rekorde obiska popularnih filmov. Tudi za teden dni vnaprej in še več so predstave že razprodane. Po izrazni, umetniški in tehnični strani filma je bilo doslej že toliko napisanega doma in v tujini, da bi bilo brez pomena pisati v pričujočem pismu o kvalitetah filma. Rekorden obisk, mislim, je najboljši dokaz o priljubljenosti doslej največjega jugoslovanskega filmskega spektakla, ki doma in po svetu še vedno polni dvorane.

V skromnejšem obsegu glasbenega življenja bi le omenil solistični koncert izvrstnega koncertnega pevca Mitje Gregorača, ki je umetniško oživil Schubertov ciklus samospevov «Lepa mlinarica». Žal, za koncertni večer, ki se je utopil v šumni poplavi pustnih prireditev ni bilo tolikšnega zanimanja, kot bi s svojo umetniško kvaliteto zaslužil.

Veliko Unionsko dvorano pa je kljub temu napolnil s hvaležnim občinstvom jubilejni koncert učiteljskega pevskega zbora «Emil Adamič» na sam predzadnji januarski večer. V svojem 45-letnem obstoju je slovenski učiteljski pevski zbor odigral važno vlogo na področju slovenske vokalne glasbe. Vse to je prišlo do polnega izraza tudi na jubilejnem koncertu v Mariboru pod vodstvom Branka Rajšterja. Zbor je ponovno pokazal visoko stopnjo pevske kulture in izrazno glasovno zlitost. Zlasti so te vrline prišle do izraza v slovenskih narodnih pesmih, ki jih je zaradi kvalitetnega podajanja in nekaterih lepih solističnih glasov občinstvo navdušeno nagradilo.

KRZNA
SUPER ELEGANTNI MODELI
VISJA KAKOVOST
VELIK PRIHRANEK
PELLICCERIA CERVO
TRST TEL. 96-301
Viale XX Settembre 16/III

SEBOFLEX
VSE ZA KINO
IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
Trst, Ul. Mazzini 53 Tel 733-361
Prijatelje in znance naprošamo da nas obiščejo

Greste v hribe?
EVO, KAJ NE SMETE POZABITI:
■ ANTIFRIZ
■ NOSILCE ZA SMUČI
■ ŠČITNIK ZA RADIATOR
■ VERIGE ZA SNEG
■ SREDSTVO PROTI ZAMEGLITVI ŠIP
■ VLEČNO VRV
V vašem interesu obiščite
ZANCHI - AUTOFORNITURE
TRST - UL. CORONEO 4

drop
obvešča
v torek
veliko novost
v vseh trgovinah
drop
berite torkovo
številko dnevnika

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN
vzdržuje s svojimi tovorno-potniškimi ladjami:
redno linijo okoli sveta, redno linijo z zahodno Afriko ter nudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja:
«SPLOŠNA PLOVBA» — Piran, Župančičeva ul. 24 in na naše agente po vsem svetu.
Telexi: 341-22 Yu Plovba
341-23 Yu Plovba
Telegrami: Plovba Piran
Telefon: 73-470 do 73-477

mala diskoteka tržaške knjigarne
4 POSKOČNE NA 2 PLOŠČAH
ANSAMBLA BRATOV AVSENIK
BLED PREKRASEN SI
Otoček sredi jezera
Mavrica čez Gorenjsko
STOL JE NAJVIŠJI VRH
Stol je najvišji vrh
Vesele urice

alpska SALAMA
za izlete in narezke
AGROKOMBINAT EMONA LJUBLJANA
ZLATA 1969

SUPERMARKET LJUBLJANA
ZA SPOMLADANSKO SEZONO
■ novi spomladanski modeli plaščev, kostimov
■ klasični in športni moški suknjiči
V KOZJEM IN SVINJSKEM VELURJU, NAPA TER LAK USNJU
■ OKRASNE BOVICE iz KUNE in NERCA v različnih barvah
OBOGATITE SVOJO GARDEROBO

RADIO TELEVIZIJA

NEDELJA, 15. FEBRUARJA

TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 9.45 Harfa; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše; 11.45 Ringaraja; 12.00 Nabožna oddaja; 12.30 Zabavna glasba; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Z glasbo po svetu; 15.30 Milčinski: «Cigani»; 17.00 Orkestri; 17.30 Pevski zbori; 18.00 Manfredini: Koncert; 18.45 «Pratika»; 19.00 Jazz; 19.30 Melodije; 20.00 Šport; 20.30 Ljudske pesmi; 21.00 Plošče; 22.10 Sodobna glasba.

TRST

9.00 Skladbe za godala; 10.45 Tržaški motivi; 12.15 Šport; 14.00 El Campanon.

KOPER

7.30, 10.00, 12.30, 15.00, 19.15, 22.30 Poročila; 7.00 Jutranja glasba; 7.40 Pisana glasba; 8.40 Zabavni zvoki; 9.00 Integracija v gostinstvu; 9.15 Orkester Chanel; 9.30 Orkestri; 10.10 Fumorama; 10.30 Dvorakovi Slovanski plesi; 11.00 Dogodki in odmevi; 11.15 Plošče; 11.30 Današnji pevci; 11.55, 12.45 in 15.15 Glasba po željah; 12.35 Politični pregled; 14.00 Dva pevca; 14.30 Sosedni kraji in ljudje; 16.15 Prenos RL; 19.00 Šport; 19.30 Prenos RL; 22.10 Ples.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Godala; 9.10 Iz katoliškega sveta; 10.45 Glasbeni kvizi; 11.35 Roditeljski krožek; 13.30 Planet, ki mu je ime Neapelj; 14.10 Pisana glasba; 14.30 Vam ugaja klasika?; 15.10 I camaleonti; 15.30 in 17.00 Popoldne z Mino; 16.00 Nogomet; 18.00 Nedeljski koncert; 20.20 Glasbeni variete; 21.10 Šport; 21.35 Pianist A. Watts; 21.55 Orkestri; 22.25 Moderne melodije.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Plošče; 9.35 Veliki variete; 11.00 Telef. pogovori; 12.00 Športna prognoza; 12.30 Program s C. Villo; 13.00 Kvizi; 13.35 Juke box; 14.30 Aktualnosti; 15.30 Preizkušajo se diletanti; 16.20 in 18.04 Pisan popoldanski spored; 17.00 Športna nedelja; 20.10 Tenorist C. Valletti in sopranistka G. Sciutti; 21.05 Pevec med množico; 21.30 Zgodovinske bitke; 22.10 Radijska prireditev.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.15 Nabožni motivi v glasbi; 12.10 Bertacchi, pesnik gora; 13.55 Folk. glasba; 15.30 Claudel: «Talec»; 16.30 Plošče; 18.00 Ameriško slovstvo; 18.45 Kulturne zanimivosti; 19.15 Koncert; 20.15 Kriza na Srednjem vzhodu; 20.45 Francoska poezija; 21.30 R. Lerici: Pranzo di famglia.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 12.00, 13.00, 19.30 Poročila; 6.50 Danes za vas; 7.30 Za kmetijske proizvajalce; 8.05 F. Puntar: «Pravljica v modrem»; 8.45 Skladbe za mladino; 9.05 V studiu 14; 10.05 Še pomnite, tovariši... — L. Grat-Kijev: V metežu; 10.45 Naši poslušalci čestitajo; 13.30 Nedeljska reportaža; 13.50 Ansambel M. Sepeta; 14.05 «Po domače»; 14.30 S. Freiberg: Norost v paketih — humoreska; 14.50 Novi ansambli; 15.05 Športno popoldne; 17.05 G. Verdi: Ples v maskah; 17.30 S. Rozman: «Veter»; 18.30 Bach in Händel; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Glasbene razglednice; 20.00 «V nedeljo zvečer»; 22.15 Plesna glasba; 22.40 Zabavni zvoki; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz za vse.

ITAL. TELEVIZIJA

11.00 Maša; 11.45 Šola nabožne umetnosti; 12.00 Cerkev in družba; 12.30 Settevoci; 13.30 Dnevnik; 14.00 Kmetijska oddaja; 15.00 Športno popoldne; 17.00 Program za mladino; 18.00 Nedelja je nekaj drugega; 19.00 Dnevnik; 19.10 Polčas nogometne tekme; 19.55 Šport in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 De Marchi-Bolchi: Il cappello del prete; 22.10 Športna nedelja; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

11.50 Prenos iz Val Gardene; 17.00 Plavalne tekme v Neaplju; 18.50 Glasbeni spored; 21.00 Dnevnik; 21.15 Settevoci; 22.20 TV film: La ragazza del lago.

PONEDELJEK, 16. FEBRUARJA

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Šola; 12.10 Pomenek s poslušalkami; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Orkester; 17.20 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Šola; 18.50 Zborovsko petje; 19.20 Melodije; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Fansi; 21.05 Cvetje iz domačih gajev; 21.30 Melodije; Slov. solisti; 22.10 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 15.10 Koncert; 15.40 Kvartet Ferrara; 16.20 Orkester.

KOPER

6.30, 6.45, 7.30, 10.00, 12.30, 14.00, 14.30, 16.00, 17.00, 19.15, 22.30 Poročila; 6.40 Glasba za dobro jutro; 7.40 Vesela glasba; 8.00 Poje Dalida; 8.15 Strani iz albuma; 8.45 Otroški kotiček; 9.15 Malo besed, veliko glasbe; 10.15 Glasbeni vrtiljak; 10.30 Zagrebški solisti; 11.00 Lahka glasba; 11.30 Melodije; 11.45 Znani pevci; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.05 Šport; 14.15 Lahka glasba; 15.30 Rezervirano za mlade; 16.05 Šport; 16.20 Mali koncert; 17.10 Plošče; 17.30 Otroški kotiček; 18.00 in 19.30 Prenos RL; 19.00 Orkester Conway.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.00 Pisan spored; 12.10 Kontrapunkt; 12.38 Dnevna kronika; 14.16 Spored za popoldne; 16.00 Program za mladino; 16.20 Veliko plošč; 18.00 Znanstvena oddaja; 18.20 Glasbena paleta; 19.05 Slovstvo in umetnost; 19.30 Luna park; 20.15 Sestanek petih; 21.10 Mozart: «Bastiano e Bastiana»; 22.12 Glasbeno-govorni spored.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Sopranistka N. Vallin; 10.00 E. Salgari: Con Monpracen nel cuore; 10.15 Poje Dino; 10.35 Telefonski pogovori; 12.35 Življenjepisi; 13.00 Program z Rascelom; 14.00 in 16.50 Zakaj in kako?; 14.05 Juke box; 15.00 Popoldanski gost; 16.00 Pisan glasbeni spored; 17.35 Enotni razred; 17.55 Glasbeni aperitiv; 19.05 Poje Dalida; 20.10 Glasba po željah; 21.15 Francoske plošče; 21.30 Brez naslova; 22.10 Kvizi narobe; 22.43 Radijska prireditev.

III. PROGRAM

10.00 Koncert; 10.45 Haendlove skladbe; 11.30 Od gotike do baroka; 11.50 Sodobna ital. glasba; 12.20 Kodaly in Martinu; 13.55 Nemške pesmi; 14.30 Simfonije; 15.25 Cimarosa: Il mercato di Malmantile; 17.10 Francoščina; 17.40 Jazz; 18.15 Gospodarska rubrika; 18.45 Kulturni pregled; 19.15 T. de Montherlant: L'esilio; 20.30 Koncert.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila; 6.50 Rekreacija; 7.15 Inform. oddaja; 8.04 Glasbena matineja; 9.05 Za mlade radovedneže; 9.20 «Cicibanov svet»; 9.45 Ljubljanski jazz ansambel; 10.15 Pri vas doma; 12.10 I. Petrič: Koncert; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pihalni orkestri; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Lahka glasba; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.40 Zbor «Lira» iz Kamnika; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Operni koncert; 18.00 Aktualnosti; 18.15 «Signali»; 18.35 Mladinska «Interna 469»; 19.15 Ansambel L. Slaka; 20.00 Simf. koncert — v odmoru: «Kulturna kronika»; 22.15 Jazz; 23.05 F. Buttolo: Pesmi; 23.15 Zabavni zvoki; 23.40 Orkester Riddle.

ITAL. TELEVIZIJA

9.30 Šola; 12.30 Znanstvena oddaja; 13.00 Roditeljski krožek; 13.30 Dnevnik; 15.00 Ponovitev šole; 17.00 Giocagiò; 17.30 Dnevnik; 17.45 Program za mladino; 18.15 Knjižna oddaja; 19.15 Človek in prostor; 19.45 Šport in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Film: Ancora una volta con sentimento; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

14.00 Zimske športne igre: prenos iz Visokih Tater; 19.00 Angleščina; 21.00 Dnevnik; 21.15 Nocoj bomo govorili o...; 22.15 Simfonični koncert.

JUG. TELEVIZIJA OD 15. DO 21.-II.-1970

NEDELJA, 15. februarja
9.25, 20.00, 22.10 Poročila; 9.30 Narodna glasba; 10.00 Otroška matineja; 11.30 TV kažipot; 11.50 Val Gardena: Smuk za moške; 16.15 Na furežni den — reportaža; 16.45 Svetovno smučarsko prvenstvo v Visokih Tatrah; 17.15 Košarka Beograd : Olimpija; 18.20 Pištola za strahopetca — film; 20.35 Humoreska; 21.20 Videofon; 21.35 Športni pregled; 22.05 Propagandna oddaja.

PONEDELJEK, 16. februarja
20.00, 22.10 Poročila; 9.35, 14.45 TV v šoli; 10.30, 15.40 Nemščina; 10.45, 15.55 Angleščina; 11.00 Splošna izobrazba; 16.10 Francoščina; 17.50 Snežna kraljica — basen; 18.15 Obzornik; 18.30 Po sledeh napredka; 19.00 Mozaik; 19.05 Narodna in zabavna glasba; 19.50 Cikcak; 20.35 R. Trifković: Odvečni ljudje — drama; 21.40 «Jaganat» — film; 22.15 Diagnostika srca in ožilja.

TOREK, 17. februarja
9.35, 14.45 TV v šoli; 10.30, 15.40 Ruščina; 11.00 Osnove splošne izobrazbe; 16.10 Angleščina; 16.50 Svetovno smučarsko prvenstvo v Visokih Tatrah; 17.20 Kaj je sonata?; 18.15 Obzornik; 18.30 Srečanje v studiu 14; 19.05 Raziskava tržišča: Marketing; 19.30 Cesta in mi: Pešci, kolesarji; 19.50 Cikcak; 20.00 Dnevnik; 20.35 Film «Rdeče, belo in...», sledi Dunajski valček, ob koncu poročila.

SREDA, 18. februarja
20.00, 22.10 Poročila; 9.35 TV v šoli; 11.00 Osnove splošne izobrazbe; 16.45 Oddaja za prosvetne delavce; 17.50 Oddaja za otroke; 18.30 Obzornik; 18.35 Obrežje; 19.00 Mozaik; 19.05 Popularna glasba; 19.20 Neretva II.; 19.50 Cikcak; 20.35 Na poti po Prežihovih krajih; 21.20 G. Donizetti: Zvonček; 22.15 Posnetek boksa Frazier : Ellis.

ČETRTEK, 19. februarja
20.00, 22.50 Poročila; 9.35, 14.45 TV v šoli; 10.30, 15.40 Nemščina; 10.45, 15.55 Angleščina; 11.00 Francoščina; 16.10 Osnove splošne izobrazbe; 17.00 Svetovno smučarsko prvenstvo v Visokih Tatrah; 17.45 Pravljica o polomljeni lutki; 18.15 Obzornik; 18.30 Zgodbe s potovanj; 19.05 Enkrat v tednu; 19.20 Zabava vas Jerry Lewis; 20.35 F. M. Dostojevski: Bratje Karamazovi; 21.25 Večer z Ivanom Potrčem; 22.10 Mozartova avenija — film; 22.35 Mednarodno prvenstvo univerze v smučanju.

PETEK, 20. februarja
20.00, 23.35 Poročila; 9.35, 14.45 TV v šoli; 11.00 Angleščina; 16.10 Osnove splošne izobrazbe; 17.45 David Copperfield — film; 18.15 Obzornik; 18.30 Glasba za staro in mlado; 19.00 Mozaik; 19.05 Mladina danes in jutri; 19.45 Cikcak; 20.35 Cena za nasilje — film; 22.20 Malo jaz, malo ti — quiz TV Zagreb.

SOBOTA, 21. februarja
20.00, 23.00 Poročila; 9.05 Osnove splošne izobrazbe; 9.35 TV v šoli; 11.00 Za prosvetne delavce; 13.00 Visoke Tatre: Svetovno prvenstvo na 90-metrski skakalnici; 17.45 Obzornik; 17.50 Veseli hribovci in Stari Ljubljančani; 18.20 Daudet: Tartarin v Alpah; 19.15 Mozaik; 19.20 Neko skandinavsko poletje; 19.45 Cikcak; 20.35 Zabavno-glasbena oddaja; 21.35 Rezervirano za smeh; 21.50 Destry — film; 22.40 TV kažipot.

Goriško-beneški dnevnik

S SEJE OBČINSKEGA SVETA V GORICI

Slovenski vrtec na Livadi bo v sklopu drugih slovenskih šol

Občinski uslužbenci zahtevajo pojasnila glede organika - Župan naj poroča o položaju tovarne NSG - Začetek razprave o zavodu Lenassi

Na zadnji seji občinskega sveta v Gorici so med drugim odobrili tudi predlog občinskega odbora za zahtevo državnega prispevka za gradnjo štirih novih otroških vrtcev v Gorici; predvideni stroški bodo znašali okrog 440 milijonov lir. Ker je med njimi predvidena tudi gradnja slovenskega otroškega vrtca v Ul. Campi na Livadi, ki naj bi nadomestil onega v Ul. Croce, je svetovalec odv. Sfiligoj hotel vedeti, če bodo ta vrtec zidali v sklopu nameravanih gradenj tudi za druge slovenske šole. V tem smislu je vprašal za pojasnilo tudi svetovalec dr. Battello.

Odbornik Lupieri je odgovoril, da gre za ločeno poslopje, ker se zida tudi po drugem zakonu, da pa bo tudi poslopje za slovensko osnovno šolo, ki naj nadomesti ono v Ul. Croce, stalo na isti stavbni parceli v neposredni bližini in eventualne druge slovenske šole, po sklepu občinskega sveta, ki so ga sprejeli pred časom, ko so razpravljali o tej zadevi. Tisti sklep je vsekakor še vedno veljaven.

Odobrili so nadalje načrt za gradnjo kanalizacije na področju industrijske cone s stroški 60 milijonov lir z deželnim prispevkom ter načrt za kanalizacijske zbiralnike z izdatkom 100 milijonov lir. V zvezi z ureditvijo prometnega vozla pri Rdeči hiši so odobrili odkup 21.000 kv. m zemljišča pri semenišču, ki je last goriške nadškofije; plačali ga bodo po 4000 lir za kv. meter ter poleg tega še 12 milijonov za manjšo stavbo, ki stoji na njem; celoten izdatek bo znašal 98 milijonov lir.

Na začetku seje je svetovalec PSI Zuliani prečital pismo, ki so ga v petek poslali predstavniki treh sindikatov CGIL, CISL in UIL županu v zadevi organika in celotne ureditve položaja občinskih uslužbencev. V pismu je rečeno, da sta novi pravilnik in organski stalež uslužbencev precej površna in povzročata precejšnjo negotovost med prizadetimi, ki dvomijo, da bi ga utegnili odobriti pred zapadlostjo mandata občinskega sveta. Obenem so ugotovili, da cela vrsta priporočil sindikatov niso v njem upoštevani ter da so nekatere spremembe položaj celo poslabšale. Zato sindikati zahtevajo nujen sestanek z županom in občinskim odborom, da bi pojasnila sporna vprašanja. V nasprotnem primeru si pridržujejo pravico sprejeti vse ukrepe, ki bodo potrebni za zaščito koristi in pravic občinskih uslužbencev.

Na Zulianijevo vprašanje, kateremu se je pridružil tudi dr. Battello, je župan odgovoril, da omenjenega pisma še ni prejel, da pa je vedno pripravljen za tak sestanek in za vsa potrebna pojasnila. Vsekakor se občinska uprava čuti vezana, da dožene pred zapadlim mandatom tako zadevo organskega pravilnika, kot odobritev občinskega proračuna za leto 1970.

Dr. Battello je nato vprašal župana, zakaj še ni poročal svetu o svojem potovanju v Rim glede na tovarno NSG. Župan je obljubil, da bo to storil na prvi prihodnji seji. Zavrnil je tudi očitek, da bi občina zavrnila paket vabil, ki jih je občinska uprava iz Doberdoba poslala za načelnike posameznih strank glede udeležbe na zborovanju o vojaških služnostih v Doberdobu.

Potem ko so odobrili vrsto sklepov občinskega odbora, ki se tičejo občinskih uslužbencev ter odkupa zemljišč za potrebe kanalizacije in za industrijsko področje, ter nekatera cestna dela na področju industrijske cone, za katere bodo potrošili 154 milijonov lir z deželnim prispevkom, so svetovalci končno prešli na splošno obravnavo o novem statutu za občinski zavod «O. Lenassi», ki je zajel ves preostali del seje. Na prihodnjem zasedanju bodo razpravo nadaljevali o posameznih členih statuta.

Poslanec PSI Lepre bo jutri v Gorici

V okviru svoje obveze bo jutri, 16. t.m. poslanec PSI Bruno Lepre v Gorici, kjer bo sprejemal stranke od 16. do 17. ure na sedežu PSI na Korzu Italija. Poslanec je na razpolago za vsa pojasnila in posredovanja v raznih zadevah.

Za mednarodni promet preko goriške postaje

Poslanec KD Marocco in občinski odbornik Lupieri sta obiskala včeraj dopoldne goriško železniško postajo in si ogledala njene naprave. Ta ogled je v zvezi s usposobitvijo te postaje za mednarodni blagovni promet s tretjimi državami, zlasti z govejo živin, ki ga bo treba nujno uvesti. V tem smislu bo poslanec Marocco ponovno posredoval na pristojnih mestih v Rimu.

«Števerjanski vestnik»

Izšla je druga številka letošnjega letnika «Števerjanskega vestnika». V njej so razne drobne občinske vesti, članek o trtah in vinu ter o nasvetih sadjarjem za nego jablan in hrušk. V prosvetnem delu se omenja tudi občni zbor obeh prosvetnih društev «B. Sedej» in «Briški grič». O tem zadnjem so objavljena tudi imena novega odbora.

POROČILO PREDSEDNIKA KONTROLNEGA ODBORA ODV. MACORATTIJA

Samo štiri občine na Goriškem so lani imele pozitiven proračun

To so Gorica, Sovodnje, Tržič in Gradež - Redni stroški v občinah vedno večji - Pokrajinski kontrolni odbor vrši važno funkcijo nadzorovanja sklepov krajevnih uprav

Pred nekaj dnevi je odv. Macoratti, izvoljeni predsednik pokrajinskega kontrolnega urada, podal obračun o lanskem delovanju tega deželnega urada, ki mora pregledati vse sklepe krajevnih uprav, občinskih podpornih ustanov, bolnišnic in drugih ustanov javnega značaja, ki jih je na Goriškem čez sto. V tem odboru so predsednik, ki ga izvoli deželni predsednik za dobo štirih let (odv. Macoratti je na tem mestu že v drugo), pet članov, ki so bili izvoljeni od pokrajinskega sveta in trije funkcionarji tega urada.

Lani je pokrajinski kontrolni odbor imel v pretresu 11.823 dokumentov, kar pomeni za približno 400 več kot v prejšnjem letu. Odobrili so veliko večino sklepov. Odbili so jih 160 zaradi nelegitimnosti, 55 so jih zavrnili, za 587 pa so zahtevali dodatna pojasnila.

Ta odbor se peča tudi z dokončno odobritvijo potrdil o civilni invalidnosti posameznikov. Do zaključka lanskega leta je bilo na Goriškem vloženih 2.197 prošenj. Posebna komisija jih je preučila 1.143, priznala jih je le 420. Kontrolni odbor je doslej preučil 330 slučajev in priznal invalidni prispevek le v 210 primerih. V poročilu predsednika Macorattija je rečeno, da bodo morale zdravniške komisije pospešiti preučevanje teh slučajev.

Na področju javnih del se obeta hitrejši postopek. Za vsako javno delo sta morala doslej, po sklepu posamezne občine, dati svoj pristanek dva deželna urada: za administrativno stran kontrolni urad, za tehnično pa deželni tehnični urad. Odslej bodo lahko občine pospeševale razna javna dela tudi v nasprotju z mnenjem deželnega tehničnega urada.

Samo štiri občine na Goriškem so lani imele letni proračun brez deficita: Gorica, Tržič, Gradež in Sovodnje. Vendarle, kot ugotavlja poročilo odv. Macorattija, je do tega prišlo, z izjemo Gradeža, izjemno. Gorica in Sovodnje imata dohodke proste cone, v Tržiču so dobili določene posebne prispevke. V ostalem pa imajo občine na Goriškem močno deficitaren položaj. Lani se je ta položaj še poslabšal zaradi nenehnega večanja vsakodnevnih stroškov (osebje, javna dela, administracija). Lani so vse občine na Goriškem zabeležile gospodarski deficit v višini milijarde lir. Za tri četrtine so ta deficit odpravile z dodatnimi davki, za ostalo četrtino vsote pa so morale občine zaprositi denar razne denarne zavode. V poročilu je naveden primer majhne občine, ki ima redne letne dohodke v višini 29.000.000 lir. Ista občina plačuje letno 17 milijonov lir za osebje ter 15.000.000 lir za odplačevanje dolgov, ki so se nagrmadili v prejšnjih letih. Že ti dve postavki sta višji od rednega dohodka. Kaj naj torej dela izrednega ali rednega ta občina?

Položaj v občinskih proračunih je nevzdržen, ugotavlja poročilo. Zaradi tega je nujno spremeniti zakone o financah krajevnih uprav. Številne občine so že izčrpale lastne garancije in ne morejo niti zaprositi za posojilo.

Poročilo predsednika kontrolnega odbora se zaključuje z ugotovitvijo, da je treba zastarelo zakonodajo modernizirati, spremeniti jo in jo približati potrebam današnjega življenja.

Obvestilo Kmečke zveze

Kmečka zveza v Gorici prireja tudi letos vrsto predavanj o važnih kmetijskih problemih. Tako bo predsednik zadruge iz Trsta Zvonko Markovič govoril o temi «Zadružništvo v naši deželi».

Predavanje bo v torek 17. t.m. ob 20. uri v prostorih prosvetnega društva «Briški grič» na Valerišču ter v sredo 18. t.m. v prostorih prosvetnega društva «O. Župančič» v Štandrežu.

Ogenj v tovarni SAFOG

Včeraj nekaj po 13. uri so poklicali goriške gasilce v tovarno SAFOG v Stražicah, kjer je nastal ogenj zaradi nafte, ki je puščala pri peči za sušenje. Gasilci so ogenj omejili in nato v pol ure pogasili. Vendar cenijo za okrog en milijon lir škode.

Zlata poroka v Podgori

Včeraj, v soboto 14. februarja, so imeli v Podgori lepo slavje, ko so tamkajšnji zvonovi vabili domačine k zlati poroki, ki sta jo obhajala Štefan Černic in Amalija Devetak. Slavljenca sta domačina z Vrha, od Črncev, ter sedaj živita pri sinu Ivanu v Gorici, Ul Campagna bassa. Štefan ima sedaj 78 let njegova žena pa 75. Pred 50 leti sta stopila v zakon v katerem se je rodilo 8 otrok, ki so se potem raztepli po svetu. Končno sta tudi onadva zapustila osamelo domačijo pri Črncih ter se pred tremi leti preselila k sinu v Gorico. O njunem pisanem življenju bomo še poročali.

Znanci in prijatelji jima želijo še mnogo let zdravja in mirnega življenja.

Na županstvu v Gorici je odbornik Lupieri v petek prikazal novinarjem z obeh strani meje potek trase in gradnjo avtoceste Villess - Gorica

KORISTNA POBUDA POKRAJINSKE UPRAVE

Natečaj za izboljšanje zbirnih centrov za mleko

Prošnje je treba vložiti do 28. februarja t. l. Na razpolago je 20 nagrad v skupni višini 8 milijonov lir

Pokrajinska uprava v Gorici je pred časom razpisala natečaj z nagradami v višini osmih milijonov lir za izboljšanje centrov za zbiranje mleka na Goriškem.

Prošnje je treba vložiti na pokrajinsko upravo v Gorici do 28. februarja t. l. V prošnji morajo biti navedeni popolni podatki legalnega zastopnika zbirnega centra, kraj kjer se nahaja zbirni center in število članov, količina dnevno zbranega mleka, podrobni prikaz izboljševalnih del, ki jih nameravajo narediti v centru.

Lahko sodelujejo pri natečaju tudi tista dela, ki so bila že načeta, vendarle ne dokončana. Vsa dela bo treba zaključiti do 30. junija 1970.

Prošnje ter izvršena dela bo pregledala posebna komisija, v kateri bodo po en zastopnik pokrajinske uprave, eden kmetijskega inšpektorata, eden gozdnega inšpektorata, en zastopnik trgovinske zbornice ter pokrajinski živinozdravnik.

Nagrad je skupno dvajset. Prvonagrajenec dobi 800.000 lir, nato sta dve nagradi po 600.000 lir, štiri nagrade po 500.000 lir, sedem nagrad po 400.000 lir in šest nagrad po 200.000 lir.

V poštev pridejo tudi izboljševalna dela kot so: tlakovanje prostora, kjer se zbira mleko, odprtje novih vrat in oken, beljenje notranjih prostorov in zunanjih sten, električna in vodovodna napeljava, itd. V poseben poštev pride čistoča v zbirnem centru.

Slodnjak o Pregľju predava v Novi Gorici

V torek 17. t.m. bodo v sodni dvorani v Novi Gorici proslavili 10. obletnico smrti znanega primorskega pisatelja dr. Ivana Preglja.

Ob tej priliki bo imel predavanje dr. Anton Slodnjak ki bo govoril o pisateljevem življenju in delu. Predavanje bo ob 20 uri.

Cene za oplojevanje goveje živine

Pokrajinski konzorcij bikorejcev sporoča, da so od 1. januarja letos povišali pristojbino za pripust bikov šekaste furlanske pasme in sive planinske pasme. Nova pristojbina znaša po 4500 lir ter je v skladu z obstoječimi predpisi. V tej ceni so vključeni vsi dodatki s pravico treh pripustov ter za zdravljenje jalovosti.

Deželni prispevek za razstavljavce na sejmih

Deželno odborništvo namerava tudi letos določiti prispevke tistim gospodarstvenikom, ki nameravajo razstavljati svoje izdelke na domačih in tujih sejmih in velesejmih. Kdor želi doseči tak prispevek naj vloži prošnjo na deželno odborništvo za industrijo in trgovino do 31. marca letos, na naslov, Trst, Ul. Trento 2.

Podrobnejše informacije v zadevi daje tajništvo trgovinske zbornice v Gorici.

TISKOVNO POROČILO FEDERACIJE KPI

Škodljiva nevarnost zavlačevanja imenovanja upravnih odborov bolnišnic

Izvolitev predstavnikov zavlačujejo socialdemokrati - Sindikati zahtevajo, da novi upravni odbori čimprej rešijo nerešena vprašanja osebja

Tudi posoška federacija komunistične partije se zavzema za čimprejšnjo izvolitev novih upravnih odborov štirih bolnišnic na Goriškem. O tem vprašanju so razpravljali, kot pravi tiskovno poročilo, na nedavni seji izvršnega odbora federacije KPI. Ugotovili so, da je potrebno izvoliti nove upravne odbore bolnišnic, da bodo ti odbori izvršili reformo bolnišnic, ki jo predvideva znani zakon štev. 132 — Mariotti. Posebno je potreben nov odbor v goriški bolnišnici, kjer deluje sedanji odbor, okrnjen že od leta 1967, ko je takratni predsednik odv. Cossa dal ostavko. Na njegovo mesto pa je začasno stopil član odbora dr. Terenzio, v zadnjem času pa upravni odbor deluje zelo omejeno. Tako naprave bolnišnice kot osebje hočejo nov odbor, da bi prišlo čimprej do ureditve številnih problemov.

Poročilo goriške federacije KPI ugotavlja, da obstaja politično mešetarjenje nekaterih strank sedanje večine levega centra, ki bi hotele izvolitev upravnih odborov odložiti na čas po upravnih volitvah.

O tem problemu smo v zadnjem času večkrat pisali. Znano je, da bodo po novem zakonu v upravne odbore bolnišnic izvoljeni tudi predstavniki opozicije v tistih upravnih svetih (občine in pokrajine), kjer bodo volili člane upravnih odborov. Med strankami sedanje večine na Goriškem je bil dosežen sporazum o sestavi upravnih svetov bolnišnic, med njimi tudi goriške. Za predsednika goriške bolnišnice je bil predlagan predstavnik socialistične stranke, naš rojak, odv. Peter Sanzin. V zadnjem trenutku pa so socialdemokrati dvignili hrup, ker nočejo spoštovati sporazuma. Goriška sekcija PSI je prejšnji teden, v zvezi s tem vprašanjem, zahtevala, da se tako v občinskem kot v pokrajinskem svetu čimprej izvolijo člani upravnih svetov. Isto stališče je zavzela goriška federacija PSI. Prav tako so se o tem izrekle vse tri sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL v skupnem poročilu, ki je bilo izdano pred nekaj dnevi.

Ali bo prišlo do krize v javnih upravah zaradi imenovanja članov upravnih svetov bolnišnic? Malo verjetno je, da bi se socialisti in krščanska demokracija umaknili pred zavlačevalno politiko socialdemokratov, ki se trenutno čutijo odrezane od odločujočih mest in si hočejo na vsak način pridobiti kako vidno mesto v javni upravi.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Od 9. do 14. februarja se je v goriški občini rodilo 27 otrok, poročili so se 4 pari, oklicali so jih 9, umrlo pa ji 8 oseb.

ROJSTVA: Gloria Vitale, Fabio Pivan, Massimo Avitabile, Elisabetta Bertogna, Alessia Stabile, Minica Castellani, Isabella Cechet, Massimiliano Sangiorgio, Massimiliano Carbone (mrtvorojen), Monica Damian, Giuliana Cupi, Gerardo D'Alessio, Luigi Ferrazzo, Paolo Basso, Livio Di Blas, Massimiliano Castellan, Ugo Latella, Alessio Di Blas, Maria Cristina Lugnani, Silvia Argentini, Federico Laurencich, Ruggero Giraldi, Nicola Santangelo, Cristina Bregant, Gabriele Garizio, Marino Buzzinelli in Dario Tomasi.

SMRTI: en dan stara Isabella Cechet, upokojenec 77-letni Umberto De Vittori, upokojenec 62-letni, Egidio Gismano, gospodinja 82-letna Marcella Bartoli vd. Skene, gospodinja 74-letna Maria Vogrič vd. Komic, upokojenec 68-letni Antonio Pierovecchio, gospodinja 85-letna Stefanai Vittori vd. Goruppi, en da star Massimiliano Castellan.

POROKE: slaščičar Loris Medeot in prodajalka Luciana d'Ella, uradnik Elio Colella in uradnica Liliana Zoff; elektromehanik Davide Sanson in uradnica Viviana Badin; finančni stražnik Antonio Venturi in železničarka Liliana Tinella.

OKLICI: geometer Roberto Colla in vrtnarica Marinella Grazzina; uradnik Francesco Iurig in uradnica Franca Scarbolo; delavec Alessandro Peteani in delavka Lucia Persoglia; uradnik Mario Sussan in gospodinja Marinella Collini; delavec Edy Calcarenghi in delavka Maria Rosa Remo; doktor kemije Lucio Presi in uradnica Gina Tramonte; oficir Enzo Petruziello in učiteljica Augusta Lo Schiavo; mesar Damiano Hvalic in uradnica Ornella Casto; tehnični asistent Gualtiero Ussai in frizerka Franca Ros.

PD «JEZERO» IZ DOBERDOBA

priredi **danes**, 15. t. m. ob 16. uri v Prosvetni dvorani v Doberdobu

Prešernovo proslavo

Nastopajo:
Moški zbor «Idarja» iz Beneške Slovenije
Recitacija dijakov
Moški zbor «Jezero» iz Doberdoba

Vabljeni!

Komisija za mladino pri SKGZ priredi v soboto, 21. t.m. ob 19.30 in v nedeljo, 22. t.m. ob 9.30 uri v **klubu «S. Gregorčič» v Gorici**, Verdijev korzo 13,
SEMINAR O PROBLEMATIKI NAŠE NARODNE SKUPNOSTI V ZAMEJSTVU

Razna obvestila

Planinsko predavanje. SPD iz Gorice vabi člane in prijatelje na zanimivo planinsko predavanje, ki bo v petek 20. t.m. ob 20.30 uri v klubu «S. Gregorčič» v Gorici, Verdijev korzo 13. Predaval bo znani planinec Tone Sazonov iz Ljubljane o temi «Sonce, snežni metež in vertikale» s svojih vzponov v Franciji in preko severne stene na Triglav pozimi.

Sestanek bivših partizanov bo v sredo 18. t.m. ob 20. uri v Števerjanu, na sedežu prosvetnega društva «Briški grič» na Valerišču. Odbor vabi vse bivše partizane, da se sestanka udeležijo glede pomenka o proslavi 25-obletnice zmage.

Občni zbor v Štandrežu. Prosvetno društvo «O. Župančič» iz Štandreža sklicuje občni zbor svojih članov, ki se bo vršil v četrtek 19. februarja ob 20.30 uri na sedežu društva v Štandrežu. Na dnevnem redu je pozdrav in poročilo predsednika društva o dosedanjem delu društva, volitve novega odbora in razgovor o bodočem programu in prosvetnem delu.

Kino

CORSO. 15.15—22.00: «Certo certissimo... anzi probabile», C. Spaak in C. Cardinale; italijanski film v barvah, mladini pod 14. letom prepovedan.
VERDI. 15.00—22.00: «Medea», M. Callas in M. Girotti; italijanski kinemaskopski film v barvah.
MODERNISSIMO. 15.00—22.00: «Erik il vikingo», G. Gemma in G. Michell; iaolijanski film v barvah.
VITTORIA. 15.00—21.30: «Lovemaker (l'uomo per fare l'amore)», A. Sabato in C. Kruger; italijanski film v barvah, mladini pod 18. letom prepovedan.
CENTRALE. 15.00—21.30: «Garringo», P. Lavrence in A Steffen; italijanski kinemaskopski film v barvah.

Tržič

AZZURRO. 14.00: «Africa segreta», dokumentarni film v barvah.
EXCELSIOR. 14.00: «Il nonno surgelato», Luis de Funes. Kinemaskope v barvah.
PRINCIPE. 14.00: «Boon il saccheggiatore«, S. McQueen in Farrel. Kinemaskop v barvah.
S .MICHELE: 14.00: «Metti una sera a cena», F. Franchi in C. Ingrassia. Barvni film.

Nova Gorica

SOČA (Nova Gorica): «Za ljubezen in svobodo», angleški barvni film — ob 16. — 18. in 20. uri.
DESKLE: «Tako ne ravnaj z ženskami», ameriški barvni film — ob 17. in 19.30.
RENČE: «Dve vstopnici za Mehiko», francoski barvni film — ob 15. in 19.30.
SEMPAS: «Junaki Gvadalkanala», ameriški barvni film — ob 16. in 20. uri.
KANAL: «Naše dobre soproge», italijanski barvni film — ob 16. in 20. uri.
SVOBODA: «Princu je potrebna devica», francosko-italijanski barvni film — ob 16. — 18. in 20. uri.
PRVAČINA: «Senca smrti», italijanski barvni film — ob 16. in 19.30.
DUTOVLJE: «Še vedno so sužnje», italijansko-francoski barvni film — ob 16 in 20 uri.
POTUJOČI KINO — SELO: «Vzemi je moja je», ob 16. uri.

DEŽURNI LEKARNI

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna AL CORSO, Korzo Italija 89, tel 24-43.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču odprta lekarna dr. Pitz in Enneri, Trg republike 26, telefon 72341.

DEŽURNA CVETLIČARNA

Danes je v Gorici odprta cvetličarna REICHMANN, Korzo Italija št. 34, tel. 53-71.

AVTOPROMET GORICA - NOVA GORICA

vas vabi, da obiščete zimskošportno središče LOKVE. Dnevno obratujejo vlečnice, ugodna smučišča in tereni za druge zimsko-športne dejavosti. Hotel POLDANOVEC s 100 ležišči in restavracijo z domačo hrano, vinom in drugimi pijačami — Ob sobotah in nedeljah ter praznikih ples.

Informacije tel. 22-911, 21-443, 77-010

HOROSKOP

Veljaven od 15. do 21. februarja 1970

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Skrb, ki jo kažete za uspešen potek nekega skupnega dela, je obenem tudi spodbuda za ostale sodelavce, ki zanj ne kažejo kdove kakega navdušenja. Čustveno se čutite izpraznjeni, ker je bilo zadnje razočaranje, za katero ni bilo najmanjšega povoda, preveč izčrpujoče.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Ni bilo lepo od vas, da ste prijatelja v poslih, ki je doslej bil do vas vedno korekten, nenadoma pustili na cedilu. Najmanj, kar lahko zdaj naredite, je, da mu povrnete škodo, ki mu je s tem bila storjena. Za nesoglasje, ki bo do njega prišlo v družini, bo kriv neki dober prijatelj.

DVOJČKA (od 21. 5. do 21. 6.) Ravnokar je bilo nekje odločeno, da se vam ponudi izredno ugodna poslovna priložnost, in to zaradi prizadevnosti, ki ste jo doslej pokazali. Ni vsa sreča v gmotnih pogojih, ne počutite se sproščenega, ker je v vas neka duhovna potrtost prav zaradi tega, ker imate vsega preveč.

RAK (od 22. 6. do 22. 7.) Preženite iz glave tiste svoje misli, zaradi katerih si venomer dopovedujete, da niste sposobni za nič. Zelo poceni pridobljeni ugled vam ne more nuditi zadoščenja, ki ste ga pričakovali. Če ljubite eno ženo, se nikar ne srečujte še z drugo, to utegne postati usodno.

LEV (od 23. 7. do 23. 8.) Vaš sedanji program je izdelan skrbno in natančno, sicer je malce preobširen, toda z dobro voljo in ustrezno organizacijo je povsem uresničljiv. Nerazpoloženost in napetost na področju čustvenih odnosov

DEVICA (od 24. 8. do 22. 9.) Prav nič ni priporočljivo, da bi se udeležili nekega sicer zanimivega in dobičkanosnega podviga, za katerega pa niste ustvarjeni, pa tudi ni gotovo, da se ne bo izjalovil. Čas se bo za vas premaknil nekoliko nazaj.

TEHTNICA (od 23. 9. do 22. 10.) Obstali boste na slepem tiru, toliko časa ste se poigravali z lastno usodo, da zdaj ne veste ne kod ne kam. Priporočljivo je, da nekoliko počakate in se nato obrnete po pomoč na nekega zvestega prijatelja. Draga oseba vam bo vrnila neko pismo.

SKORPIJON (od 23. 10. do 22. 11.) Preverite, če je to, kar vam je bilo sporočeno iz inozemstva, resnica oziroma, ali se lahko zanesete na podatke, ki so vam ob tej priložnosti bili posredovani. Dolgo ste omahovali v zvezi z neko čustveno izbiro, zdaj bo kocka padla in se boste končno odločili.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Samo iz razlogov osebnega sovraštva, vam ne bo dodeljena nagrada, ki ste jo po mnenju vseh zaslužili. Vam nasproten je eden od vaših predstojnikov. Srčne bolečine bodo prenehale in spet boste razpoloženi kot nekoč. Ne oddajte na pošto pisma, ki ste ga danes napisali.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Varujte se pred človekom širokih pleč in nevaren kot ste ga vi ocenili. Ne boste dovolili, da bi dobremu prijatelju bila storjena krivica, ki bi jo težko prenesel.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Še malo, pa vas bo neki prebrisanec prav imenitno speljal na led; vaša slabost je, da se pustite omrežiti od lepih besed, namesto da bi jih prej dobro preverili s pomočjo konkretnih dejstev. Ne razpolagajte s tujimi čustvi.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Z velikim veseljem se boste odzvali vabilu na važno razpravo o vprašanju, ki vas s strokovnega stališča zelo zanima. Trdno bodite prepričani, da ne gre valiti krivdo za nastale zaostrene odnose na ostale družinske člane.

PIJAČA, KI DANES DAJE ŽIVLJENJU «TON»

Odkod viskiju tolikšna cena

Ne le surovine, tudi voda je pomembna za kakovost

Kdor danes pije viski, je moderen. Če ne, sodi med konservativce. Tudi kdor uporablja takšno in takšno kolonjsko vodo, kdor kadi te in te cigarete itd., je moderen, gosposki in kdove še kaj vse, ostali pa to niso, in še dobro, da jih zaradi tega enostavno nimajo za neotesane kmečke butce.

Pa pustimo to zadevo o vplivu reklame na sodobnega človeka, o njem kot objektu poneumnjevanja za ustvarjanje dobička in o tem, kam še vse nas utegne privesti ta «kultura» tehnične civilizacije, ki se ji slepo podrejamo in jo častimo kot Izraelci zlato tele. Povejmo kaj o tem viskiju, o katerem se danes toliko govori in je nasploh imenitno, če ti ga kdo ali ga ti komu ponudiš, strokovnjaško okušaš in nonšalantno zvrneš, takole mimogrede, svetovljansko in z vajeno malomarno uglajenostjo. To so kvalitete, ki danes človeku utirajo pot v življenju.

No, pa nekaj o viskiju kot takem. Enciklopedija «Columbia-Viking» ga takole označuje: «Viski je alkoholna pijača, ki jo dobivamo z destiliranjem zmletega zrnja, običajno rži, ječmena, pšenice ali koruze. Slabše vrste se dobivajo tudi iz krompirja ali repe. Znani škotski viski ima svoj značilni suhi okus, ali bolje rečeno okus po dimu, njemu podoben je irski, ki ima polnejši in slajši buket. Ameriški viski, napravljen iz ječmena ali koruze, ima močnejšo barvo in okus kot škotski ali irski.»

Škotski tovarnarji radi v svojih reklamah tudi poudarjajo, kako da je njihov alkohol dober zlasti zaradi tega, ker uporabljajo vodo te in te reke, torej nekakšno čudežno vodo, ki da je na razpolago samo njim. Do neke mere imajo tudi prav. Velika «Encyclopaedia Britannica», ki viskiju posveča skoraj dve strani svojega dragocenega prostora, prav tako opozarja na vodo, v kateri se žito moči.

Prvi zapis o viskiju je iz leta 1494. Ker pa so Škoti sami veliki pivci, so šele okrog l. 1814 začeli ječmen destilirati za izvoz.

Njihovi anglosaški bratje onstran oceana kuhajo in trgujejo z viskijem že od polovice 18. stoletja. Zanimivo je dejstvo, da je za slavo, ki jo danes uživa v svetu viski, v dobri meri prispeval tudi neki duhovnik, prečastiti Elijah Craig. Ta je v pokrajini Bourbon kuhal iz koruze tako imenitno žganje, da se je pod imenom «burbon» kmalu razširilo.

Prvi predsednik ZDA, George Washington, je najraje izdeloval svoj viski iz ječmena, bil je to viski škotskega tipa. Sam je bil sila ponosen na svoj izdelek.

Sinovi strica Sama so od nekdaj stremeli, da bi po škotskem primeru pri izdelovanju viskija tudi sami imeli na razpolago vodo, ki bi izvirala in tekla po rdečem granitu. To je izredne važnosti za okus in kvaliteto pijače. Pa niso imeli sreče, morali so se zadovoljiti z vodo, ki izvira oziroma teče po apnencu.

Treba je še povedati, da v pogledu viskija ne pripada Anglosaksoncem čast prvega izdelovalca. Že v 10. stoletju je arabski alkimist Albukasen opisal destilacijo pijače, ki bi odgovarjala današnjemu viskiju.

Sama pijača ne bi bila nikoli tako kvalitetna, ko bi se iz kotla točila naravnost v kozarec. Kvaliteto ji nedvomno dajejo tudi — leta. Čim dlje je v hrastovih sodih, tem boljša je. Irski viski ne pride v prodajo pred petimi leti. V Kanadi je zakon, ki obvezuje, da je treba viski imeti najmanj dve leti v sodu, vtem ko se sami proizvajalci drže celo roka šestih let. Potrošnik mora potemtakem plačati tudi ležarino.

Zima zna biti zelo lepa. Seveda v gorah, kjer je veliko snega, ko si človek more natakniti smuči, ko more prijetno utrujen sesti za mizo in uživati v soncu. Slika je s planine Platak, kakih 20 km od Reke.

EDEN ŽALOSTNIH LIKOV BIVŠIH VLADARJEV

Vsi napori Dalaj Lame bodo ostali brez haska

Nihče se ne bo postavil na njegovo stran do tolikšne mere, da bi spravil v nevarnost svoj mir ali tako imenovano ravnotežje

Eden najbolj žalostnih državniških likov v današnjem, modernem svetu je prav gotovo bivši kralj Tibeta, ki je bil hkrati tudi verski glavar te bivše državice v azijskih gorah. Je to Dalaj Lama, ki se je o njem veliko govorilo pred leti, ki pa je šel nato v pozabo, se ob kaki priložnosti spet oglasil k besedi, da bi nato ponovno «zadremal».

Skozi stoletja je bila njegova dežela — «dežela izgubljenih obzorij», kot so ji rekali nekateri na zahodu. Bila je to «dežela polna skrivnosti in večnega miru», kot so zabeležili tisti redki ljudje zahoda, ki so se že nekoč drznili na tibetanska tla, da bi deželo proučili in jo spoznali.

Toda leta 1950, to se pravi že pred 20 leti, se je stoletna tišina kar čez noč prekinila, ko so vojaške enote sosednega velikana LR Kitajske, prestopile meje in meni nič tebi nič zasedle Tibet. Čeprav zgodovina Tibeta ni bila vedno ta ko tiha in mirna, kot je bila zadnja stoletja, je kitajska poteza bila prav gotovo najhujši dogodek v vsej zadnji zgodovini Tibeta, saj ne kaže Peking najmanjše volje, da bi dal tej gospodarsko pa tudi strateško neznatni deželi svobodo, celo večjo avtonomijo ne. Nasprotno, Peking hoče Tibet preurediti po svoje, ga obnoviti in morda tudi naseliti tod kaj svojih ljudi.

Kralj te male dežele Dalaj Lama se ni mogel s svojimi menihi postaviti po robu kitajski vojski in je raje pobegnil v sosedno Indijo. S kraljevsko družino je pobegnilo tudi nekaj prebivalstva, od teh so nekateri ostali v Indiji, drugi pa so se naselili v Nepalu, Butanu in drugod na azijski celini.

Tibetski verski in posvetni poglavar se je nastanil v neki vili ob vznožju Himalaje v Indiji. Skupno s svojimi svetovalci je pripravil načrte, kako bi naj vodil borbo za osvoboditev svoje dežele. Hkrati je začel iskati zveze z vsem svetom, seveda z ljudmi, ki naj bi mu pomagali pri «osvobodilni» Tibeta izpod oblasti Pekinga. Toda vsi njegovi napori, vsa njegova zavzemanja niso naletela na razumevanje. Res je, da so se oglašali posamezni politiki in tudi državniki, da ne govorimo o raznih verskih in njim sorodnih združenjih, ki so ob primeru Tibeta in njegovega glavarja dali duška svoji antikomunistični žolčnosti, toda v primeru, ko bi bilo treba storiti kaj konkretnega, se je sleherni državnik, ki se je bil v splošnem razgrajanju proti Kitajski postavil na njegovo stran, umaknil. Tudi sama vlada Indije, ki je bila, kot je znano, sprta s Kitajsko, in ki je dala zatočišče Dalaj Lami, se noče vmešavati v ta spor.

To je povsem razumljivo, saj ima indijska vlada dovolj težav v svoji domači, notranji politiki, s severovzhodnim velikanom pa prav tako nima smisla napenjati odnosov. In tako je povsem razumljivo, da je predsednik Indije odklonil «vlogo odvetnika» bivšega poglavarja bivše samostojne državice Tibet.

Podobno kot Indija, so storili tudi predstavniki raznih držav in ko so indijsko vlado in preko nje tudi ostale «nevtralce» napadali zaradi njihovega cincanja in neodločnosti, je predsednik indijske vlade temeljito motiviral stališče indijske vlade.

Bivšemu poglavarju bivše države Dalaj Lami vse to ni bilo pogodu, toda ni mu preostalo drugega kot ubrati drugo pot. Ko je uvidel, da ne mara nihče po kostanj v ogenj zanj, ker bi se mogel pač opeči, je Dalaj Lama napisal knjigo o dogajanjih v zvezi s Tibetom in že v začetku povedal, da se bo posvetil akciji rešitve Tibeta «s pisano besedo». Dalaj Lama pravi, da je v svoji knjigi točno prikazal dogodke v Tibetu, hkrati pa izjavlja, da dela načrte za bodočnost. In čeprav je pozval s svojo knjigo svet «preko Združenih narodov», so ti pokazali, da niso pripravljeni na nova tveganja.

Že v letih izgona ali pobega je Dalaj Lama poslal Združenim narodom ostro resolucijo, ki pa je bila na predlog Indije arhivirana, da bi se ravnotežje sil na svetu ne omajalo. Šele devet let pozneje — 1959 — so o tej resoluciji dejansko razpravljali in resolucija je dobila nekakšno dvoumno potrditev, ki pa je izražala le «resne pomisleke», vendar pa ni resolucija niti z besedico omenila LR Kitajske.

Dalaj Lama, logično, ni dal miru in je leta 1961 s tibetansko zadevo pririnil do glavne skupščine ZN, kjer je bila izražena zahteva po upoštevanju «človeških pravic in svobode tibetanskega naroda».

Pri tolikšnem uspehu, ki ga je stal deset let napornega dela, bi človek pričakoval, da bo Dalaj Lama zadovoljen z doseženim uspehom in da bo nato počasi gradil dalje. Toda Dalaj Lama se ni zadovoljil s tem in je zahteval, da naj Združeni narodi priznajo Tibetancem, da so bili pred nastopom Kitajske suverena nacija in da naj generalna skupščina opozori Kitajsko, da naj ne izbriše te nacije z zemeljske površine. In resnično so izbrali skupino pravnikov in drugih izvedencev, da so zaslišali nekaj Tibetancev v zvezi z obema gornjima zahtevama. Toda zapisniki teh zaslišavanj so ponovno romali — v arhive. Res je, da so pravniki ugotovili, da je bil Tibet pred zasedbo «neodvisen in suveren», toda vse je ostalo pri tem, pri ugotovitvi, pa tudi pri zasedbi, seveda s strani Kitajske.

Še dolgo in neprestano je Dalaj Lama iskal po svetu zveze in stike, pa je nekoliko pojenjal. Kljub temu pa še vedno upa na rešitev in v svoji knjigi pravi, da Tibetanci ne bodo nikoli sprejeli nove družbene ureditve, ki da jim jo je vsilil Peking, ker da so komunisti na Kitajskem na oblasti le malo časa, tibetansko kraljestvo pa da traja že 2500 let.

V svoji knjigi je Dalaj Lama med drugim zapisal: «Moje upanje se opira na junaštvo Tibeta, na ljubezen, resnico in pravico v srcih dobro mislečih ljudi. Zato zatiranje ne more premagati pravice.»

Čeprav ne more nihče dati Kitajcem prav, vendarle ni redek na svetu tisti, ki bivšega verskega in posvetnega vladarja bivše države Tibet imenuje, pa čeprav z določeno dozo usmiljenja, iluzionist iz Tibeta.

M. P.

NAŠI KRAJI pred STO leti

NOVICE — 9. II. 1870

Iz Trsta 3. sveč. D. (Čitalnica Rojanska) je napravila v spomin našemu Vodniku «besedo». Pred. sednik g. Požar jo je odprl z lepim ogovorom. Pri tej priliki smo z vsklikom izvolili našega iskrenega buditelja in slavnega pesnika Ivana Koseskega za častnega uda. Bog ga živi še leta in leta domovini naši na slavo! Dobra misel je bila to, da ob enem, ko se je slavil Vodnik, se je čestitalo Koseskemu, ki je prvi zapel pesem prekrasno: «Slovenija».

Potem pa so se vrstile deklamacije; zbor je pel «Strunam»; kmečka deklica je ljubeznivo govorila o Slomšeku in Strosmajerju; zbor je zapel «Sablico», potem pa se je ponavljala glediška igra «Capek», za igro je bila tombola, po tomboli pa ples v veliko veselje mladini naši. Vsi prostori so bili prepolni, in staro in mlado jako navdušeno. Narod naš se čedalje živejše zaveda narodnosti slovenske. Bog ga živi!

Iz Gorice 2. sveč. (Kmetijska šola) se je tedaj pri nas začela. Število vpisanih je očiten dokaz žive potrebe njene; vpisanih je 40 rednih učencev in 30 učiteljskih pripravnikov, ki vsaki teden po 5 ur kmetijstvo poslušajo. Med temi je iz pripravništva 16 Slovencev in 14 Lahov, 14 Lahov v nižem italijanskem oddelku, 13 pa v višem, Slovencev je v nižem slovenskem oddelku 5, 8 pa v višem, tedaj je s pripravniki vred Slovencev 29. Da je Italijanov več, prihaja med drugim tudi od tod, ker so občine v Furlaniji napravile 8 ustanov po 100 do 150 gold., ktere so se mladencem podelile, da obiskujejo našo šolo. Žalibog! da za Slovence ni nobene ustanove!

SLOVENSKI NAROD 10. II. 1870

Razne stvari. (Čitalnica v Rojanu) je izvolila starega pesnika Koseskega za svojega častnega uda. — Beseda 2. februarja je bila, kakor se nam piše, obilo obiskana in se je po zanimljivem programu (petje, govori in gledališčina igra) izvrstno vršila.

ZGODNJA DANICA 11. II. 1870

Iz Gorice, 4. sušca. Po Sloveniji in veliko dalje slovi ime č. g. profesorja St. Kocijančiča. Prebivalci Slovenije ga poznajo po raznih spisih njegovih. Avstrija smé ponosna biti na takega učenjaka, in svet ga čisla enega izmed pervih orijentalistov. Čislamo ga pa tudi goriškega semeniśča bogoslovci tim bolj, ker se nam je z novo posebno dobroto zopet prikupil. Začel je namreč razlagati staroslovenščino, od začetka eno uro na teden, ko nam pa dojdejo knjige, za ta uk primerne, učil bode dvé uri na teden. Veliko bogoslovcev iz teržaške in veljanske škofije rabi slovanski jezik pri Božji službi, torej bi bilo treba, da se za stanovito vstanovi taki uk. To potrebo spoznavši je g. prof. Kocijančič prevzél podučevanje. Poslušat ga hodi nad 40 bogoslovcev Slovencev in Hervatov.

Naj pač tisti nasprotniki slovenskega jezika, ki se toliko bojé njegove vpeljave v šole kot učni jezik, pridejo poslušat in vidili bodo, da slovenski ravno tako gladko teče s katedra, kakor latinski ali nemški. Nam poslušavcem se to toliko bolj prileže, ker smo navajeni pri vsih predmetih le na latinsko razlaganje zarad raznih narodnosti. Kakor nam je g. profesor naznanil, učili se bomo večidel djansko, zraven pa učili se slovnice, kar bo potrebno, in tako, ako Bog da, bomo konec šolskega leta korak napravili v učenosti in si vednosti pridobili v cirilici in glagolici.

Na Vodnikov rojstni dan smo bili napravili majhno «besedo». Program je imel 8 točk in tombolo. Med petjem se je predstavljala dramatična Bilčeva pesem «Slovenija oživljena». Hervaški govor se je zavoljo nenadoma obolelega govornika moral opustiti. Veliko pozornost je vcinil vvodni govor, kterega je govoril četertoletnik g. Ivan Stres. V gladkem jeziku je govoril o domoljubji sploh in posebej dokazoval, zakaj mora duhoven «naroden» ali z narodom biti.

(O Vodnikovi besedi je 10. II. 1870 obširno poročal tudi Slovenski Narod)

SLOVENSKI NAROD 12. II. 1870

Razne stvari.

(«Jadranska Zarja»), izvrstno vredovan list slovenskih Primorcev, kterega najgorkeje priporočamo vsem Slovencem, krepko in temeljito odgovarja na hinavski izdihljaj necega dunajskega «Istiniča». Zanimalo nas je posebno, kar «Zar.» piše o naših strankah, ona pravi:

Te toliko potrebne sloge zdaj med nami več ni ter je ni. Tista «peščica» Slovencev, ktera se zlaga s sedanjo jalovo politiko «Novic» in oportunizmom slov. drž. poslancev, ne živi sicer od škandalov kakor so miroljubne «Novice» izblekniti blagovolile; to je pa res, da je ta «peščica» tolika, da šteje do malega vse razumne Slovence od Drave in Mure do sinje Adrije.

Razodeva se to v vsakej družbi mislečih Slovencev, kakor tudi v vsem neodvisnem časopisji slovenskem. Zarad tega pritrjujem «Novičnemu» Istiniču, da bi kak slovenski Epimerid, ki bi bil zadnjih deset let v kakej kraškej špilji prespal in zbudivši se zdaj slovenske časnike prebiral, si oči mel ter se strašno čudil, ali je mogoče, da so se v kratkih letih «časi in dnevi» toliko spremenili, da se zdaj javno graja, kar se je poprej v zvezde povzdigovalo. Ali g. Istinič naj si je svest, da, kakor hitro bi slovenski Epimerid zvedel, kako in kaj, se ne bi več čudil slovenskim časopisom, nego gorostasnej nedoslednosti in malopridnosti oportunskih slovenskih poslancev. Zato mu še ne bi trebalo deset let prespati, nego zadostovalo bi smrčanje od l. 1867 sem.»

(Tržaška mestna čitalnica) se začenja letos na novo oživljati, od novega leta pristopilo jej je čez 40 novih udov in se zmirom oglašajo še drugi. Ta predpust je imela že dvakrat besedo s tombolo in enkrat ples; vselej je vladalo najlepše soglasje. 20. t. m. napravi čitalnica drugi veseli ples. Tako beremo v «Jadr. Zarji».

ALI SO RES KRIVE «OKROGLINE»?

MILAN, 14. — Čeprav filmske igralke Margarete Leejeve ne moremo šteti med tiste filmske zvezde, ki so značilne po svojih okroglinah, se v nekem intervjuju, ki ga je dala nekemu italijanskemu tedniku, pritožuje prav nad tem, da ji njene okrogline škodujejo, ker da ji preprečujejo večje uspehe, boljšo umetniško kariero.

Leejeva pravi, da so njene fizične oblike preveč izrazite, da bi kaj več dosegla na umetniškem področju. Umetnica priznava, da je temu pravzaprav kriva sama, ker da ni bila doslej dovolj kritična pri izbiri vlog. Sicer pa je doslej igrala že v približno 50 filmih in se velikokrat «slekla», seveda na platnu. Morda pa so prav njene okrogline bile «krive», da so jo producenti do sedaj tako upoštevali.

Saša Dobrila

SAD MAŠČEVANJA

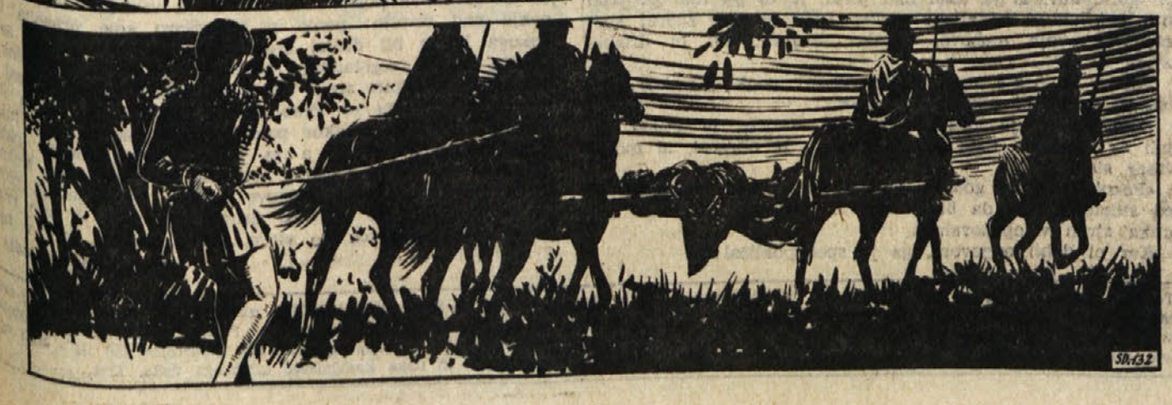

KRIŽANKA

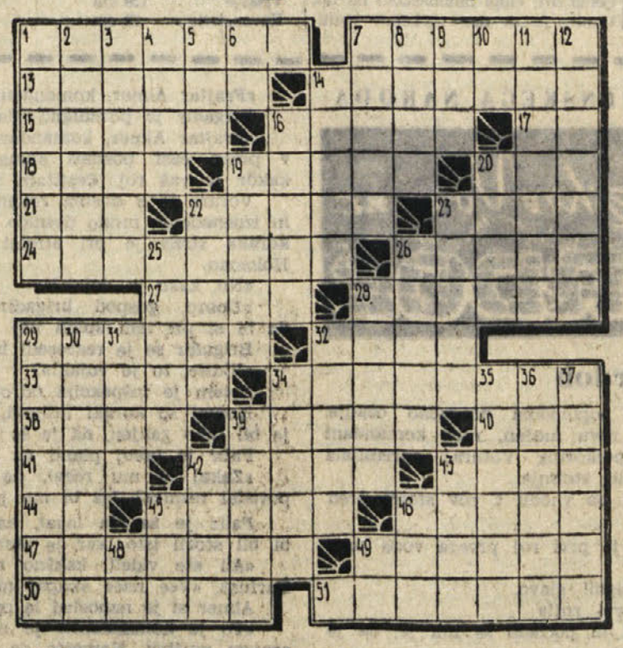

VODORAVNO: 1. vodilno načelo, življenjsko pravilo, 7. delo, izdelek, formacija, 13. Vergilova pesnitev, 14. urejevalec izložb, 15. slovenski zgodovinar (Josip), 16. žensko ime, 17. avtomobilska oznaka Danske, 18. ameriška filmska igralka, ki jo je lani ubila tolpa hippyjev (Sharon), 19. izrastki po telesu, 20. letenje, 21. kratica mednarodne organizacije za begunce, 22. največje mesto v Afriki, 23. popularna japonska filmska igralka (Yoko), 24. glavno mesto Avstralije, 26. obvezna dajatev državi, 27. malta, 28. najboljša šolska ocena, 29. shramba za kosti na pokopališču, kostnica, 32. grška črka, 33. starodaven grad nad Velenjem, po katerem je dobila ime Šaleška dolina, 34. igra na srečo, 38. ime angleškega filmskega igralca Guinnessa, 39. enovalentni radikal iz metana, 40. evropski veletok, 41. huda jeza, 42. znameniti francoski impresionist (Claude), 43. težko oklopno vozilo, 44. začetnici slovenskega 14-dnevnika, 45. dajalnik, 46. zveza srednjeveških nemških trgovskih mest ob Severnem morju, 47. sintetična tkanina, 49. svetovni šahovski prvak v letih 1894-1921 (Emanuel), 50. nekdanji vojak najemnik, 51. država v ZDA.

NAVPIČNO: 1. potomec belih in indijanskih staršev, 2. indonezijska poročevalska agencija, 3. starejši ameriški filmski komik (Burl), 4. nekdanji naslov francoskih kraljev, 5. dan v mesecu pri starih Rimljanih, 6. kemični znak za mazurij, 7. oblačilo akrobatov, 8. vaba na trnku, 9. osebni zaimek, 10. vrsta žita, 11. izpuščaj, kožna zbrst, 12. ozemlje okrog severnega tečaja, 14. dolgorepa papiga, 16. spogledovanje, ljubimkanje, 19. staroperzijski kralj, 20. izraelska filmska igralka (Dalah), 22. znanstvenik, ki raziskuje prvine, 23. azlat, 25. bojevnik, 26 pisan gozdni ptič, 28. popularna francoska filmska igralka (Pascale), 29. nadutež, 30. pristanišče v južni Italiji, 31. francosko mesto pod Seveni, 32. bolgarski pesnik in revolucionar (Hristo, 1847-1876), 34. ustanovitelj sovjetske države, 35. Iranka, 36. danski pisatelj, Nobelov nagrajenec leta 1944 (Johannes Vilhelm, 1873-1950), 37. glavno mesto Turčije, 39. pogonski stroj, 43. možev ali ženin oče, 42. afriška država, 45. del tedna, 46. gostišče v Orientu, 48. okrajšava za «kiloliter», 49. kratica za «ljudski odbor».

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. usta, 5. banteng, 12. skalp, 14. radiator, 15. partitura, 17. Tuva, 18. E(dvard) K(ocbek), 19. kost, 20. Eden, 21. Haag, 24. viola, 27. ala, 28. čreda, 30. lama, 32. at, 33. Omar, 34. sold, 36. VK, 38. Arno, 40. trans, 42. evo, 44. Carlo, 46. Hope, 48. raza, 50. lava, 52. ol, 53. Iran, 54 mirovanje, 57. strelica, 59. Atika, 60. taktika, 61. etat.

šport šport šport šport šport

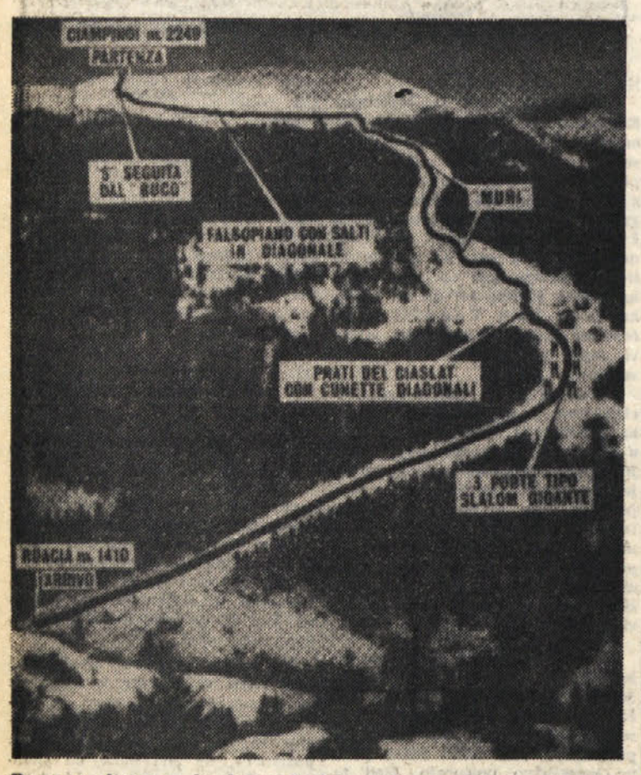

Proga, na kateri se bo danes odvijalo svetovno prvenstvo v smuku

SVETOVNO SMUČARSKO PRVENSTVO ALPSKIH DISCIPLIN

V veleslalomu Cliffordova V kombinaciji Jacotova

Danes bodo prvenstvo zaključili z moškim smukom

VAL GARDENA · GRÖDEN

GRÖDEN, 14. — Šestnajstletna Kanadčanka Betsy Clifford iz Ottawe je osvojila danes prvo zlato kolajno za svojo državo na svetovnem prvenstvo v Grödnu. Bitka za prvo mesto veleslaloma je bila izredno ostra. Kar osem tekmovalk je privozilo na cilj v času manj kot ene sekunde, prvo in drugo pa loči le 7 stotink sekunde, torej manj kot ena desetinka.

Čeprav je zlato kolajno osvojila Kanada, pa predstavlja nastop v veleslalomu za Francozinje velik uspeh. Med prvimi štirimi tekmovalkami imajo namreč kar tri mesta. Obenem pa predstavlja današnji nastop zopet hud poraz Avstrije, ki se je morala zadovoljiti v prvi deseterici le s skromnim petim mestom Gablove. Razočarale pa so tudi Američanke. Švicarka Zrydova se je prvotno uvrstila na 11. mesto, a so jo kasneje diskvalificirali. Medaljo v kombinaciji je osvojila Francozinja Jacot pred svojo rojakinjo Steurerovo. Sestava tekmovalk na lestvici za kombinacijo je precej bolj pestra, kot v veleslalomu, saj so tu v prvi deseterici predstavnice kar sedmih držav. Preseneča zlasti deveto mesto Španke Puig.

LESTVICA VELESLALOMA

1. Betsy Clifford (KAN.) 1'20''46
2. Ingrid Lafforgue (FR.) 1'20''53
3. Francaise Macchi (FR.) 1'20''60
4. Michele Jacot (FR.) 1'20''62
5. Gertrud Gabl (AV.) 1'20''85
6. Marilyn Cochran (ZDA.) 1'21''17
7. Rosi Mittermaier (NEM.) 1'21''19
8. Florence Steurer (FR.) 1'21''30
9. Barbara Cochran (ZDA.) 1'21''76
10. Divina Galica (VB.) 1'21''92
11. Karen Budge (ZDA.) 1'22''03
12. Judi Nagel (ZDA.) 1'22''40
13. Gyri Soerensen (NOR.) 1'22''52
14. Annemarie Pröll (AV.) 1'22''56
15. Bernardette Rauter (AV.) 1'22''58
16. Ingrid Grölner (AV.) 1'22''73
17. Karianne Christiansen (NOR.) 1'23''34
18. Clotilde Fasolis (IT.) 1'23''62

LESTVICA KOMBINACIJE

1. M. Jacot (FR.) punti 30.31
2. F. Steurer (FR.) 37.69
3. M. Cochran (ZDA.) 41.84
4. B. Cochran (ZDA.) 51.78
5. R. Mittermaier (NEM.) 77.98
6. A. Pröll (AV.) 78.36
1. G. Hathorn (VB.) 84.73
8. K. Christiansen (NOR.) 94.19
9. C. Puig (ŠPA.) 97.77

Jutri bo na sporedu zadnja točka prvenstva, moški smuk. O progi Sasslonch se je razvnelo precej polemik, zlasti ker je ponekod premalo nasnežena. Precej tekmovalcev je med treningom padlo, in nekateri so se tudi poškodovali. Med temi je tudi Švicar Giovanoli, za katerega pa ni gotovo, če ne bo kljub temu nastopil.

Svetovno prvenstvo

DANES

Nedelja, 15. februarja

SPORED

Wolkenstein — St. Christine 12.00 moški smuk
St. Ulrich 18.00 zaključna slovesnost

TV

11.50 — 13.25 moški smuk

KOLAJNE

Država	Z	S	B
Francija	3	4	1
Avstrija	1	1	1
Švica	1	0	1
ZDA	0	1	2
Kanada	1	0	0

BOKS

RIM, 14. — Arcari se je odpovedal svojemu naslovu evropskega prvaka superlahke kategorije. To je storil potem, ko je osvojil naslov svetovnega prvaka.

ATLETIKA — PRED NOVO SEZONO

Skok s palico vedno višje Metalci mečejo predaleč

Kaže, da se slog «fosbury» v skoku v višino ni obnesel

Predvsem s skoki so ostali ljubitelji atletike v lanski sezoni razočarani. Nedvomno so vsi pričakovali, da bo zgodovinski podvig Beamona v skoku v daljino (8,90 m) privedel do revolucije v tej panogi, zganilo pa se ni ničesar. Prvi je bil celo sovjetski veteran Ter Ovanesjan z «človeško» znamko 8,21 m. Beomon je tretji na lestvici z 8,20 m le slučajno. Običajni resultati tega atleta so se med sezono sukali med 7,80 in 7,50 m. Skok 8,90 m bo tako ostal nerazumljiva skrivnost ki bo gotovo še nekaj desetletij predstavljala nepremagljiv zid.

V razvoju so še skakalci s palico. Fiberglas še vedno daje sadove. Tako v višino kot v širino. Skakalcev nad 5,20 m. je vedno več in posebno marljivi so Evropejci, ki so, kot vedno, tehnično bolje pripravljeni. Zanimivost predstavlja v ZDA pojav temnopoltih skakalcev, ki doslej niso predstavljali prav ničesar. Peter Chen je letos skočil že lepo višino 5,23 m. Pennel je dosegel nov rekord 5,44 m. Na vrsto bi sedaj moral kmalu priti mladi Carrigan.

Skakalci v višino so sredi prave kulturne revolucije. Zabavni slog skakanja «fosbury» je dobil med moškimi malo privrženecev. Z «moškimi» pa seveda mislimo na atlete, ki so na prvih mestih, to je nekoliko starejše fante. Z mladino (od 13. do 16. leta) pa je nekoliko drugače. Slog «fosbury» na primer v Zahodni Nemčij veliko vadijo in čez nekaj let utegne priti do veljave. Vsekakor so slabi rezultati Fosburyja samega letos prepričali marsikaterega atleta in trenerja, da se s tem slogom ni vredno resno ukvarjati. Na prvem mestu je letos predstavnik klasičnega skakanja sovjetske šole, Valentin Gavrilov, in tudi vsi drugi najboljši skačejo po starem.

Nova odskočišča iz tartana prinašajo največ korist specialistom troskoka. Ti se namreč odrinejo trikrat in zato so prav tolikokrat deležni «podpore». Rezultati kažejo, da je Sanjejev še vedno najboljši in tudi sovjetska šola ima v tej panogi še vedno največ besede.

Nova doba se bliža za vse metalce. Meti kopja, kladiva in diska postajajo vse daljši in .... nevarnejši. Stadioni so prekratki za te mete, ki večkrat ovirajo (ali spl preprečujejo) izvedbo drugih panog.

Meti kladiva nad 70 m in celo 75 m so postali skoraj vsakdanja stvar, kopje večkrat poleti nad 90 m, disk pa se že bliža 70 metrom. Vse to je nevarno. Mednarodna zveza se bo morala verjetno kmalu odločiti za obtežitev orodja.

Od metov je bilo letos najbolj ...nimivo kladivo. Po zaslugi sovjetske dvojice Klim-Bondarčuk je svetovni rekord napredoval za skoraj 2 metra in znaša sedaj 75,48 m. Omeniti je treba, da sta oba atleta na ...tišču brez omejitve dosegla že ve kot 80 metrov. Skupinsko predstavljajo Sovjeti pravo baterijo ekstra... že sedaj pa se morajo bati Nemca Theimerja.

Napredovalo je tudi kopje, novi rekorder Kinnunen pa je nekoliko razočaral kot tekmovalec. Najboljši je bil še vedno Lusis, tretjič evropski prvak z najdaljšim metom 91,52 m. Odlično je metal tudi Novala, Američan Murro pa je tehnično nesposoben in dolge mete dosega le slučajno.

Novo ime v metu diska je Bruch. Šved bi skoraj popravil svetovni rekord Silvestra. Med sezono je ... kajkrat zablestel Danek, ki je ... prej tudi sam popravil lanski evropski rekord, napredovali pa so vzhodni Nemci, in tudi Sovjeti. A... meričani so nekoliko popustili.

Do velikega presenečenja je prišlo na svetovnem trgu metalcev krogle. Američani še držijo prvo mesto, vendar skupno z vzhodnimi Nemci. Svetovni rekord je res še zelo daleč, obilica mladih metalcev s tehterimi NDR razpolaga pa dopušča optimizem. Med prvimi 20 na svetu je letos komaj 7 Američanov in kar 6 vzhodnih Nemcev.

Primerjava med lanskimi in letošnjimi rezultati:

DALJINA
1968 Beamon (ZDA) 8,90; deseti na lestvici 8,07
1969 Ter Ovanesjan (SZ) 8,21; deseti na lestvici 8,02

VIŠINA
1968 Fosbury (ZDA) 2,24; deseti na lestvici 2,17
1969 Gavrilov (SZ) 2,21; deseti na lestvici 2,18

PALICA
1968 Seagren (ZDA) 5,41; deseti na lestvici 5,25
1969 Pennel (ZDA) 5,44; deseti na lestvici 5,20

TROSKOK
1968 Sanjejev (SZ) 17,39; deseti na lestvici 16,77
1969 Sanjejev (SZ) 17,15; deseti na lestvici 16,57

KLADIVO
1968 Zsivotsky (Madžarska) 73,76; deseti na lestvici 69,78
1969 Bondarčuk (SZ) 75,48; deseti na lestvici 69,36

KOPJE
1968 Lusis (SZ) 91,98; deseti na lestvici 83,94
1969 Kinnunen (Finska) 92,70; deseti na lestvici 83,30

DISK
1968 Sylvester (ZDA) 68,40; deseti na lestvici 62,41
1969 Bruch (Švedska) 68,06; deseti na lestvici 62,23

KROGLA
1968 Matson (ZDA) 21,30; deseti na lestvici 19,89
1969 Steinhauer (ZDA) 20,64; deseti na lestvici 19,96

KOŠARKA — Za «VT Coca-cola»

V prvenstvu minibasketa nastopata tudi Bor in Polet

Doslej so bolj zadovoljili «plavi»

V ponedeljek se je s tekmo Bor — Olimpia zaključil prvi del prvenstva v minibasketu za «Veliko trofejo Coca-Cola». V tem prvenstvu nastopata tudi dve slovenski moštvi, in sicer Bor ter Polet, ki sta se zadovoljivo izkazala. Bor se bo potegoval za peto, medtem ko se bodo Openci potegovali za deveto mesto.

V prvem delu prvenstva so zabeležili naslednje izide:

1. kolo

CAMB «B» — Montuzza	1:29
Polet — CAMB «A»	4:27
Servolana — Lloyd Adriatco	10:29

2. kolo

Mivar A — CAMB «B»	2:0 b.b.
Bor — Ricreatori	16:17
CMM — CAMB «A»	6:47
CAMB — Servolana	22:7

3. kolo

Montuzza — Mivar A	15:39
CMM — Polet	16:7
Ricreatori — Olimpia	38:5
Lloyd Adriatico — CAMB «B»	23:21

4. kolo

Bor — Olimpia	42:0

Za mesta od prvega do četrtega bodo igrale naslednje ekipe:
Mivar A
Centro Addestramento Minibasket A
Ricreatori
Lloyd Adriatico
Za mesta od 5. do 8. pa:
Bor
Montuzza
Circolo Marina Mercantile
Centro Addestramento Minibasket «C»
Za mesta od 9. do 12.:
Polet
Olimpia
Centro Addestramento Minibasket «B»
Servolana

Datum srečanj bo košarkarska federacija sporočila v prihodnjih dneh.

* * *

Kako so se izkazali naši fantje? Že dejstvo, da trenutno lahko pošljemo dve ekipi minibasketa na tak turnir, je za nas vsekakor pozitiven rezultat. Z minibasketom pridejo torej v stik s košarko tudi najmlajši, ki bodo seveda ogrodje bodoče članske peterke. Poletovci in borovci so zaigrali zadovoljivo. Sodeč po izidih so se bolje izkazali «plavi», ki so za las klonili favoritu turnirja, Ricreatoriju, za eno boro piko, z visoko razliko pa so premagali Olimpio (42:0).

Zadnji dve srečanji slovenskih moštev:

BOR — OLIMPIA 42:0

BOR: Mavricij Kuret 4, Klavdij Radetič 6, Djego Kolarič 2, Rado Race, Edi Košuta 4, Sandi Volk, Valter Vatovec 20, Pavel Bertok 4, Boris Colja (k) 2, Boris Sjega.

Že po izidu lahko vidimo, da so «plavi» gospodarili na igrišču. Prestregli so nasprotnikom več žog in zaključevali s protinapadi. Borovci so tudi presenetili z meti od daleč, kjer je bil posebno točen Valter Vatovec, ki je sam dal 20 točk.

* * *

CMM — POLET 16:9

POLET: Valter Sosič, Pavel Ferluga, Igor Malalan 4, Marko Sosič, Ivan Sosič, Boris Artač, Vinko Kalin, Evgen Daneu 4, Robi Gorup, Rudi Tapčer.

Kljub temu, da so poletovci zaigrali zadovoljivo, pa le niso mogli premagati bolj izkušenih nasprotnikov, ki so jih v poslednjih minutah spravili v težave in so tako zmagali. Openci so vsekakor pokazali precejšen napredek.

b. l.

SNEŽNE RAZMERE

Velika planina	70 cm
Krvavec	125 cm
Vogel	190 cm
Kranjska gora	40 cm
Jezersko	27 cm
Zelenica	140 cm
Črni vrh	18 cm
Lokve	15 cm
Livek	80 cm
Trbiž	20 cm
Višarje	120 cm
Ravascletto	20 cm

DOMAČI ŠPORT

DANES

Nedelja, 15. februarja

ODBOJKA

Ženska B liga
10.30 v Gorici
AGI — Zarja

NAMIZNI TENIS

Prvenstvo C lige
Zjutraj v Vidmu
CSI Friuli — Sokol

* * *

Mladinsko prvenstvo
09.00 v Trstu, Ul. Giulia
CGS — Dom GO
FARI — Dom GO
Dom — ARAC

KOŠARKA

Moška D liga
15.30 v Trstu, Ul. della Valle
Bor — Zuccheri

* * *

Mladinsko prvenstvo
12.30 v Trstu, Ul. della Valle
Bor — Servolana

* * *

Prvenstvo naraščajnikov
11.00 na Opčinah
Polet — Montuzza

* * *

Prvenstvo naraščajnic
09.00 na Opčinah
Polet — Calza Bloch

SMUČANJE

Trofeja Ravascletto v veleslalomu
10.00 v Ravascletto
Nastop članov in članic SPDT

JUTRI

Ponedeljek, 16. februarja 1970

ODBOJKA

Prijateljsko moško srečanje
19.00 v Trstu, stadion «1. maj»
Breg — Poreč

V zadnjem času je več naših športnih društev priredilo svoje redne občne zbore, ki so na splošno uspeli dobro in so potekali od zadovoljivem številu članstva. Toda opazili smo, da se teh občnih zborov udeležuje bolj malo predstavnikov sosednjih slovenskih športnih društev. Prav bi bilo, da bi občni zbori ne bili obiskani le od lastnega članstva, ampak naj bi se z delom društev spoznali tudi voditelji ostalih slovenskih športnih društev v Italiji. To bi gotovo prispevalo k temu, da bi bilo med našimi društvi več razumevanja in sodelovanja, kar bi bilo v korist vsem. Na sliki: člani Poleta (spodaj) in Sokola (zgoraj) med poslušanjem poročil na letošnjih občnih zborih svojih društev

NOGOMET DANES

ALIGA

6. povratno kolo

BARI — BOLOGNA
Gussoni
FIORENTINA — LAZIO
Mascali
INTERNAZIONALE — CAGLIARI
Sbardella
JUVENTUS — L. VICENZA
Picasso
NAPOLI — SAMPDORIA
Acernese
PALERMO — TORINO
Di Tonno
ROMA — MILAN
Angonese
H. VERONA — BRESCIA
Serafini

BLIGA

3. povratno kolo

CATANZARO — CATANIA
Trinchieri
COMO — CESENA
Toselli
FOGGIA — GENOA
Carminati
LIVORNO — MODENA
Motta
MONZA — PERUGIA
Levrero
PIACENZA — ATALANTA
Bianchi
REGGIANA — AREZZO
Vacchini
REGGINA — PISA
Bernardis
TERNANA — MANTOVA
Possagno
VARESE — TARANTO
Cantelli

A SKUPINA

CLIGE

3. povratno kolo

ALESSANDRIA — SEREGNO
Rodomonte
BIELLESE — DERTHONA
Marino
LEGNANO — MARZOTTO
Vaccaro
NOVARA — PADOVA
Ciacci
ROVERETO — LECCO
Reggiani
SOTTOMARINA — SOLBIATESE
Frasso
TREVIGLIESE — VENEZIA
Alberti
TREVISO — PRO PATRIA
Fuschi
TRIESTINA — UDINESE
Zacchetti
VERBANIA — MONFALCONE
Testuzza

VOJNI ROMAN SLOVENSKEGA NARODA

Prežihov Voranc

DOBERDOB

57.

Doberdob

Inšpekcija pa je odkrila popolnoma drugačno ozadje. Proti večeru se je pojavil v rovu močan, rdeč komandant druge infanterijske brigade, polkovnik Votura; spremljala sta ga major Kuretič in poveljnik stotinje.

Nadporočnik Kobe je takoj ob vhodu v rov stopil pred polkovnika ter mu rekel:

«Gospod komandant, tukaj je prvi roj prvega voda prve stotnije bataljona št. 100.»

Brigadni komandant je dvignil glavo.

«A tukaj je ta famozni prvi roj!»

Njegov obraz se je razširil in poznalo se mu je, da je navdušen.

«Lajtnant Hergott, komandant prvega voda!» je predstavljal nadporočnik Kobe in rinil lajtnanta v ospredje.

Polkovnik mu je spodbudno stisnil roko.

«Četovodja Rode, namestnik poveljnika prvega voda,» je predstavljal Kobe dalje

Spet spodbuden stisk roke ter spodbujajoče besede.

Od zadaj so porinili pred brigadirja frajtarja Almerja.

«Frajtar Almer, komandant prvega roja, gospod brigadir!»

Brigadir je povzdignil glas:

«Frajtar Almer, komandant tega hrabrega roja! Štejem si v pravo čast poznati komandanta tako hrabrega moštva, kakor je vaš roj. Čestitam vam, čestitam!»

Votura je z obema rokama stresal Almerjevo, od strahu in iznenadenja mrzlo desnico. Nato se je obrnil po rovu. Dva koraka stran je pri strelni lini v očividni zadregi čepel Holcman.

«No, kako je, vojak?»

«Dobro, gospod brigadir!» je odgovoril Holcman, ne da bi si pri tem sploh kaj mislil.

Brigadir se je razveselil in obrnjen k častnikom je dejal: «Vidite, to je vojak!»

Potem je inšpekcija odropotala dalje po rovu.

Komaj so koraki utihnili, je roj že staknil glave; Almer je bil tako ganjen, da je še vedno stal na prejšnjem mestu.

Palir je takoj planil na Holcmana.

«Zakaj si mu rekel, da ti je dobro? Zakaj mu nisi povedal resnice? Jaz bi mu jo že!»

Palir je seveda lagal, kajti tudi on, kakor vsak drug, bi bil storil isto, kar je storil Holcman.

«Ali ste videli, kakšno zadnjico je imel?» se je rogal Barfuss. «Vse naše skupaj nimajo toliko masti.»

Almer si je naposled le opomogel.

«To je komandant!» je rekel in spodbudno pogledal po svojem moštvu. Namesto da bi mu kdo pritrdil, je Janoda zlobno pripomnil:

«Ali ste jih videli, naše kalibre, kako so se nastavili, Rode, Hergott? Kot bi nekaj vohali...»

«Meni se zdi, da vohajo medalje...?» je skrivnostno menil Štefanič.

Kmalu se je pokazalo, da je imel prav.

Ko se je drugo jutro razpršila megla, so opazili, da so Italijani res pospravili mrliče, ki so jih bili oni pustili. Tako je bil teren med obema linijama tako rekoč očiščen. Le tam pri koncu, kjer je bilo največ starih žičnih ovir, je po rogovilah viselo še nekaj cunj. Vendar so bile to gotovo le še same prazne, prerešetane skorje, brez drobovja, ki so ga brezštevilne svinčenke že davno kakor krvavo vetrno seme razpršile po ozračju. Ti prevrtani obodi se bodo tako in tako sami od sebe porušili...

To je bil obenem tudi zadnji dan nedogovorjenega premirja.

Popoldne je bilo posebno lepo, sončno in prijetno. Ozračje je bilo svečano in nad jarki je ležala neka prazničnost. Pokrajina pod hribom Svetega Mihaela in okrog njega je bila polna sonca in miru.

Ta čas je bil kakor nalašč za pretegovanje in iskanje uši. Celo Segal je slekel srajco in sedel v zatišju svojega ovinka, ves črn in porasel. Na straži sta bila Pekol in Rainer, oba brezskrbna, kakor bi bila sto kilometrov za fronto. Rainer se je zgrbil na kup in spal, medtem ko se je Pekol naslonil s hrbtom na peščene vrečice, iz katerih je bila zgrajena njegova opazovalnica, ter se zastrmel nekam tja, kjer se je plavkasto nebo stikalo z vrhovi sneženih triglavskih gora. Mir, ki je ležal nad jarki, je tu pa tam prijetno motil kak akord oddaljene godbe. Leča je tam zgoraj spet raztegoval svoje mehove, nekako sanjavo, kot bi dremal zraven.

Potem je nekje med jarki zapelo: penk. Kratko, brez odmeva, kakor bi piknilo iz peska.

Demark, ki je pravkar oblekel srajco, je stikal po žepih za tobakom, toda kakor koli jih je obračal, ni mogel ničesar stakniti.

«Pekol, ti imaš gotovo še kakega smetja,» je dejal še med stikanjem, ne da bi se ozrl na tovariša, sedečega dva koraka stran v opazovalnici.

Ker ni dobil odgovora, ga je spet poklical:

«Pekol, ali imaš kaj smetja?»

Okrenil je glavo, toda že v prihodnjem hipu ga je vrgel pokonci.

«Pekol, kaj ti je...»

Pekol je sedel na svojem malo vzvišenem sedežu in ... vedno gledal tja proti daljnim goram; toda po levem licu mu je polzel curek črne krvi, ki se mu je stekal že za vrat in je kapal po ilovnati bluzi...

Pekol se tudi zdaj ni premaknil, ampak ostal nečutno, držeč roke v naročju in opirajoč se z nogami v steno peščenih vrečic. V lini poleg njega je ležala puška. Demarkov krik je odjeknil po rovu, izza ovinka sta skočila Štefanič in Barfuss.

«Kaj pa je?»

«Ne vem!» je prepadeno jeknil Demark.

Pekol je bil mrtev, topel, a mrtev. Neviden projektil ga je zadel v levo sence ter tam zvrtal brazgotinasto luknjico, iz katere je počasi tekla črna kri. Kdo ve, od kod je prifrčala smrt? Ali je bilo kakšno izgubljeno frčalo ali pa je bilo to delo tistega topega, suhega: penk? Umrl je, kakor je bil.

Vsi so se zbrali okrog njega, ne vedoč, kaj bi. Polastila se jih je velika potrtost. Sredi takega velikega miru naprej nekje nad zemljo: penk in tovariševo srce preneha biti. ... nekoga ki je bil doslej sredi njih, ni več... Ko bi se to zgodilo med razgetanjem kanonade in košnjo svinčenk, bilo drugače. Smrt sredi tihote pa vzbuja toliko sluten...

In razen tega — Pekol je bil tovariš, ki so ga imeli vsi radi. Prišel je kakor pankrt med vaške otroke, tuj ... nekega drugega sveta, a je postal njihov, morda najbolj njihov. Zato jih je njegova nenadna smrt zaskelela. Nekateri so se spomnili obiska njegove matere. Pekol je bil človek, ki svojega srca ni odkrival drugim, a vsem je bilo znano, kako velika ljubezen do stare, borne matere gori v njem.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST - UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 - Poštni predal 559 - PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 - UPRAVA: TRST - UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 - Telefon 37-338, 95-823 - NAROČNINA: mesečno 950 lir — vnaprej, četrtletna 2.700 lir, polletna 5.200 lir, celoletna 9.600 lir, letna naročnina za inozemstvo 15.500 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) - Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-6374 - Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani - 501-3-270/1 - OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir - Mali oglasi 50 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst.